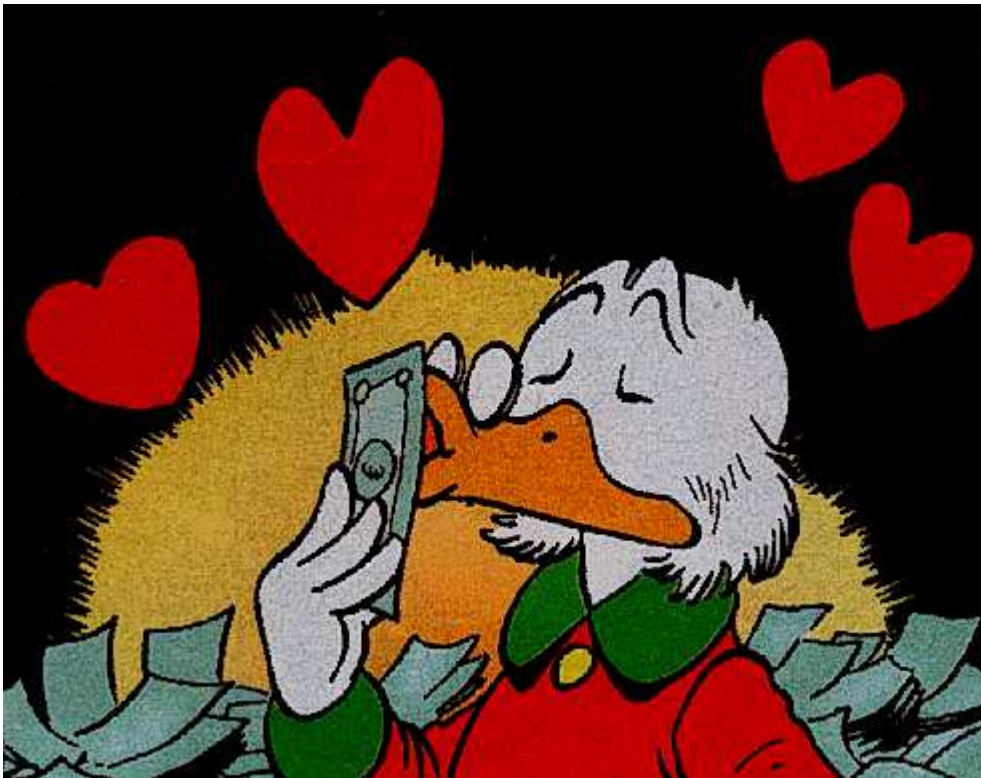

Hoe leer je *het*?

De invloed van semantische factoren op de verwerving van *het* als persoonlijk voornaamwoord

Hoe leer je *het*?

De invloed van semantische factoren op de verwerving van *het* als persoonlijk voornaamwoord

Masterscriptie

Opleiding: Nederlandse Taal & Cultuur
Masterprogramma: Taal & Ontwikkeling
Faculteit Geesteswetenschappen
Universiteit Utrecht

Begeleiding Meertens Instituut: dr. Leonie Cornips & prof. Aafke Hulk
Begeleiding/ coördinatie Universiteit Utrecht: dr. Marian Schoenmakers
Tweede lezer Universiteit Utrecht: dr. Jacomine Nortier

Lotte Beltman (3064786)
Utrecht, november 2009

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	7
VOORWOORD	9
0. INLEDING	11
1. THEORETISCH KADER	13
1.1 Adnominaal domein	13
1.2 Pronominaal domein	13
1.2.1 Congruentie	14
<i>'Mismatch' en congruentie</i>	14
1.2.2 Graad van individuering	16
<i>Count/mass onderscheid in het Nederlands</i>	16
1.3 Verwerving van grammaticaal geslacht	18
1.3.1 Eentalige verwerving	18
<i>Grammaticaal geslacht en keuze lidwoord</i>	18
<i>Kenmerk [+/- telbaar] en keuze lidwoord</i>	18
1.3.2 Tweetalige verwerving	19
1.3.3 Pronominaal domein	20
2. ONDERZOEKSVRAGEN EN HYPOTHESES	21
2.1 Onderzoeksvragen	21
2.2 Hypotheses	21
2.2.1 Eentalige kinderen	21
2.2.2 Tweetalige kinderen	22
3. METHODE VAN ONDERZOEK EN VERWERKING DATA	23
3.1 Opzet taak	23
3.1.1 Testprotocol	23
<i>Testitems</i>	23
<i>Testzinnen</i>	24
3.1.2 Situatie	25
3.2 Proefpersonen	25
3.2.1 Eentalige proefpersonen	25
3.2.2 Tweetalige proefpersonen	26
3.3 Verwerking resultaten	26
3.3.1 Alternatieve strategie	26
3.3.2 Verantwoording telling	27
4. RESULTATEN	29
4.1 Eentalige proefpersonen	29
4.1.1 Semantisch kenmerk [+/- animate]	29
4.1.2 Syntactisch kenmerk [geslacht]	30
4.1.3 Semantisch kenmerk [+/- telbaar]	30

4.2 Tweetalige proefpersonen	31
4.2.1 Semantisch kenmerk [+/- animate]	31
4.2.2 Syntactisch kenmerk [geslacht]	32
4.2.3 Semantisch kenmerk [+/- telbaar]	32
5. INTERPRETATIE	35
5.1 Eentalige proefpersonen	35
5.1.1 Factoren	35
<i>Syntactische factor</i>	35
<i>Semantische factoren</i>	35
5.1.2 Vergelijking keuze pronomina met keuze determiners	36
5.2 Tweetalige proefpersonen	36
5.2.1 Factoren van invloed	36
5.2.2 Vergelijking keuze pronomina met keuze determiners	37
5.2.3 Vergelijking tweetalige met eentalige proefpersonen	37
6. CONCLUSIE EN DISCUSSIE	39
6.1 Conclusie	39
6.1.1 Eentalige kinderen	39
6.1.2 Tweetalige kinderen	39
6.2 Discussie	40
REFERENTIES	43
BIJLAGEN	45
1. Testitems, testzinnen en plaatjes taak	47
2. Proefpersonen	55
3. Data geteste kinderen	59
4. Data-analyse	71
5. Transcripten	87

Samenvatting

Het Nederlandse pronominale genussysteem is aan het veranderen; het traditionele driedelige genussysteem is aan het verdwijnen. In het traditionele genussysteem werd de vorm van het pronomen gekozen op basis van syntactische regels; het geslacht van het pronomen kwam overeen met het grammaticale geslacht van het nomen. Audring (2006ab) stelt dat het traditionele systeem wordt vervangen door een nieuw systeem dat gebruik maakt van semantisch gemotiveerde pronomina, een verschijnsel dat zij *hersemantisering* noemt.

De vorm van het pronomen wordt volgens Audring (2006ab) gekozen op semantische kenmerken van het nomen, zoals bezieldeheid [+/- animate] en telbaarheid [+/- telbaar]. Het pronomen dat verwijst naar bezielde nomina wordt gekozen op basis van het kenmerk [+/- animate] van het nomen; het pronomen komt dan overeen met het natuurlijke geslacht van het nomen. De vorm van pronomina die naar onbezielde nomina verwijzen wordt bepaald op basis van het kenmerk [+/- telbaar] van het nomen; naar telbare nomina wordt verwezen met *hem* en naar niet-telbare nomina met *het*.

Het huidige scriptieonderzoek geeft inzicht in het gebruik van pronomina van Nederlands eentalige en tweetalige kinderen in de leeftijd van vier tot zes jaar.

Voor eentalige kinderen geldt dat de gevonden resultaten de aanname onderbouwen dat het traditionele pronominale genussysteem aan het verdwijnen is en dat het plaats heeft gemaakt voor een semantisch genussysteem. Nederlands eentalige kinderen kiezen de vorm van het pronomen niet langer op basis van syntactische eigenschappen van het nomen, zoals [geslacht], maar op basis van semantische eigenschappen als [+/- telbaar] en [+/- animate].

Dergelijke duidelijke resultaten zijn niet gevonden voor de tweetalige kinderen. Enkel voor de Spaans-Nederlands tweetalige kinderen wordt een significante invloed van het semantische kenmerk [+/- telbaar] op de keuze voor het pronomen gemeten. Voor alle geteste tweetalige kinderen geldt dat de keuze voor de vorm van het pronomen niet bepaald wordt op basis van het semantische kenmerk [+/- animate] en/of het syntactische kenmerk [geslacht].

Voorwoord

Begin februari 2009 startte ik met een onderzoeksstage aan het Meertens Instituut, waar ik begeleid werd door Leonie Cornips. Tijdens deze stage heb ik een klein experiment uitgevoerd om de invloed van telbaarheid op de verwerving van pronomina te testen. In de maanden na mijn officiële stageduur heb ik het stageonderzoek uitgebreid door meer kinderen, zowel een- als tweetalig, te testen en door, naast telbaarheid, ook de invloed van andere semantische factoren te onderzoeken.

Deze masterscriptie is het resultaat van mijn onderzoek naar de verwerving van de vorm van persoonlijke voornaamwoorden en de invloed van semantische factoren hierop.

Ik wil Leonie Cornips bedanken voor haar intensieve en enthousiaste begeleiding. Ook wil ik Aafke Hulk bedanken voor haar betrokkenheid bij het onderzoek en de begeleiding van het laatste deel van de scriptie. Ik heb de afgelopen maanden met veel plezier gewerkt op het Meertens Instituut en ik heb erg veel geleerd van de deskundige adviezen, heldere uitleg en het optimisme van Leonie en Aafke.

Daarnaast wil ik Marian Schoenmakers bedanken voor de coördinatie vanuit Utrecht. Mijn dank gaat ook uit naar Hans Redeke en de leerkrachten van groep 1/2 van basisschool 'De Kameleon' in Maarssen. Ik vind het erg fijn dat ik zo enthousiast onthaald werd en dat ik alle ruimte kreeg om de kinderen te testen.

0. Inleiding

Het Nederlands kent oorspronkelijk een drieledig genussysteem, waar onderscheid gemaakt wordt tussen mannelijke, vrouwelijke en onzijdige nomina. Ook het pronominale genussysteem is drieledig; het Nederlands kent pronomina met een mannelijke, een vrouwelijke en een onzijdige vorm. In dit traditionele genussysteem werd de vorm van het pronomen gekozen op basis van syntactische regels; het geslacht van het pronomen kwam overeen met het grammaticale geslacht van het nomen.

In de loop van de ontwikkeling is er in het grootste deel van het Nederlandse taalgebied een tweeledig (ad)nominaal systeem ontstaan, waar enkel nog onderscheid wordt gemaakt tussen *neuter* (onzijdig) en *common* (gemeenschappelijk/ mannelijk en vrouwelijk) nomina. In het adnominale domein betekent dit dat het geslacht van het lidwoord overeenkomt met het geslacht van het nomen; naar *common* nomina wordt verwezen met het definiëte lidwoord *de* en naar *neuter* nomina met *het*.

In het pronominale domein kent het Nederlands nog wel een drieledig systeem. Audring (2006ab) spreekt hier van een ‘mismatch’ tussen het (ad)nominaal en het pronominaal domein; het is niet mogelijk om een pronomen aan een nomen te koppelen, enkel op basis van syntactische regels.

Audring (2006ab) stelt dat het oorspronkelijke systeem van het pronominaal geslacht wordt vervangen door een nieuw systeem dat gebruik maakt van semantisch gemotiveerde pronomina, een verschijnsel dat zij *hersemantisering* noemt. In het semantische genussysteem wordt de keuze van het pronomen niet meer bepaald door het grammaticale geslacht, maar door semantische eigenschappen van het nomen. Volgens Audring (2006a) wordt het pronomen dat verwijst naar bezielde nomina gekozen op basis van het kenmerk [+/- animate] van het nomen; het pronomen komt dan overeen met het natuurlijke geslacht van het nomen. De vorm van pronomina die naar onbezielde nomina verwijzen wordt bepaald op basis van het kenmerk [+/- telbaar] van het nomen; naar telbare nomina wordt verwezen met *hem* en naar niet-telbare nomina met *het*. Zowel het kenmerk [+/- animate] als het kenmerk [+/- telbaar] is semantisch.

Uit een pilotonderzoek van de Paepe & de Vogelaer (2008) bleek dat dit semantische systeem ook wordt gebruikt door kinderen in de leeftijd van zes tot acht jaar; deze kinderen verwezen significant vaker met *het* naar niet-telbare dan naar telbare nomina, ongeacht het grammaticale geslacht van het nomen.

In het huidige onderzoek wordt onderzocht of de ‘hersemantisering’ die Audring (2006ab) bij volwassenen gevonden heeft, ook bij kinderen speelt. Het experiment is afgenomen bij 54 kinderen in de leeftijd van vier tot zes jaar; waarvan 43 Nederlands eentalige kinderen en elf tweetalige kinderen die naast het Nederlands nog een andere taal beheersen. Er wordt onderzocht hoe kinderen de vorm van persoonlijke voornaamwoorden kiezen; wordt deze keuze gemaakt op basis van syntactische regels of is het semantische kenmerk [+/- telbaar] van invloed?

De onderzochte data zijn verzameld met behulp van een experiment waarmee, door middel van testzinnen en –plaatjes, pronomina ontlokt worden.

In hoofdstuk 1 wordt de relevante literatuur besproken met aansluitend in hoofdstuk 2 de onderzoeksvragen en hypothese. In hoofdstuk 3 wordt de methodologie besproken; hoe het testprotocol werkt en welke proefpersonen er gebruikt zijn. In hoofdstuk 4 worden de resultaten besproken, welke in hoofdstuk 5 geïnterpreteerd worden. In hoofdstuk 6 wordt de conclusie van dit onderzoek gegeven en worden er aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoek.

1. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt de relevante literatuur besproken. Er wordt onderscheid gemaakt tussen twee verschillende domeinen met betrekking tot het Nederlandse genus, namelijk het adnominale domein (determiners) en het pronominaal domein (pronomina). In paragraaf 1.1 wordt kort ingegaan op de keuze voor het geslacht van het lidwoord. In paragraaf 1.2 wordt de keuze voor de vorm van het pronomen besproken en welke kenmerken van het nomen van invloed zijn op deze keuze. Zo komt het verschijnsel ‘hersemantisering’ aan bod en wordt er besproken wat er precies bedoeld wordt met de semantische kenmerken [+/- animate] en [+/- telbaar]. In paragraaf 1.3 wordt kort de relevante literatuur met betrekking tot de verwerving besproken.

1.1 Adnominaal domein

Het Nederlands kent oorspronkelijk een driedelig genussysteem, waar onderscheid gemaakt wordt tussen mannelijke, vrouwelijke en onzijdige nomina. In de loop van de ontwikkeling is er in het grootste deel van het Nederlandse taalgebied een tweeledig systeem ontstaan, waar enkel nog onderscheid wordt gemaakt tussen *neuter* (onzijdig) en *common* (gemeenschappelijk/ mannelijk en vrouwelijk) geslacht.

Er wordt in het Standaard Nederlands onderscheid gemaakt tussen indefiniete en definiete determiners; beide vormen zijn pronominaal morfemen. De vorm van de bepaalde of definiete determiner wordt bepaald op basis van zowel syntactische als semantische eigenschappen van het nomen. Het geslacht van het lidwoord komt overeen met het grammaticale geslacht van het nomen; voor *common* nomina wordt het *common* lidwoord *de* gebruikt en voor *neuter* nomina het lidwoord *het*. 75% van alle Nederlandse lidwoorden is non-*neuter* (*de*) en 25% is *neuter* (*het*) (van Berkum, 1996).

De onbepaalde of indefiniete determiner heeft in het Standaard Nederlands de vorm van *een*; dit lidwoord wordt echter alleen gebruikt voor telbare enkelvoudige nomina en niet voor meervoudsvormen of niet-telbare nomina die kaal blijven. In onderstaande tabel is dit weergegeven.

	Enkelvoud		Meervoud
Definiet lidwoord	common	neuter	common/neuter
	<i>de</i> (<i>de tafel</i>)	<i>het</i> (<i>het boek</i>)	<i>de</i> (<i>de tafels/ de boeken</i>)
Indefiniet lidwoord	telbaar	niet-telbaar	telbaar
	<i>een</i> (<i>een tafel/ een boek</i>)	<i>kaal</i> (<i>sneeuw/ *een sneeuw</i>)	<i>kaal</i> (<i>tafels/ *een tafels</i>)

Tabel 1: Vormen definitief en indefiniet lidwoord Standaard Nederlands

1.2 Pronominaal domein

Comrie (1999) beschrijft pronomina als volgt: “*Pronouns are noun phrases with little semantic content, which often refer back to an antecedent previously given in the linguistic or extralinguistic context.*”

Het Nederlands kent verschillende soorten pronomina, waaronder bijvoorbeeld betrekkelijke voornaamwoorden, aanwijzende voornaamwoorden en persoonlijke voornaamwoorden. De nadruk in dit onderzoek ligt op persoonlijke voornaamwoorden; de overige pronomina worden daarom grotendeels buiten beschouwing gelaten.¹

¹ De term ‘pronomina’ zal in dit onderzoeksverslag gebruikt worden om naar ‘persoonlijke voornaamwoorden’ te verwijzen. Andere soorten pronomina worden, waar nodig, expliciet genoemd.

Het Nederlands kent, net als alle andere Germaanse talen een traditioneel driegerasysteem voor geslachtstoekenning aan pronomina; mannelijk, vrouwelijk en onzijdig. In dit traditionele systeem wordt het pronomina gekozen op basis van het grammaticale geslacht van het nomen. Volgens Audring (2006b) is deze indeling op basis van geslacht in het Standaard Nederlands aan het veranderen. Op (ad)nominaal niveau heeft het Nederlands een tweeledig genussysteem met common en neuter nomina, terwijl het op pronominaal niveau om een driedelig systeem gaat met wat traditioneel aangeduid wordt als een mannelijke, vrouwelijke en neuter vorm. In onderstaande tabel zijn de verschillende pronomina in traditioneel Standaard Nederlands weergegeven. Hier is te zien dat op pronominaal niveau drie vormen onderscheiden worden.

Pronoun	Gender	Masculine	Feminine	Neuter
	Case			
Personal	NOM	<i>hij/ie</i>	<i>zij/ze</i>	<i>het/(e)t</i>
	OBL	<i>hem/'m</i>	<i>haar/(d)r</i>	<i>het/(e)t</i>

Tabel 2: Pronominaal geslacht in traditioneel Standaard Nederlands, enkelvoudig paradigma.

Hieronder zullen we zien dat het traditionele pronominale systeem aan het verdwijnen is. Audring (2006ab) vond in een groot onderzoek op basis van het *Corpus Gesproken Nederlands* dat de keuze van het pronomina niet gemaakt wordt op basis van het grammaticale geslacht, maar op basis van semantische kenmerken van het nomen.

1.2.1 Congruentie

Zoals gezegd beschrijft Comrie (1999) pronomina als elementen die terugverwijzen naar een antecedent dat eerder in de linguïstische of extralinguïstische context gegeven is; het gaat hier om referentiële verwijzing. De relatie of overeenstemming tussen de referent (pronomina) en het antecedent (nomen) wordt ook wel *congruentie* of *agreement* genoemd². Congruentie wordt ook wel gedefinieerd als ‘*some systematic covariance between a semantic or formal property of one element and a formal property of another*’ (Steele 1978; 610). Het gaat hier om een overeenstemming tussen twee elementen in kenmerken. Er bestaan verschillende soorten congruentie. Syntactische of formele congruentie houdt in dat twee elementen met elkaar overeengestemd worden op basis van syntactische kenmerken, zoals grammaticaal geslacht en getal. Dit geldt voor het adnominale domein; een common nomen neemt bijvoorbeeld een common lidwoord. Semantische congruentie houdt in dat twee elementen met elkaar overeengestemd worden op basis van semantische kenmerken, zoals bezieldeheid (animacy) en telbaarheid.

In de volgende subparagrafen wordt besproken welke kenmerken van het nomen van (doorslaggevende) invloed zijn op de keuze voor het pronomina op grond van het onderzoek van Audring (2006ab).

‘Mismatch’ en congruentie

Wanneer een taal beschikt over een tweeledig genussysteem in het (ad)nominaal domein en over een driedelig systeem in het pronominaal domein, spreekt Audring (2006b) van een ‘mismatch’ tussen het (ad)nominaal en het pronominaal genus.

Ook in het Nederlands is er sprake van een dergelijke mismatch; in het (ad)nominaal domein wordt enkel nog onderscheid gemaakt tussen neuter en common geslacht, terwijl in het pronominaal domein nog onderscheid gemaakt wordt tussen mannelijke, vrouwelijke en

² De Engelse term die wordt gebruikt door onder andere Audring (2006ab) en Steele (1978) om de relatie of overeenstemming tussen referent en antecedent te beschrijven is *agreement*. In dit onderzoeksverslag wordt echter de Nederlandse term *congruentie* gebruikt.

onzijdige pronomina. Door de mismatch tussen het nominale en het pronominale domein is het niet mogelijk om alle referenten aan antecedenten te koppelen, enkel op basis van syntactische informatie als grammaticaal geslacht.

Uit onderzoek van Audring (2006a) blijkt dat naar zowel common als neuter nomina verwezen wordt met *hem/hij*, *het* en *zij/haar*. Audring (2006a) stelt dat deze variëteit aan mogelijke combinaties niet random is, maar verklaard kan worden op basis van semantische regels. Dit wordt (deels) uitgelegd aan de hand van het onderstaande voorbeeld (1) (Audring, 2006a: 5).

- (1) *Dat **meisje** [N] waar ik het over heb [...] als jullie **haar** [F] leuk vinden*

Het nomen *meisje* is grammaticaal gezien onzijdig; men spreekt ook van *het meisje*. De gebruikte referent *haar* komt niet overeen met het grammaticale geslacht van het antecedent *meisje*. Tussen de gekozen referent (pronomen) en het antecedent (nomen) is dus geen sprake van syntactische congruentie; wanneer dit wel het geval zou zijn, had de spreker het pronomen *het* gebruikt. De keuze voor het pronomen *haar* in voorbeeld (1) kan verklaard worden op basis van een semantische eigenschap van het nomen; namelijk natuurlijk geslacht. Het nomen *meisje* is grammaticaal gezien onzijdig, maar het natuurlijke geslacht is vrouwelijk en ‘rechtvaardigt’ de verwijzing met het pronomen *haar*.

Audring (2006ab) noemt het verschijnsel dat het oorspronkelijke systeem van het pronominale geslacht wordt vervangen door een nieuw systeem dat gebruik maakt van semantisch gemotiveerde pronomina, **hersemantisering**. Zoals gezegd komt het geslacht van het pronomen in het traditionele genussysteem overeen met het geslacht van het antecedent waarnaar het pronomen verwijst. In het semantische genussysteem wordt de keuze van het pronomen niet meer bepaald door het grammaticale geslacht, maar door semantische eigenschappen van het antecedent.

Het kiezen van de vorm van het pronomen op basis van natuurlijk geslacht is alleen mogelijk bij bezielde objecten, zoals *meisje*. Voor verwijzing naar onbezielde objecten gelden andere regels. In het onderstaande voorbeeld (Audring, 2006a: 11) zijn twee uitingen weergegeven die pronominale verwijzing naar onbezielde nomina bevatten, die afkomstig zijn uit het *Corpus Gesproken Nederlands*.

- (2) a. *Moet je ook nog wat informatie over dat **boek** [N] hebben?
Dan moet ik 'm [M] nog niet gaan aanleveren.*
- b. *Ik vind **puree** [C] van echte aardappelen altijd lekkerder,
want **het** [N] is wat steviger.*

In voorbeeld 2a wordt er met het pronomen *'m* naar het onbezielde en onzijdige nomen *boek* verwezen. In 2b verwijst de spreker met *het* naar het onbezielde en common nomen *puree*. Ondanks het feit dat beide nomina neuter geslacht hebben, wordt er in 2a verwezen met *hem* en in 2b met *het*. De vorm van de pronomina kan hier dus niet verklaard worden op basis van het grammaticale geslacht van het nomen. Ook het natuurlijke geslacht biedt hier geen uitkomst; *boek* en *puree* zijn onbezielde nomina en hebben dus geen natuurlijk geslacht. De vorm de pronomina kan wel verklaard worden op basis van een ander (semantisch) kenmerk van het nomen; namelijk de graad van individuering ofwel telbaarheid. Dit kenmerk wordt hieronder besproken.

1.2.2 Graad van individuering

Volgens Siemund (2008) speelt de graad van individuering een belangrijke rol in de keuze voor het pronomen. Hij stelt dat de pronominale systemen van onder andere het Engels en het Nederlands geordend zijn volgens parameters als telbaarheid (graad van individuering) en abstractheid. Ook Audring (2006a) vindt in haar onderzoek dat de keuze voor pronomina correleert met de graad van individuering en niet met het grammaticale geslacht van het nomen.

Fletcher (1987) stelt een hiërarchie voor, waar nomina geordend worden op basis van de graad van individuering.

(3) Hiërarchie van individuering

Bezield/ Menselijk →	Bezield/ Dierlijk →	Gebonden object of abstract →	Specifieke massa →	Onspecifieke massa of Ongebonden abstract
<i>Jongen</i>	<i>poes</i>	<i>boek, probleem</i>	<i>(een kopje) thee</i>	<i>sneeuw, liefde</i>

Entiteiten zijn hoog geïndividueerd wanneer ze bezield zijn, onafhankelijk kunnen handelen, specifieke karaktereigenschappen en een duidelijke gebonden vorm hebben, telbaar en discreet zijn. Entiteiten zijn laag geïndividueerd wanneer ze wijde of onduidelijke grenzen hebben of ongebonden en niet-telbaar zijn. Ze hebben de eigenschappen van massa's [mass]. Bezieldheid [animacy] speelt een rol bij hoog geïndividueerde entiteiten; hoe hoger het object in de hiërarchie staat, hoe groter de kans is dat het pronomen overeenkomt met het natuurlijke geslacht van het antecedent (Audring, 2006a).

Count/mass onderscheid in het Nederlands

Het onderscheid tussen telbare en niet-telbare nomina lijkt complexer dan dat in eerste instantie lijkt. In deze subparagraaf wordt dat kort uitgelegd.

Hacohen (2008) stelt dat telbare en niet-telbare nomina verschillende syntactische en semantische eigenschappen hebben die crosslinguïstisch zijn. Aangenomen wordt dat niet-telbare nomina de volgende syntactische eigenschappen hebben:

- geen meervoudsmorfologie;
- geen directe telbaarheid (**drie sneeuw* versus *drie boeken*);
- 'classifier/measure phrases' zijn nodig om niet-telbare nomina te tellen (*ik heb drie setjes kleding* versus **ik heb drie kleding*);
- kunnen voorkomen in partitieve constructies (*een beetje zand* versus **een beetje boek*).

Het onderscheid tussen telbare en niet-telbare nomina wordt volgens Hacohen (2008) gemaakt op basis van twee criteria of kenmerken van nomina; namelijk of zij cumulatief gebruikt kunnen worden en of ze in (gelijke) onderdelen opgedeeld kunnen worden. Niet-telbare nomina kunnen cumulatief verwijzen; wanneer men twee items combineert waarnaar verwezen wordt met een niet-telbaar nomen, wordt naar het resultaat verwezen met hetzelfde nomen. Wanneer men twee delen rijst samenvoegt, wordt er naar het resultaat ook verwezen met *rijst*. Dit geldt niet voor telbare nomina: wanneer men twee *katten* combineert, kan men niet verwijzen naar het resultaat met *kat*.

Niet-telbare nomina kunnen ook in gelijke onderdelen opgesplitst worden; wanneer een entiteit waarnaar gerefereerd wordt met een niet-telbaar nomen opgedeeld wordt, kan er naar deze delen gerefereerd worden met hetzelfde nomen dat gebruikt wordt voor het geheel.

Wanneer men rijst opdeelt, worden beide delen nog steeds *rijst* genoemd. Bij telbare nomina

geldt dit niet: wanneer een kat opgedeeld wordt, kan er naar de verschillende delen niet verwezen worden met *kat*.

- (4) Telbare nomina: wanneer twee telbare objecten opgeteld worden of wanneer een telbaar object opgedeeld wordt, kan er naar het resultaat niet verwezen worden met hetzelfde nomen als naar het beginobject.
- a. $\text{kat} + \text{kat} \neq \text{kat}$ (\rightarrow katten)
 - b. $\text{kat} \div \text{kat} \neq \text{kat}$ (\rightarrow halve kat)

Niet-telbare nomina: wanneer twee niet-telbare objecten opgeteld worden of wanneer een niet-telbaar object opgedeeld wordt, wordt er naar het resultaat verwezen met hetzelfde nomen als naar het beginobject.

- a. $\text{rijst} + \text{rijst} = \text{rijst}$
- b. $\text{rijst} \div \text{rijst} = \text{rijst}$

Verschillende onderzoekers (o.a. Quine, 1960; Bloom, 1994; Gordon, 1985; geciteerd door Hacoen, 2008) stelden voor dat het mass/count-onderscheid uitgelegd kan worden in termen van individuering; telbare nomina verwijzen naar individuen en niet-telbare nomina doen dit niet.

De genoemde criteria van Hacoen (2008) zijn hiervoor echter niet toereikend. Zo maakt het criterium ‘mogelijkheid om cumulatief te verwijzen’ geen onderscheid tussen niet-telbare nomina en meervoudige telbare nomina; beide typen nomina kunnen namelijk cumulatief verwijzen. Ook het tweede criterium ‘mogelijkheid om in onderdelen opgesplitst te worden’ is niet toereikend genoeg: wanneer objecten waarnaar verwezen wordt met telbare nomina als *touw*, *cake* en *as* opgedeeld worden, is het resultaat te beschrijven met hetzelfde nomen dat gebruikt wordt voor het beginobject. Telbare nomina als *touw*, *cake* en *as* gedragen zich, wat dit criterium betreft, net als niet-telbare nomina. Daarnaast is het zo dat niet-telbare nomina als *kleding* en *meubilair* verwijzen naar een groep van individuele objecten.

Volgens Gillon (1996; geciteerd door Hacoen, 2008) kan *individueering* wel gebruikt worden als criterium, maar is het niet zo dat niet-telbare nomina verwijzen naar niet-individueen. Hij stelt dat niet-telbare nomina ongespecificeerd zijn met betrekking tot individuering.

Uit het bovenstaande blijkt dat het veronderstelde onderscheid op basis van *individueering* inderdaad complexer is dan het lijkt. In onderstaande tabel zijn de syntactische en semantische eigenschappen van telbare en niet-telbare nomina die hierboven in de tekst genoemd zijn, tegenover elkaar gezet, zodat de verschillen tussen beiden duidelijk te zien zijn.

[count]	[mass]
nomina nemen <i>een</i> <i>ik lees een boek</i> /* <i>ik lees boek</i>	nomina blijven kaal <i>ik drink water</i> /* <i>ik drink een water</i>
meervoudsmorfologie <i>ik lees twee boeken</i>	geen meervoudsmorfologie * <i>ik drink twee waters</i>
directe telbaarheid <i>drie boeken</i>	geen directe telbaarheid * <i>drie sneeuw</i>
partitieve constructies niet mogelijk * <i>een beetje boek</i>	partitieve constructie mogelijk <i>een beetje water</i>
nomina kunnen niet cumulatief verwijzen <i>boek + boek \neq boek</i>	nomina kunnen cumulatief verwijzen <i>water + water = water</i>
nomina kunnen niet opgesplitst worden in gelijke onderdelen <i>boek \div boek \neq boek</i>	nomina kunnen opgesplitst worden in gelijke onderdelen <i>water \div water = water</i>

Tabel 3: Onderscheid count/mass

Uit het bovenstaande blijkt dat [count] en [mass] nomina nog verder onderverdeeld kunnen worden op basis van syntactische en semantische eigenschappen. In het huidige onderzoek zal er niet verder ingegaan worden op deze onderverdeling; het onderscheid tussen telbare en niet-telbare nomina die gebruikt zijn als testitems, wordt gemaakt op basis van de eerste drie

eigenschappen uit de tabel, namelijk *nomina nemen 'een' / blijven kaal, wel/geen meervoudsvorm en wel/niet direct telbaar*.

1.3 Verwerving van grammaticaal geslacht

In deze paragraaf wordt kort de relevante literatuur besproken met betrekking tot de verwerving van grammaticaal geslacht in het adnominale domein; de nadruk ligt op de invloed van het grammaticale geslacht en het kenmerk [+/- telbaar] van het nomen op de keuze voor het lidwoord. In 1.3.1 wordt de eentalige verwerving besproken; in 1.3.2 ligt de nadruk op tweetalige verwerving. In 1.3.3 wordt besproken wat er tot nu toe bekend is over de verwerving van de vorm van het pronomen.

1.3.1 Eentalige verwerving

Grammaticaal geslacht en keuze lidwoord

Er is veel onderzoek verricht naar de eentalige verwerving van grammaticaal geslacht in het adnominale domein. Zo verwijzen Cornips & Hulk (2006) naar onderzoek van Bol & Kuiken (1988), De Houwer & Gillis (1998) en Zonneveld (1992) waar vier stadia in de eentalige verwerving van lidwoorden in het Nederlands onderscheiden worden:

- Kale nomina.
- Schwa-element in combinatie met nomen. Het schwa-element kan geïnterpreteerd worden als het indefiniete lidwoord *een*.
- a. Definiete lidwoord *de* gevolgd door [non-neuter] en [neuter] nomina.
b. Eerste gebruik van *het*, maar veel overgeneralisatie van common definiete determiner *de*.
- Doelgrammatica. Niet voor de leeftijd van zes jaar.

Volgens De Houwer & Gillis (1998) en Zonneveld (1992) hebben eentalige kinderen pas rond hun zesde jaar de regels voor het gebruik van lexicaal en morfologisch geslacht verworven. Uit onderzoek van o.a. Zonneveld (1992) blijkt dat kinderen van vier en vijf jaar moeite hebben met het uiten van definiete (neuter) lidwoorden.

Uit onderzoek van Verwer (2007) blijkt dat Nederlandse eentalige kinderen van zes jaar nog veel moeite hebben met het geslacht van onzijdige nomina. Zesjarige kinderen die onderzocht werden in dit onderzoek overgeneraliseerden het common lidwoord ten koste van het neuter lidwoord; in veel gevallen gebruikten zij *de* waar *het* vereist was.

Kenmerk [+/- telbaar] en keuze lidwoord

Nederlandse nomina kunnen geclassificeerd worden op basis van het kenmerk [+/- telbaar]. Nederlandse kinderen maken het onderstaande onderscheid:

- Nomina die kaal kunnen blijven versus nomina die *een* kunnen nemen.
*Ik drink water / *Ik lees boek*
**Ik drink een water / Ik lees een boek*
- Nomina die in het meervoud kunnen versus nomina die dat niet kunnen.
**Ik drink twee waters / ik lees twee boeken*

Nomina die *een* kunnen nemen en die in het meervoud kunnen, hebben het kenmerk [count] (=telbaar). Voorbeelden van telbare nomina zijn: *boek, cadeau, koe* en *brief*. Wat opvalt is dat deze nomina een verschillend geslacht hebben. Zo hebben *boek* en *cadeau* neuter en *koe* en *brief* common geslacht.

Nomina die kaal kunnen blijven, geen *een* kunnen nemen en niet in het meervoud kunnen, hebben het kenmerk [mass] (=niet-telbaar). Voorbeelden van niet-telbare nomina zijn:

sneeuw, grond, gras en *water*. Ook hier verschillen de nomina van geslacht. Zo zijn *sneeuw* en *grond* common en zijn *gras* en *water* neuter.

Roodeburg en Hulk (2008) stellen voor dat kinderen de volgende hypothese aannemen voor de keuze voor het lidwoord:

- Nomina die *een* nemen en in het meervoud kunnen, nemen *de*.
- Nomina die kaal kunnen blijven en niet in het meervoud kunnen, nemen *het*.

Deze hypothese werd getest door Reijers (2007) en Brugman (2008). Zij vonden dat het grammaticale geslacht en het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen significant van invloed zijn op de keuze voor het lidwoord. De onderzochte kinderen gebruikten voor common nomina vooral het lidwoord *de* en voor neuter nomina vooral het lidwoord *het*. Bij dezelfde kinderen werd gevonden dat zij voor niet-telbare neuter nomina significant vaker het lidwoord *het* gebruikten dan voor telbare neuter nomina.

1.3.2 Tweektalige verwerving

In de literatuur over tweektalige verwerving wordt er onderscheid gemaakt tussen kinderen die vanaf de geboorte twee talen verwerven (2L1) en kinderen die een tweede taal verwerven vanaf hun vierde tot zevende jaar (child L2). De 2L1-kinderen verwerven de grammatica's van de twee talen simultaan, terwijl de child L2-verwerving van de grammatica's, in ieder geval voor een deel, opeenvolgend gebeurt. Een belangrijke overeenkomst tussen deze verschillende manieren van taalverwerving is dat zowel de 2L1- als de L2-kinderen volledige toegang hebben tot de universele grammatica; dit maakt dat 2L1 en child L2 verwerving meer lijkt op eentalige (L1) verwerving dan tweedetaalverwerving door volwassenen.

Over het algemeen wordt aangenomen dat kinderen die vanaf hun geboorte twee talen verwerven, de twee grammatica's scheiden. De ontwikkeling van beide grammatica's correspondeert met eentalige L1 grammatica's.

Volgens Franceschina (2005) vertoont de ontwikkeling van tweedetaalverwerving van kinderen veel gelijkenissen/overeenkomsten met de eerstetaalverwerving van kinderen, ook op het gebied van grammaticaal geslacht. Andere studies laten wel degelijk verschillen zien op dit gebied. Zo stellen onder andere Hulk & Müller (2000) en Müller en Hulk (2001) dat cross-linguïstische invloed mogelijk is in sommige 'kwetsbare' domeinen. Cornips & Hulk (2007) bespreken factoren van succes en falen op gebied van de tweektalige verwerving van definitieve lidwoorden:

- leeftijd van insertie/onset
- lengte van blootstelling
- kwaliteit van de input
- rol van de andere taal

De kwaliteit van de input is van grote invloed op de verwerving van een taal; wanneer de allochtone ouders (adult L2) bijvoorbeeld veel fouten maken in de keuze voor het lidwoord, is de kwaliteit van de input minder goed en heeft dit een negatieve invloed op de verwerving van het geslacht van het lidwoord van het kind. Daarnaast speelt ook de andere taal een rol. Zo komt de verwerving van het Nederlandse lidwoord van Spaans-Nederlands tweektalige kinderen die onderzocht zijn door Reijers (2007) meer overeen met eentalige Nederlandse kinderen dan de gemengde groep tweektalige kinderen (met onder andere Turkse en Marokkaanse achtergrond) die onderzocht is door Brugman (2008); de Spaanse kinderen hadden minder problemen met de keuze voor *de* of *het*. De kinderen uit Brugman (2008) blijken een grotere achterstand te hebben.

Uit de literatuur blijkt, dat wanneer een eentalig kind moeite met een bepaalde grammaticale eigenschap heeft, dat dit probleem bij tweektalige kinderen waarschijnlijk nog groter zal zijn. Uit onderzoek van Hulk en Cornips (2006) blijkt dat de onderzochte tweektalige kinderen, zelfs als zij tweektalig opgroeien vanaf de geboorte, problemen hebben met de verwerving van

neuter geslacht bij het definiete lidwoord. Zij produceren in dit onderzoek slechts in 32% van de gevallen *het* voor neuter nomina wanneer zij al tussen 9;3 en 10;5 jaar oud zijn.

1.3.3 Pronominaal domein

Er is tot op heden weinig onderzoek gedaan naar de verwerving van de vorm van het pronomen. De resultaten die hierboven besproken zijn, gelden voor het adnominale domein en bieden geen inzicht in het pronominale domein.

Zoals beschreven, vond Audring (2006a,b) wel aanwijzingen voor de aanname dat nomina geassocieerd worden op basis van het kenmerk [+/- telbaar] en dat pronomina gekozen worden op basis van semantische informatie van het nomen, maar deze aannames baseerde zij op het *Corpus Gesproken Nederlands*, dat spontane spraak van volwassenen bevat en geven dus geen inzicht in kindertaalverwerving. De Paepe & de Vogelaer (2008) deden een pilotonderzoek naar het gebruik van pronomina van kinderen tussen de zes en acht jaar uit het zuidelijke Nederlandse taalgebied. Zij vonden ook dat de keuze voor het pronomen gemaakt wordt op basis van het kenmerk [+/- telbaar].

Naar de verwerving van de vorm van pronomina door tweetalige kinderen is echter tot dusver geen onderzoek gedaan.

2. Onderzoeksvragen en hypothesen

Zoals gezegd is er tot op heden weinig onderzoek gedaan naar de verwerving van pronomina vormen. De invloed van het kenmerk [+/- telbaar] op de keuze van pronomina van kinderen is tot dusver alleen getest door de Paepe & de Vogelaer (2008). Zij onderzochten, zoals gezegd, zes tot achtjarige kinderen in het zuiden van het Nederlandse taalgebied. De pronomina werden in dit onderzoek ontlokt door middel van een soort van invuloefening.

Het doel van het huidige onderzoek is het achterhalen hoe Nederlands eentalige kinderen en tweetalige kinderen, die naast het Nederlands nog een andere taal beheersen, in de leeftijd van vier tot zes jaar de juiste vorm van het pronomen verwerven.

2.1 Onderzoeksvragen

In dit onderzoek wordt de hypothese getoetst dat niet het grammaticale geslacht, maar het kenmerk [+/- telbaar] van het nomen van invloed is op de keuze voor het pronomen. Dit wordt onderzocht voor zowel eentalige als tweetalige kinderen. Er is gewerkt met de volgende onderzoeksvragen:

Bij de eentalige kinderen:

- *Is de keuze voor het pronomen, net als de keuze voor het geslacht van het lidwoord, (deels) gebaseerd op het grammaticaal geslacht van het nomen?*
- *Is de keuze voor het pronomen gebaseerd op het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen?*

Bij de tweetalige kinderen:

- *Kiezen tweetalige kinderen het pronomen op basis van dezelfde kenmerken als eentalige kinderen?*

2.2 Hypothesen

2.2.1 Eentalige kinderen

Op basis van onderzoek van onder andere Audring (2006ab) en de Paepe & de Vogelaer (2008) verwacht ik dat de keuze voor het pronomen niet op dezelfde manier verloopt als de keuze voor het lidwoord. Zoals gezegd, blijkt uit onderzoek van Reijers (2007) en Brugman (2008) dat de keuze voor het definitieve lidwoord bepaald wordt op basis van het grammaticaal geslacht en het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen.

Ik verwacht dat de keuze van het pronomen enkel bepaald wordt door het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen en dat het grammaticale geslacht van het nomen hier geen invloed op heeft. Uit onderzoek van Audring (2006a) bleek dat de keuze voor het pronomen door volwassenen op dit semantische kenmerk gebaseerd is en de Paepe & de Vogelaer (2008) vonden aan de hand van een pilotonderzoek aanwijzingen dat kinderen het pronomen ook kiezen op basis van het kenmerk [+/- telbaar].

Mijn verwachtingen zijn ook gebaseerd op het onderzoek van Reijers (2007) en Brugman (2008). Zij hebben aanwijzingen gevonden voor de aanname dat kinderen nomina classificeren op basis van het kenmerk [+/- telbaar]:

- Nomina die kaal kunnen blijven versus nomina die *een* kunnen nemen, dus telbaar
*Ik drink water/ *Ik lees boek*
**Ik drink een water/ Ik lees een boek*
- Nomina die in het meervoud kunnen versus nomina die dat niet kunnen, dus niet-telbaar
**Ik drink twee waters/ ik lees twee boeken*

De hypothese die Roodeburg & Hulk (2008) aan de hand van deze classificatie opstelden voor het adnominale domein is hieronder aangepast, zodat deze getest kan worden voor het pronominale domein:

- Naar nomina die *een* nemen, in het meervoud kunnen en dus telbaar zijn, wordt verwezen met het pronomen *hem*.
- Naar nomina die kaal kunnen blijven, niet in het meervoud kunnen en dus niet-telbaar zijn, wordt verwezen met het pronomen *het*.

De bovenstaande hypothese veronderstelt dat de vorm van het pronomen niet gekozen wordt op basis van het grammaticale geslacht van het nomen, dus niet op basis van syntactische informatie. Het pronomen wordt gekozen op basis van het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen. Heeft het nomen het kenmerk [telbaar], dan zal er naar verwezen worden met *hem*, ongeacht het grammaticale geslacht van het nomen. Heeft het nomen het kenmerk [niet-telbaar], dan zal er naar verwezen worden met *het*.

Ik verwacht dat bovenstaand voorgesteld semantisch pronominaal genussysteem verworven is door vier tot zesjarige eentalige kinderen, en dat zij het pronomen kiezen op basis van het kenmerk [+/- telbaar] van het nomen.

2.2.2 Tweetalige kinderen

Naar de tweetalige verwerving van Nederlandse pronomina is tot dusver geen onderzoek gedaan. Uit onderzoek naar de verwerving van lidwoorden, zoals onder andere Hulk & Cornips (2006, 2007) en Verwer (2007) blijkt dat tweetalige kinderen meer moeite hebben met de verwerving van het lidwoord dan eentalige kinderen; vooral met betrekking tot de verwerving van het lidwoord *het*. Spaanse kinderen (Reijers, 2007) lijken het beter te doen dan andere tweetalige kinderen, waaronder Marokkaanse en Turkse kinderen (Brugman, 2007; Cornips, 2006). Dit heeft waarschijnlijk te maken met het taalsysteem van de tweede taal. Zo heeft het Spaans een transparant gender systeem voor zowel lidwoorden als pronomina. De vraag is of dit ze ook helpt bij de keuze voor het Nederlandse pronomen.

3. Methode van onderzoek & verwerking data

3.1 Opzet taak

In deze paragraaf wordt de opzet van de taak besproken. Het doel van de taak is het ontlocken van pronominale verwijzing naar nomina die als testitem geïntroduceerd worden. In deze paragraaf is beschreven welke testitems er gebruikt zijn en welk testprotocol gebruikt is om pronomina te ontlocken.

3.1.1 Testprotocol

De taak die in dit onderzoek gebruikt wordt, is ontwikkeld om inzicht te krijgen in pronominale verwijzing van kinderen tussen de vier en zes jaar oud. Het onderzoek is gericht op de keuze voor pronomina (*hem/het*) die kinderen maken om naar nomina met verschillende kenmerken te verwijzen. In de taak worden testitems in vraagzinnen gepresenteerd aan de hand van testplaatjes. Door de structuur van de vraagzin wordt er in het antwoord van de proefpersoon een pronomen ontlockt dat verwijst naar het gepresenteerde testitem.

Testitems

Van de nomina die in de taak als testitems gebruikt worden, is aan de hand van de Nieuwe Streeflijst Woordenschat (Krom, 1990) bepaald of zij door vierjarige eentalige kinderen al verworven zijn. De testitems, en ook de andere woorden in de testzinnen, zijn op basis van de lijst zo gekozen dat ze door de vier-, vijf- en zesjarige kinderen begrepen worden wanneer ze in een eenvoudige vorm worden weergegeven.

De nomina die als testitems gebruikt worden, kunnen onderverdeeld worden in vier subcategorieën met elk andere kenmerken. Er wordt onderscheid gemaakt tussen nomina met neuter en common geslacht en tussen telbare (count) en niet-telbare (mass) nomina. In onderstaande tabel zijn de verschillende categorieën weergegeven, inclusief de eigenschappen en het aantal testitems.

Categorie	Eigenschappen	Aantal testitems
1	[count, neuter, singular]	n=6
2	[count, common, singular]	n=6
3	[mass, neuter]	n=8
4	[mass, common]	n=6

Tabel 4: testitems; eigenschappen en aantal

In onderstaande tabel (5) is weergegeven welke testitems (n=26) gebruikt zijn en in welke categorie zij onderverdeeld zijn.³

Kenmerken	Testitems
[COUNT, NEUTER]	<i>konijn</i> <i>ei</i> <i>boek</i> <i>varken</i> <i>schaap</i> <i>cadeau</i>
[COUNT, COMMON]	<i>poes</i> <i>bal</i> <i>taart</i> <i>not</i> <i>brief</i> <i>wortel</i>

³ Alle plaatjes en testitems die gebruikt zijn in de taak zijn weergegeven in de bijlage 1.

[MASS, NEUTER]	<i>ijs</i> <i>water</i> <i>geld</i> <i>zand</i> <i>gras</i> <i>hout</i> <i>vuur</i> <i>stro</i>
[MASS, COMMON]	<i>lucht</i> <i>grond</i> <i>rommel</i> <i>regen</i> <i>sneeuw</i> <i>modder</i>

Tabel 5: Testitems taak; weergegeven per categorie

De officiële testitems worden voorafgegaan door een aantal introductie-items. Deze items worden op dezelfde manier gepresenteerd als de officiële testitems; namelijk aan de hand van een plaatje gevolgd door een testzin/-vraag. De introductie-items dienen slechts als oefenmateriaal; de proefpersonen kunnen op deze manier kennismaken met het testprotocol. De introductie-items zijn geen testitems; ze worden niet opgenomen in de verschillende analyses. De volgende items zijn als introductie-item gebruikt:

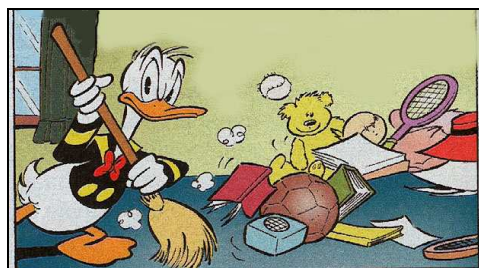
Introductie-items	Kenmerken
<i>Tekening</i>	<i>[count, common]</i>
<i>Touw</i>	<i>[count, neuter]</i>
<i>Papier</i>	<i>[count, neuter]</i>
<i>Chocolaatje</i>	<i>[count, common, diminutive]</i>
<i>Broodje</i>	<i>[count, neuter, diminutive]</i>

Tabel 6: Introductie-items

De plaatjes en bijbehorende testitems zijn bij elke proefpersoon in precies dezelfde volgorde weergegeven. Dit sluit uit dat de volgorde een mogelijke invloed heeft op eventuele variatie tussen de proefpersonen.

Testzinnen

Zoals gezegd worden de testitems, aan de hand van testplaatjes, gepresenteerd in vraagzinnen. De vraagzin die gesteld wordt gaat over de op het plaatje uitgebeelde actie. De interviewer geeft naast de vraagzin ook het eerste woord van de antwoordzin, namelijk het onderwerp (de persoon die de actie op het plaatje uitvoert). Hieronder is een voorbeeld van een testplaatje, de bijbehorende vraagzin van de interviewer en een mogelijk antwoord van het kind weergegeven.

Figuur 1: Testitem 'rommel'

Vraag interviewer:

*“Wat doet Donald Duck met de **rommel**? Hij...”*

Mogelijk antwoord kind:

“...(hij) ruimt het/hem op.”

Door de structuur van de vraagzin en het geven van het subject van de antwoordzin, wordt het antwoord van de proefpersoon enigszins gestuurd. De vraagzinnen zijn actief; de *agent* of handelingspersoon staat in de structuur van de vraagzin op de plaats van het subject en het testitem staat op de plaats van het direct object. Verwacht wordt dat de structuur van de antwoordzin gelijk is aan die van de vraagzin; het pronomen dat de proefpersoon gebruikt om te verwijzen naar het testitem, staat in direct objectpositie.

Door het geven van het subject van de antwoordzin kan voorkomen worden dat het antwoord van de proefpersoon slechts bestaat uit een infinitief, dus zonder onderwerp of direct object, en verkleint het de kans dat de proefpersoon de NP herhaalt; dit bleek uit de pilot (Beltman, 2009).

3.1.2 Situatie

De taak is afgenomen op basisschool 'De Kameleon' in Maarssenbroek. Dit is een Rooms-katholieke basisschool en telt, verspreid over twee locaties, vier kleuterklassen. Het merendeel van de kinderen in deze kleuterklassen spreekt enkel Nederlands. Daarnaast zitten er ook een aantal tweetalige kinderen in de klassen, die naast het Nederlands bijvoorbeeld Marokkaans, Spaans, Chinees of Vietnamees beheersen. Er is op vijf verschillende momenten getest, namelijk op 23, 25 en 26 maart en 9 en 16 juni 2009. Op beide locaties was er een ruimte beschikbaar gesteld waar de taak in stilte afgenomen kon worden.

De taak is afgenomen bij 54 kinderen uit de groepen 1/2, waarvan elf tweetalig. De kinderen werden op grond van leeftijd uit de klas gehaald om individueel aan de taak deel te nemen. Bij binnenkomst werd het kind op het gemak gesteld en werd uitgelegd wat de taak zou inhouden. Zoals gezegd gingen vijf introductie-items vooraf aan de testitems. Tijdens het spreken over deze items probeerde de interviewer duidelijk te maken in welke vorm de proefpersonen geacht werden te antwoorden. Ook werden de plaatjes soms wat uitgebreider besproken. Hier was tijdens de gehele taak ruimte voor; de proefpersonen konden vragen stellen bij de plaatjes of zelf ervaringen delen. Wanneer dit leidde tot te lange verhalen, introduceerde de interviewer een nieuw plaatje en trok daarmee de aandacht van het kind.

Om de opnames vast te leggen op geluidsband, is er gebruik gemaakt van een *Edirol R-09* opnameapparaat. Een groot voordeel van dit apparaat is dat de data op een geheugenschijf opgeslagen wordt en dat de geluidsbestanden via een USB-aansluiting direct naar de computer gekopieerd kunnen worden.

3.2 Proefpersonen

De taak is afgenomen bij 43 eentalige en elf tweetalige kinderen in de leeftijd van vier tot zes jaar. Door kinderen in deze leeftijdscategorie te testen kan er inzicht verkregen worden in de verwerving van pronominale vorm, dat wil zeggen welke factoren zijn van invloed op de keuze voor de vorm van het pronomen. Er wordt nagegaan of in het pronominale domein dezelfde factoren van invloed zijn als in het (ad)nominale domein, of dat er mogelijk andere invloeden zijn.

3.2.1 Eentalige proefpersonen

De taak is afgenomen bij negentien vierjarige, zeventien vijfjarige en zeven zesjarige eentalige kinderen. In onderstaande tabel (7) is dit schematisch weergegeven; naast het aantal proefpersonen zijn ook per categorie de leeftijdsgrenzen van de geteste proefpersonen weergegeven⁴.

⁴ In bijlage 2 zijn uitgebreidere tabellen van de geteste L1-kinderen weergegeven; inclusief naam en exacte leeftijd.

Proefpersonen L1 (n=43)	Vier jaar	Vijf jaar	Zes jaar
Aantal	n=19	n=17	n=7
Leeftijd: van – tot (jaar: maand)	4:4 – 4:11	5:0 – 5:10	6:0 – 6:6

Tabel 7: Aantal en leeftijdsgrenzen per leeftijdscategorie geteste L1-kinderen

3.2.2 Tweektalige proefpersonen

De taak is afgenomen bij elf tweektalige kinderen in de leeftijd van vier tot zes jaar met variërende taalachtergrond. In onderstaande tabel (8) is meer informatie gegeven over de proefpersonen, namelijk de naam, leeftijd op het moment van testen en tweede taal⁵.

Naam proefpersoon (n=11)	Leeftijd (jaar: maanden)	L2
Jen	4:11	Vietnamees
Sherel	5:0	Surinaams
Sara	5:2	Marokkaans
Karik	5:3	Sloveens
Stefanie	5:4	Chinees
Soukaina	5:4	Marokkaans
Adam	6:3	Marokkaans
Jasmina	6:5	Marokkaans
Najla	6:7	Bosnisch
Juan	6:6	Spaans
Sander	6:10	Spaans

Tabel 8: Naam, exacte leeftijd en tweede taal geteste L2-kinderen

3.3 Verwerking data

Na het afnemen van de taak zijn de data (deels) getranscribeerd en zijn de geuite pronomina geteld. De data zijn vervolgens per proefpersoon en per leeftijdscategorie of tweede taal geanalyseerd. In deze paragraaf wordt besproken welke keuzes er zijn gemaakt; welke proefpersonen er niet meegeteld zijn en welke telling bij de pronomina is gehanteerd.

3.3.1 Alternatieve strategie

Uit de verwerking van de data blijkt dat sommige proefpersonen een *hem/'m-*, een *(d)ie-* of een *het/'t-*strategie hanteren; dat wil zeggen dat zij in minimaal 80% van de aangeboden nomina

uitsluitend of met *hem/'m* of met *het/'t* terugverwijzen. De keuze voor het pronomina wordt bij deze proefpersonen niet beïnvloed door de kenmerken [+/- telbaar] en grammaticaal geslacht. Daarnaast zijn er ook enkele proefpersonen die naar minder dan 10% van de aangeboden nomina terugverwezen met een pronomina; zij gaven veel nonresponses. Voor deze proefpersonen bleek de bedoeling van de taak niet duidelijk genoeg te zijn of was de taak simpelweg te moeilijk.

Er is besloten om de proefpersonen die een *hem/'m-*, een *(d)ie-* of een *het/'t-*strategie hanteerden of op meer dan 90% van de testvragen een nonrespons gaven, uit te sluiten van het onderzoek. In tabel 9 is weergegeven om hoeveel proefpersonen het gaat.

L1	Vier jaar	Vijf jaar	Zes jaar	Totaal
<i>Hem/'m-</i> strategie	4	1	1	6
<i>Het/'t-</i> strategie	2	6	1	9
<i>(D)ie-</i> strategie	1	0	0	1
Nonrespons	1	1	0	2
Totaal	8	8	2	18

Tabel 9a: Aantal uitgesloten L1-proefpersonen met alternatieve strategie

L2	Marokkaans	Spaans	Surinaams	Bosnisch	Sloveens	Chinees	Vietnamees	Totaal
<i>Hem/'m-</i> strategie	1	0	1	0	0	0	0	2
<i>Het/'t-</i> strategie	1	0	0	0	1	0	0	2
<i>(D)ie-</i> strategie	0	0	0	0	0	0	0	0
Nonrespons	1	0	0	0	0	1	1	3
Totaal	3	0	1	0	1	1	1	7

Tabel 9b: Aantal uitgesloten L2-proefpersonen met alternatieve strategie

⁵ In bijlage 2 is een schematische weergave gegeven van het taalprofiel van de tweektalige proefpersonen.

Van de proefpersonen die wel variatie vertonen wordt onderzocht of zij de keuze voor het pronomen maken op basis van het grammaticale geslacht van het nomen of dat dit gebeurt op basis van het kenmerk [+/- telbaar] van het nomen. In tabel 10 is weergegeven welke proefpersonen wel variatie vertoonden en waarvan de resultaten zijn geanalyseerd⁶.

Proefpersonen L1 (n=25)	Vier jaar	Vijf jaar	Zes jaar
Aantal	n=11	n=9	n=5
Leeftijd: van – tot (jaar: maand)	4:4 – 4:11	5:0 – 5:10	6:1 – 6:6

Tabel 10a: Aantal en leeftijdsgrenzen per leeftijdscategorie geanalyseerde L1-kinderen

Proefpersonen L2 (n=5)		
Naam	Leeftijd (jaar: maand)	L2
Sara	5:2	Marokkaans
Jasmina	6:5	Marokkaans
Juan	6:6	Spaans
Najla	6:7	Bosnisch
Sander	6:10	Spaans

Tabel 10b: Naam en exacte leeftijd geanalyseerde L2-kinderen

3.3.2 Verantwoording telling

Om te achterhalen of de keuze voor *hem* of *het* bepaald wordt door het grammaticale geslacht of semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen, worden per leeftijdscategorie de percentages van de geuite pronomina vastgesteld.

Om een duidelijk overzicht te krijgen van de geuite pronomina per nominale categorie, zijn enkel de geuite pronomina opgenomen in de telling. Nonresponses en onverstaanbare uitingen zijn weggelaten. Bij de eentalige proefpersonen wordt per leeftijdsgroep achterhaald hoe vaak welk pronomen geuit wordt in elke woordcategorie. Er zijn echter te weinig tweetalige kinderen om dit per leeftijdsgroep te doen, daarom wordt er hier per taalachtergrond geanalyseerd. Uit de analyse blijkt dat de Spaanse proefpersonen zich anders gedragen dan de andere tweetalige proefpersonen. Om deze reden is het onderscheid bij de tweetalige proefpersonen gemaakt tussen de Spaanse proefpersonen en de andere tweetalige proefpersonen (restgroep).

De geuite pronomina worden onderverdeeld in drie verschillende categorieën:

- Verwijzing met *hem*/*'m*. Ook de pronomina (*d*)*ie* en *hij* vallen onder deze categorie.
- Verwijzing met *het*/*'t*. Ook de pronomina *dat*, *ermee* en *eraf* vallen onder deze categorie.
- Verwijzing met een ander pronomen, zoals *ze* (zowel meervoud als vrouwelijk enkelvoud).

Per nominale categorie [count, neuter], [count, common], [mass, neuter] en [mass, common] wordt berekend in hoeveel procent van het aantal geuite pronomina er is gekozen voor *hem*/*'m*, *het*/*'t* of een ander pronomen. De berekende percentages geven inzicht in het gebruik van *hem*/*'m* en *het*/*'t* en door welk(e) kenmerk(en) deze keuze beïnvloed wordt.

⁶ In bijlage 2 zijn de complete tabellen van de geanalyseerde L1-kinderen weergegeven; inclusief naam en exacte leeftijd.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de taak besproken. In paragraaf 4.1 is de data van de eentalige proefpersonen geanalyseerd, in paragraaf 4.2 die van de tweetalige proefpersonen.

4.1 Eentalige proefpersonen

Zoals weergegeven in hoofdstuk 3 is de data van elf vierjarige, negen vijfjarige en vijf zesjarige eentalige proefpersonen onderworpen aan verschillende analyses om inzicht te krijgen in het gebruik van pronomina. Door middel van de analyse wordt bepaald of de keuze voor het pronomina (*hem* of *het*) bepaald wordt door het grammaticale geslacht en/of door het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen. Na afloop van de afname van de test realiseerden we ons dat vier van de telbare testitems bezield waren. Om uit te sluiten dat het semantische kenmerk bezieldheid ([+/- animate]) de resultaten zou beïnvloeden, is er eerst gekeken of dit kenmerk significant is.

De structuur van deze paragraaf is als volgt:

- Semantisch kenmerk [+/- animate] (zie 4.1.1)
- Syntactisch kenmerk [geslacht] (zie 4.1.2)
- Semantisch kenmerk [+/- telbaar] (zie 4.1.3)

4.1.1 Semantisch kenmerk [+/- animate]

Audring (2006ab) spreekt in de literatuur over de invloed van het kenmerk [+/- animate]. Objecten kunnen bezield (animate) of onbezield (nonanimate) zijn. Objecten die bezield zijn, zijn aangezien het om mensen of dieren gaat, altijd telbaar. Audring (2006ab) stelt dat het pronomina dat gebruikt wordt om te verwijzen naar nomina met het kenmerk [+animate] overeenkomt met het natuurlijke geslacht van het nomen; dit ongeacht het grammaticale geslacht. Voor verwijzing naar [-animate] nomina wordt de keuze voor *hem* of *het* bepaald op basis van een ander kenmerk van het nomen.

De taak die gebruikt is in dit onderzoek bevat in totaal vier bezielde testitems, namelijk *konijn [N]*, *schaap [N]*, *varken [N]* en *poes [C]*. Om de invloed van het kenmerk [+/- animate] van het nomen te onderzoeken, is in onderstaande tabel per leeftijdsgroep weergegeven in hoeveel procent van de geuite pronomina er is gekozen voor *hem/'m*, *het/'t* of een ander pronomina.

L1	[count, +animate] n=4			[count, -animate] n=8		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Age 4 n=11	83,33% 20/24	16,67% 4/24	0% 0/24	53,15% 34/64	45,31% 29/64	1,56% 1/64
Age 5 n=9	78,95% 15/19	21,05% 4/19	0% 0/19	55,56% 30/54	44,44% 24/54	0% 0/54
Age 6 n=5	100,00% 13/13	0% 0/13	0% 0/13	59,26% 16/27	33,33% 9/27	7,41% 2/27

Tabel 11: Antecedent is nomen met kenmerk [count, +/- animate]

Resultaten significant voor leeftijd 4 volgens Fisher's Exact test ($p < 0,0096$)

Resultaten significant voor leeftijd 5 volgens Fisher's Exact test ($p < 0,06$)

Resultaten significant voor leeftijd 6 volgens Fisher's Exact test ($p < 0,0125$)

Uit tabel 11 blijkt dat de invloed van het kenmerk [+/- animate] significant is voor alle leeftijden; de proefpersonen verwijzen significant vaker met *hem/'m* naar nomina met het kenmerk [+animate] dan naar nomina met het kenmerk [-animate]. De keuze voor het pronomina *hem* dat gebruikt wordt om te verwijzen naar bezielde objecten, wordt dus bepaald op basis van de eigenschap [+animate] van het antecedent. Voor de onbezielde nomina geldt dat er ook een voorkeur voor verwijzing met *hem* wordt gevonden, maar deze voorkeur wordt veroorzaakt door een ander kenmerk van het nomen.

4.1.2 Syntactisch kenmerk [geslacht]

Om inzicht te krijgen in de mogelijke invloed van het grammaticale geslacht van het nomen op de keuze voor *hem* of *het*, wordt in onderstaande tabel enkel dit syntactische kenmerk uitgelicht; er wordt onderscheid gemaakt tussen neuter nomina en common nomina.

De gemarkeerde kolommen in de tabel geven aan welk pronomen voorspeld wordt wanneer de keuze voor het pronomen gemaakt zou worden op basis van het grammaticale geslacht van het nomen. Om uit te sluiten dat het kenmerk [+/- animate] deze resultaten beïnvloedt, zijn in de onderstaande tabel enkel de verwijzingen naar nomina met het kenmerk [-animate] opgenomen; de [+animate] nomina zijn uitgesloten.

L1	[neuter]			[common]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Age 4 n=11	30,38% 24/79	68,35% 54/79	1,27% 1/79	34,41% 32/93	64,52% 60/93	1,08% 1/93
Age 5 n=9	29,17% 21/72	70,83% 51/72	0% 0/72	32,89% 25/76	65,79% 50/76	1,32% 1/376
Age 6 n=5	28,13% 9/32	68,75% 22/32	3,13% 1/32	38,24% 13/34	55,88% 19/34	5,89% 2/34

Tabel 12: Antecedent is nomen met grammaticaal geslacht [neuter/common, nonanimate]
Resultaten niet significant voor leeftijd 4, 5 en 6 volgens Fisher's Exact test ($p > 0,05$)

Uit de schematische weergave (tabel 12) blijkt dat de invloed van het grammaticale geslacht van het nomen op de keuze voor *hem* of *het* voor alle leeftijden niet significant is⁷. Er wordt dus geen verband gevonden tussen het grammaticale geslacht van het nomen en de vorm van het gekozen pronomen.

4.1.3 Semantisch kenmerk [+/- telbaar]

In onderstaande tabel wordt het kenmerk [+/- telbaar] uitgelicht; er wordt onderscheid gemaakt tussen verwijzing naar [count] en naar [mass] nomina. De gemarkeerde kolommen in de tabel geven aan welk pronomen voorspeld wordt wanneer de keuze voor het pronomen gemaakt wordt op basis van het semantische kenmerk [+/- telbaar]. Ook in deze tabellen zijn de [+animate] nomina uitgesloten om te voorkomen dat het kenmerk [+/- animate] de resultaten beïnvloedt.

L1	[count, neuter, singular]			[count, common, singular]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Age 4 n=11	52,63% 10/19	47,37% 9/19	0% 0/19	53,33% 24/45	44,44% 20/45	2,22% 1/45
Age 5 n=9	62,50% 10/16	37,50% 6/16	0% 0/16	52,63% 20/38	47,37% 18/38	0% 0/38
Age 6 n=5	37,50% 3/8	50,00% 4/8	12,50% 1/8	68,42% 13/19	26,32% 5/19	5,26% 1/19

Tabel 13a: Antecedent is nomen met semantisch kenmerk [count, nonanimate]
Resultaten significant voor leeftijd 4, 5 en 6 volgens Fisher's Exact test ($p < 0,0001$)

L1	[mass, neuter]			[mass, common]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Age 4 n=11	23,33% 14/60	75,00% 45/60	1,67% 1/60	16,67% 8/48	83,33% 40/48	0% 0/48
Age 5 n=9	19,64% 11/56	80,36% 45/56	0% 0/56	13,16% 5/38	84,21% 32/38	2,63% 1/38
Age 6 n=5	25,00% 6/24	75,00% 18/24	0% 0/24	0% 0/15	93,33% 14/15	6,67% 1/15

Tabel 13b: Antecedent is nomen met semantisch kenmerk [mass, nonanimate]
Resultaten significant voor leeftijd 4, 5 en 6 volgens Fisher's Exact test ($p < 0,0001$)

⁷ Ook uit de analyse waar de [+animate] nomina wel meegeteld worden, blijkt dat het kenmerk grammaticaal geslacht van het nomen niet significant van invloed is op de keuze voor het pronomen.

Uit tabel 13 blijkt dat de invloed van het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen significant van invloed is op de keuze voor het pronomen⁸. Er wordt een duidelijke voorkeur gevonden voor verwijzing met *hem/'m* naar telbare nomina en met *het/'t* naar niet-telbare nomina; dit ongeacht het grammaticale geslacht van het nomen.

Uit de verschillende analyses is dus op te maken dat de invloed op de keuze voor de vorm van het pronomen (*hem* of *het*) van de semantische factoren [+/- animate] en [+/- count] significant is en dat de invloed van de grammaticale factor [geslacht] dit niet is.

4.2 Tweetalige proefpersonen

Zoals weergegeven in hoofdstuk 3 is de data van vijf tweetalige kinderen met variërende taalachtergrond onderworpen aan verschillende analyses. Net als bij de eentalige proefpersonen wordt de (mogelijke) invloed van de volgende kenmerken van het nomen gemeten op de keuze voor *hem* of *het*:

- Semantische kenmerk [+/- animate] (zie 4.1)
- Syntactische kenmerk grammaticaal geslacht (zie 4.2)
- Semantische kenmerk [+/- telbaar] (zie 4.3)

In de onderstaande tabel (14) zijn de naam, de leeftijd op het moment van testen en de tweede taal van de betreffende proefpersonen weergegeven.

Proefpersonen L2 (n=5)		
Naam	Leeftijd (jaar: maand)	L2
Sara	5:2	Marokkaans
Jasmina	6:5	Marokkaans
Juan	6:6	Spaans
Najla	6:7	Bosnisch
Sander	6:10	Spaans

Tabel 14: Naam en exacte leeftijd geanalyseerde L2-kinderen

Voor de presentatie van de resultaten wordt er onderscheid gemaakt tussen de Spaanse proefpersonen (n=2) en de proefpersonen met een andere taalachtergrond, ofwel restgroep (n=3). Deze indeling is zo gemaakt omdat de Spaans-Nederlandse proefpersonen zich op enkele punten anders gedragen dan de andere geteste tweetalige kinderen, zie 3.3.2.

4.2.1 Semantisch kenmerk [+/- animate]

In deze paragraaf wordt de invloed van het kenmerk [+/- animate] op de keuze van het pronomen uitgelicht. In de eerste rij van tabel 15 worden de data van de Spaanse proefpersonen weergegeven en in de tweede rij de data van de proefpersonen uit de restgroep.

L2	[count, animate] n=4			[count, nonanimate] n=8		
	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Spaans Age 6 (n=2)	100,00% 2/2	0% 0/2	0% 0/2	54,55% 6/11	36,36% 4/11	9,09% 1/11
Restgroep Age 5/6 (n=3)	75,00% ¾	25,00% 1/4	0% 0/7	55,00% 11/20	35,00% 7/20	0% 0/20

Tabel 15: Antecedent is nomen met kenmerk [count, +/- animate]

Resultaten niet significant voor Spaanse groep en restgroep volgens Fisher's Exact test ($p > 0,05$)

Uit tabel 15 blijkt dat het kenmerk [+/- animate] van het nomen voor zowel de Spaanse als de andere tweetalige proefpersonen geen significante invloed heeft op de keuze voor het

⁸ Ook uit de analyse waar de [+animate] nomina wel meegeteld worden, blijkt dat het kenmerk [+/- telbaar] van het nomen significant van invloed is voor de keuze voor het pronomen.

pronomen; de proefpersonen verwijzen niet significant vaker met *hem/'m* naar nomina met het kenmerk [+animate] dan naar nomina met het kenmerk [-animate].⁹

4.2.2 Syntactisch kenmerk [geslacht]

Om inzicht te krijgen in de mogelijke invloed van het grammaticale geslacht van het nomen op de keuze voor *hem* of *het*, wordt in tabel 16 enkel dit syntactische kenmerk uitgelicht; er wordt onderscheid gemaakt tussen neuter nomina en common nomina. Omdat uit de analyse blijkt dat het kenmerk [+/- animate] niet significant van invloed is voor de keuze van het pronomen, zijn in de analyse van de invloed van het kenmerk grammaticaal geslacht alle testitems meegenomen; zowel [+animate] als [-animate].

L2	[neuter]			[common]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Spaans Age 6 (n=2)	28,57% 4/14	64,29% 9/14	7,14% 1/14	46,15% 6/13	58,85% 7/13	0% 1/13
Restgroep Age 5/6 (n=3)	52,00% 13/25	48,00% 12/25	0% 0/25	55,56% 15/27	44,44% 12/27	0% 0/27

Tabel 16: Antecedent is nomen met kenmerk [neuter/common]

Resultaten niet significant voor Spaanse proefpersonen en restgroep volgens Fisher's Exact test ($p > 0,05$)

Uit de schematische weergave blijkt dat de invloed van het grammaticale geslacht van het nomen op de keuze voor het pronomen voor de Spaanse proefpersonen en de proefpersonen met een andere taalachtergrond niet significant is. Er wordt dus geen verband gevonden tussen het grammaticale geslacht van het nomen en de vorm van het gekozen pronomen.

4.2.3 Semantisch kenmerk [+/- telbaar]

In tabel 17 wordt het kenmerk [+/- telbaar] uitgelicht; er wordt onderscheid gemaakt tussen verwijzing naar [count] en [mass] nomina. Ook in deze tabellen zijn zowel de bezielde als de onbezielde nomina meegenomen in de analyse.

L2	[count, neuter, singular]			[count, common, singular]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Spaans Age 6 (n=2)	50,00% 3/6	33,33% 2/6	16,67% 1/6	71,43% 5/7	28,75% 2/7	0% 0/7
Restgroep Age 5/6 (n=3)	37,50% 3/8	62,50% 5/8	0% 0/8	84,62% 11/13	15,38% 2/13	0% 0/13

Tabel 17a: Antecedent is nomen met semantisch kenmerk [count]

L2	[mass, neuter]			[mass, common]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Spaans Age 6 (n=2)	12,50% 1/8	87,50% 7/8	0% 0/8	16,67% 1/6	83,33% 5/6	0% 0/6
Restgroep Age 5/6 (n=3)	58,82% 10/17	41,18% 7/17	0% 0/17	28,57% 4/14	71,43% 10/14	0% 0/14

Tabel 17b: Antecedent is nomen met semantisch kenmerk [mass]

Resultaten significant voor Spaanse groep volgens Fisher's Exact test ($p < 0,0091$)

Resultaten niet significant voor restgroep volgens Fisher's Exact test ($p > 0,05$)

Voor de Spaanse proefpersonen geldt dat de invloed van het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen significant van invloed is op de keuze voor het pronomen. Er wordt een duidelijke voorkeur gevonden voor verwijzing met *hem/'m* naar telbare nomina en met *het/'t* naar niet-telbare nomina, ongeacht het grammaticale geslacht van het nomen.

Voor de andere tweetalige proefpersonen geldt dat de invloed van het kenmerk [+/- telbaar] niet significant is.

⁹ Er moet wel gesteld worden dat er gewerkt is met weinig data en dat de gepresenteerde percentages gebaseerd zijn op lage aantallen.

Uit de verschillende analyses is dus op te maken dat de semantische factor [+/- telbaar] bij de Spaanse proefpersonen, net als bij de eentalige kinderen, van significante invloed is op de keuze voor het pronomen, dit in tegenstelling tot de overige tweetalige proefpersonen. Voor alle geanalyseerde tweetalige proefpersonen geldt dat de semantische factor [+/- animate] en de syntactische factor [geslacht] niet significant van invloed zijn.

5. Interpretatie

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek geïnterpreteerd. Er wordt besproken welke factoren wel en niet van invloed zijn op de keuze van het pronomen van eentalige en tweetalige kinderen. Ook wordt de verwerving van de pronominale vorm vergeleken met de verwerving van het lidwoord.

5.1 Eentalige proefpersonen

5.1.1 Factoren van invloed

Het doel van dit onderzoek was te achterhalen welke factoren van invloed zijn op de keuze van het pronomen. De geanalyseerde syntactische en semantische factoren worden hieronder besproken.

Syntactische factor

Het syntactische kenmerk [geslacht] van het nomen is mede bepalend voor de keuze van het lidwoord. Uit analyse van de invloed van dit kenmerk op de keuze voor pronomina blijkt dat de invloed niet significant is. Naar neuter en common nomina wordt zowel met *hem* als *het* verwezen. De geteste vier, vijf én zesjarige kinderen kiezen het pronomen dus niet op basis van het grammaticale geslacht van het nomen. Daarmee wijkt de keuze voor het pronomen af van de keuze voor het lidwoord.

Semantische factoren

Naast de invloed van de syntactische factor [geslacht], werd ook de invloed van semantische factoren op de keuze van het pronomen gemeten. De taak die gebruikt werd in dit onderzoek bevat vier bezielde testitems, welke het kenmerk [+animate] hebben, en 22 onbezielde testitems, met het kenmerk [-animate]. Uit de analyse van het semantische kenmerk [+/-animate] blijkt dat er naar testitems met het kenmerk [+animate] significant vaker verwezen wordt met *hem* dan naar testitems met het kenmerk [-animate], ongeacht het grammaticale geslacht van het nomen.

Waar het kenmerk [+/-animate] significant van invloed is op de keuze voor het pronomen dat verwijst naar bezielde nomina, is voor de verwijzing naar onbezielde nomina de invloed van het semantische kenmerk [+/-telbaar] gemeten. Uit deze analyse blijkt dat de invloed van dit kenmerk van het nomen significant van invloed is op de keuze voor het pronomen; naar telbare nomina wordt vooral verwezen met *hem* en naar niet-telbare nomina wordt verwezen met *het*. Het gebruik van *hem* of *het* staat los van het grammaticale geslacht van het nomen; zo wordt er bijvoorbeeld naar telbare common nomina verwezen met *hem*, maar naar niet-telbare common nomina met *het*.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan dus gesteld worden dat Nederlands eentalige kinderen in de leeftijd van vier tot zes jaar hun keuze voor het pronomen maken op basis van semantische regels. Het semantische kenmerk [+/-animate] van het nomen is significant van invloed op de keuze voor pronomina die gebruikt worden om te verwijzen naar bezielde nomina. Pronomina die verwijzen naar onbezielde nomina worden gekozen op basis van het semantische kenmerk [+/-telbaar]¹⁰. Het syntactische kenmerk grammaticaal geslacht is bij zowel de bezielde als onbezielde nomina niet van invloed op de keuze voor het pronomen.

¹⁰ De invloed van het kenmerk [+/-telbaar] is overigens ook significant gebleken wanneer zowel de bezielde en onbezielde testitems opgenomen werden in de telling.

5.1.2 Vergelijking keuze pronomina met keuze determiners

Zoals eerder al vermeld wordt het geslacht van het definiëte lidwoord deels bepaald op basis van syntactische regels; het geslacht van het lidwoord komt overeen met het grammaticale geslacht van het nomen. Daarnaast wordt er ook een significante invloed van het kenmerk [+/- telbaar] gemeten; de onderzochte kinderen gebruiken binnen de klasse van neuter nomina significant vaker het lidwoord *het* voor niet-telbare nomina, dan voor telbare nomina. Dit resultaat verschilt met het resultaat van de keuze voor het pronomina; hier wordt enkel een significante invloed gemeten van semantische factoren; [+/- telbaar] en [+/- animate]. De gevonden invloed van het semantische kenmerk [+/- animate] op de keuze voor het pronomina geldt niet in het adnominale domein.

Uit de literatuur blijkt dat Nederlands eentalige kinderen tussen de vier en zes jaar het lidwoord *de* overgeneraliseren ten koste van het lidwoord *het*; *de* wordt dan voor zowel neuter als common nomina gebruikt. In het pronomina domein is een dergelijke vorm van overgeneralisatie niet gevonden. Het feit dat er naar telbare neuter nomina met *hem* verwezen wordt, blijkt niet veroorzaakt te worden door het grammaticale geslacht, maar door het kenmerk [+/- telbaar] van het nomen; van overgeneralisatie van *hem* is hier dus geen sprake.

De keuze voor het pronomina wijkt op nog een ander punt af van de keuze voor het lidwoord, namelijk dat er naar common nomina met *het* verwezen kan worden; naar niet-telbare nomina wordt verwezen met *het*, ondanks het grammaticale geslacht van het nomen. In dit onderzoek zijn zinnen gevonden als “*Wat doet hij met de grond? Hij gooit het weg*”. In het adnominale domein komt het lidwoord *het* voor een common nomen niet voor; uitingen als “*Het grond*” worden in de onderzoeksliteratuur niet beschreven.

Uit de vergelijking van de resultaten van dit onderzoek met de literatuur over de verwerving van determiners, blijkt dat de keuze van het lidwoord gemaakt wordt op basis van syntactische en semantische regels, terwijl keuze voor het pronomina enkel gebaseerd is op semantische regels. De in het adnominale domein beschreven overgeneralisaties van het lidwoord *de* komen in het pronomina domein niet voor.

5.2 Tweetalige proefpersonen

Zoals eerder beschreven in het hoofdstuk ‘Resultaten’ is het aantal geteste tweetalige kinderen erg laag. De resultaten van deze kinderen worden dan ook geïnterpreteerd als individuele resultaten; de uitspraken die gedaan worden kunnen niet gegeneraliseerd worden. Er worden enkele opvallende resultaten besproken.

5.2.1 Factoren

Uit de analyse van de data blijkt dat de twee Spaanse kinderen zich anders gedragen dan de andere geteste tweetalige kinderen van onder andere Marokkaanse en Bosnische afkomst. Voor de Spaanse kinderen is een significante invloed van het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen gevonden, terwijl dit kenmerk niet van significante invloed is op de keuze voor het pronomina van de andere geteste tweetalige kinderen. Waar de Spaanse kinderen dus, net als de eentalige kinderen, systematisch met *hem* naar telbare nomina en met *het* naar niet-telbare nomina verwijzen, doen de andere geteste tweetalige kinderen dit niet.

De overige tweetalige kinderen maken de keuze voor het pronomina ook niet op basis van syntactische regels; de invloed van het grammaticale geslacht van het nomen is niet-significant. Dit geldt ook voor de geteste Spaanse kinderen.

Ook het kenmerk [+/- animate] bleek niet van invloed te zijn op de keuze voor het pronomina; zowel de Spaanse als de andere tweetalige kinderen verwezen niet significant vaker met *hem* naar bezielde nomina dan naar onbezielde nomina. Hiermee wijken de geteste tweetalige kinderen af van de eentalige kinderen.

Uit de resultaten blijkt dus dat de geteste Spaanse kinderen het pronomen kiezen op basis van het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen. Voor de andere geteste kinderen is het niet duidelijk op basis van welke regels zij het pronomen kiezen. Wel is uitgesloten dat voor deze kinderen de kenmerken grammaticaal geslacht, telbaarheid en bezieldeheid van invloed zijn.

5.2.2 Vergelijking keuze pronomina met keuze determiners

Uit onderzoek van onder andere Cornips & Hulk (2006) blijkt dat tweetalige kinderen problemen hebben met de verwerving van het neuter geslacht bij het definiëte lidwoord; zij overgeneraliseren het lidwoord *de* nog op late leeftijd. De rol van de andere taal heeft invloed op de verwerving van het geslacht van het lidwoord; Spaans-Nederlandse kinderen die onderzocht werden door Reijers (2007) hadden minder problemen met de keuze voor *de* of *het* dan de gemengde groep tweetalige kinderen (met o.a. Turks en Marokkaanse achtergrond) die onderzocht werd door Brugman (2008).

Ook uit het huidige onderzoek naar de keuze voor de vorm van pronomina blijkt dat de geteste Spaanse kinderen zich meer lijken te gedragen als eentalige kinderen dan de andere geteste tweetalige kinderen. Net als bij de eentalige kinderen zijn er voor overgeneralisatie van *de* geen aanwijzingen gevonden.

5.2.3 Vergelijking tweetalige met eentalige proefpersonen

Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat de Spaans-Nederlands tweetalige kinderen, net als de eentalige kinderen, pronomina kiezen op basis van het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen, ongeacht het grammaticale geslacht van het nomen. Het verschil tussen de geteste Spaanse kinderen en de eentalige kinderen zit 'm in de invloed van het kenmerk [+/- animate] op de keuze voor het pronomen. Bij de eentalige kinderen is dit kenmerk van significante invloed op de keuze voor het pronomen dat verwijst naar bezielde nomina, terwijl bij de Spaanse kinderen hier geen significante invloed is gevonden.

Voor de andere geteste tweetalige kinderen is voor de geanalyseerde kenmerken grammaticaal geslacht, [+/- telbaar] en [+/- animate] geen significante invloed gevonden op de keuze voor het pronomen. Deze tweetalige kinderen gedragen zich dus anders dan de eentalige kinderen, voor wie de semantische factoren [+/- telbaar] en [+/- animate] wel van invloed zijn.

6. Conclusie en discussie

In dit hoofdstuk worden de conclusie en discussie van dit onderzoek besproken. In 6.1 wordt teruggekoppeld naar de onderzoeksvragen en de hypothese. In 6.2 worden enkele discussiepunten van dit onderzoek besproken en worden er aanbevelingen voor vervolgonderzoek gedaan.

6.1 Conclusie

Het doel van dit scriptieonderzoek was om te achterhalen hoe Nederlands eentalige kinderen en tweetalige kinderen die naast het Nederlands nog een andere taal beheersen, van vier tot zes jaar de vorm van het Nederlandse pronomina verwerven.

6.1.1 Eentalige kinderen

Er is onderzocht of de keuze voor het pronomina, net als de keuze voor het geslacht van het lidwoord, deels gebaseerd is op syntactische regels, namelijk het grammaticale geslacht van het nomen, en deels op semantische regels, namelijk het kenmerk [+/- telbaar] van het nomen. Dit is gedaan aan de hand van de volgende onderzoeksvraag: *“Is de keuze voor het pronomina, net als de keuze voor het geslacht van het lidwoord, (deels) gebaseerd op het grammaticaal geslacht van het nomen?”*. Uit kwantitatieve en statistische analyse van de data blijkt dat de onderzochte eentalige kinderen de vorm van het pronomina niet kiezen op basis van het grammaticale geslacht van het nomen.

Op basis van onderzoek naar het *Corpus Gesproken Nederlands* stelt Audring (2006ab) de hypothese dat de keuze voor het pronomina enkel op basis van semantische factoren gemaakt wordt. Of deze hypothese ook geldt voor kinderen, is getest aan de hand van de volgende onderzoeksvraag: *“Is de keuze voor het pronomina gebaseerd op het semantische kenmerk [+/- telbaar] van het nomen?”*. Uit kwantitatieve en statistische analyses van de data van dit onderzoek blijkt dat de onderzochte eentalige kinderen het pronomina inderdaad kiezen op basis van semantische kenmerken van het nomen; namelijk de kenmerken [+/- telbaar] en [+/- animate]. Pronomina die verwijzen naar bezielde nomina worden gekozen op basis van het kenmerk [+/- animate] en pronomina die verwijzen naar onbezielde nomina worden gekozen op basis van het kenmerk [+/- telbaar]. Naar bezielde en onbezielde telbare nomina wordt vooral met *hem* verwezen en naar niet-telbare nomina wordt verwezen met *het*. Het grammaticale geslacht van het nomen is zowel bij de bezielde als bij de onbezielde nomina niet van invloed op de keuze voor het pronomina.

De gevonden resultaten komen overeen met de vooraf opgestelde hypothese dat Nederlands eentalige kinderen in de leeftijd van vier tot zes jaar de vorm van het pronomina kiezen op basis van enkel semantische regels en dat het grammaticale geslacht van het nomen de keuze niet beïnvloedt. De keuze voor de vorm van het pronomina wijkt hiermee duidelijk af van de keuze voor het geslacht van het lidwoord, dat gebaseerd is op syntactische en semantische regels. Overgeneralisatie van het common lidwoord zoals die voorkomt in het adnominale domein, wordt in dit onderzoek naar het pronomina domein niet gevonden.

6.1.2 Tweetalige kinderen

Naast de eentalige kinderen zijn er ook tweetalige kinderen onderzocht. Het ging hier om een klein aantal kinderen, met variërende taalachtergrond. Voor alle tweetalige kinderen is, net als voor de eentalige kinderen, nagegaan of de keuze voor de vorm van het pronomina gebaseerd is op syntactische en semantische factoren, zoals ook de keuze van het lidwoord, of enkel op basis van semantische kenmerken, zoals het kenmerk [+/- telbaar]. De verwerving van pronomina door eentalige en tweetalige kinderen is onderzocht aan de hand van de volgende onderzoeksvraag: *“Kiezen tweetalige kinderen het pronomina op basis van dezelfde*

kenmerken als eentalige kinderen?”. Voor alle geteste tweetalige kinderen blijkt dat het grammaticale geslacht van het nomen niet van invloed is op de keuze voor de vorm van het pronomen. Uit de analyse van de resultaten blijkt dat de geteste Spaanse kinderen zich anders gedragen dan de overige geteste tweetalige kinderen. De Spaanse kinderen kiezen de vorm van het pronomen, net als de eentalige kinderen, op basis van het semantische kenmerk [+/- telbaar], terwijl de overige tweetalige kinderen dit niet doen. De Spaanse kinderen wijken echter af van de eentalige kinderen als het om de invloed van het semantische kenmerk [+/- animate] gaat; er wordt hier zowel bij de Spaanse als de andere tweetalige kinderen geen significante invloed op de keuze voor het pronomen gemeten, terwijl dit bij de eentalige kinderen wel het geval is. Welke factor of factoren van invloed zijn op de keuze van het pronomen van de niet-Spaanse geteste tweetalige kinderen, is uit dit onderzoek niet duidelijk geworden.

Het gevonden verschil tussen de Spaans-Nederlands tweetalige kinderen en de andere geteste tweetalige kinderen komt dus overeen met het verschil tussen de Spaans-Nederlands tweetalige kinderen die onderzocht werden door Reijers (2007) en de groep tweetalige kinderen met variërende taalachtergrond, waaronder Turks en Marokkaans, uit Brugman (2008). De Spaans-Nederlands tweetalige kinderen lijken zich dus meer, maar niet helemaal hetzelfde, te gedragen als de geteste Nederlands eentalige kinderen in hun keuze voor de vorm van het pronomen.

Dit onderzoek geeft inzicht in het gebruik van pronomina van Nederlands eentalige kinderen in de leeftijd van vier tot zes jaar. De gevonden resultaten onderbouwen de aanname dat het traditionele pronominale genussysteem aan het verdwijnen is en dat het plaats heeft gemaakt voor een semantisch genussysteem. Kinderen kiezen de vorm van het pronomen niet langer op basis van syntactische eigenschappen van het nomen, zoals [geslacht], maar op basis van semantische eigenschappen als [+/- telbaar] en [+/- animate].

6.2 Discussie

Naast eentalige kinderen zijn er ook een klein aantal tweetalige kinderen onderzocht. Zoals gezegd varieerden deze kinderen in taalachtergrond en was het aantal te laag om uitspraken te kunnen doen over tweetalige kinderen in het algemeen. De individuele resultaten hebben echter wel interessante punten voor vervolgonderzoek opgeleverd. Zo onderscheiden de geteste Spaans-Nederlands tweetalige kinderen zich van de andere geteste tweetalige kinderen in het feit dat zij het pronomen, net als de onderzochte eentalige kinderen, kiezen op basis van het kenmerk [+/- telbaar]. Van de overige geteste tweetalige kinderen werd niet duidelijk op basis van welke regels zij het pronomen kiezen. Vervolgonderzoek op grotere schaal kan hier wellicht meer duidelijkheid geven.

Een ander opvallend punt dat opgemerkt werd in de analyse van de data, was dat achttien eentalige en zeven tweetalige kinderen, ongeacht leeftijd, een alternatieve strategie hanteerden. De keuze voor het pronomen van deze kinderen is niet gebaseerd op een syntactisch of semantisch kenmerk van het nomen; naar alle testitems verwijzen deze kinderen of met *hem* of met *het*. Het is onduidelijk wat de achterliggende reden(en) voor zo'n strategie kan zijn, maar het lijkt onderdeel uit te maken van de verwerving van de pronomina. Wellicht kan dit verder onderzocht worden.

Wanneer de in dit onderzoek gehanteerde taak gebruikt wordt in vervolgonderzoek, raad ik aan om de taak te verbeteren. Het testprotocol is geschikt voor de meeste eentalige kinderen, maar voor de wat verlegen kinderen en tweetalige kinderen die het Nederlands niet vloeiend spreken, is de taak lastiger en levert het testprotocol veel nonresponses op. Daarnaast bevat de

taak een aantal testitems die relatief veel nonresponses ontlokken, omdat de actie op het testplaatje of de testzin onduidelijk is¹¹ (Beltman, 2009; stageverslag).

¹¹ Enkele voorbeelden van dergelijke testzinnen en testplaatjes zijn te vinden in bijlage 1: testitems *konijn, boek, grond, regen*.

Referenties

- Audring, J. (2006a) Pronominal Gender in Spoken Dutch, *Journal of Germanic Linguistics*, 18.2, p. 85-116
- Audring, J. (2006b) Genusverlies en de betekenis van voornaamwoorden, Hüning, M., Verhagen A., Vogl, U., Wouden, T. Van der. *Nederlands tussen Duits en Engels*, Leiden: Stichting Neerlandistiek Leiden. p. 71-88
- Beltman, L. (2009) *Hij gooit hem/het; Een onderzoek naar de invloed van telbaarheid op de verwerving van pronominaal geslacht*, Stageverslag, Meertens Instituut/ Universiteit Utrecht
- Berkum, J. van (1996) *The psycholinguistics of grammatical gender; Studies in language comprehension and production*. Doctoraalscriptie. Max Planck Institute for Psycholinguistics, Nijmegen.
- Bloom, P. (1994) Semantic competence as an explanation for some transitions in language development. In: Levy, Y. (ed.), *Other children, other languages: Theoretical issues in language development*. p. 41-75, Hillsdale, Nj: Erlbaum
- Bol, G.W. & Kuiken, F. (1988) *Grammaticale analyse van taalontwikkelingsstoornissen [Grammatical analysis of language development deficits]*. Unpublished doctoral dissertation, University of Amsterdam.
- Brugman, M. (2007) *Een onderzoek naar de verwerving van grammaticaal geslacht en telbaarheid bij eentalige en meertalige kinderen van vier, vijf en zes jaar*. Masterscriptie. Universiteit Utrecht.
- Comrie, B. (1999) Grammatical Gender Systems: A Linguist's Assessment, *Journal of Psycholinguistic Research*, Vol. 28, No. 5, p. 457-466
- Corbett, G. (1991) *Gender*, Cambridge University Press, p. 225-260
- Cornips, L., Hoek, M. van der & Verwer, R. (2006) The acquisition of grammatical gender in bilingual child acquisition of Dutch (by older Moroccan and Turkish children); the definite determiner, attributive adjective and relative pronoun. In: Weyer, J., van de, Los, B. (eds) *Linguistics in the Netherlands*. John Benjamins, Amsterdam
- Cornips, L. & Hulk, A. (2006) External and Internal Factors in Bilingual and Bidialectal Language Development: Grammatical Gender of the Dutch Definite Determiner. In: Lefebvre, C., White, L. & Jourdan, C. [red.] *L2 Acquisition and Creole Genesis. Dialogues*. John Benjamins, Amsterdam/ Philadelphia, p. 355-378.
- Cornips, L. & Hulk, A. (2007) Factors of success and failure in the acquisition of grammatical gender in Dutch, *Second Language Research*, 24.3, p. 267-295
- Cornips, L. (2008) Loosing grammatical gender in Dutch: The result of bilingual acquisition and/or an act of identity? *International Journal of Bilingualism*, Vol. 12, No. 1&2, p.105-124
- Fletcher, W.H. (1987) Semantic factors in Dutch gender choice. In: Fletcher, W.H. (ed.) *Papers from the second interdisciplinary conference on Netherlandic studies*. University Press of America, Lanham, New York, p. 51-63
- Franceschina, F. (2005) *Fossilized second language grammars: the acquisition of grammatical gender*. John Benjamins, Amsterdam.
- Gillon, B. (1996) The lexical semantics of English count and mass nouns. Proceedings of the ACL-SINGLEX Workshop on the breath and depth of semantic lexicons. Santa Cruz, USA, p. 51-61
- Gordon, P. (1985) Evaluating the semantic categories hypothesis: The case of the mass/count distinction. *Cognition*, 20, p. 209-242
- Gordon, P. (1988) Mass-count category acquisition: Distributional distinctions in children's speech. *Journal of Child Language*, 15, p. 109-128
- Hacohen, A. (2008) *Acquiring the mass/count distinction in Hebrew: How does it compare with English?* Ben-Gurion University of the Negev
- Hoek, M. Van der (2005) *Tweede taalverwerving door kinderen. De verwerving van het geslachtskenmerk in het Nederlands door tweetalige kinderen die opgroeien in meertalige gemeenschappen*. Doctoraalscriptie, Universiteit Utrecht.
- Houwer, A., de & Gilles, S. (1998) *The acquisition of Dutch*. John Benjamins, Amsterdam & Philadelphia

- Hulk, A. & Cornips, L. (to appear) Neuter gender determiners and interface vulnerability in child L2 Dutch. In: Unsworth, S., Parodi, T., Sorace, A. & Young-Scholten, M (eds.) *Paths of Development in L1 en L2 acquisition*. John Benjamins, Amsterdam.
- Hulk, A. & Müller, N. (2000) Bilingual first language acquisition at the interface between syntax and pragmatics. *Bilingualism: Language and Cognition*, 3, p. 227-233
- Kraaikamp, M. (2009) *The semantics of the Dutch Gender System*. Term Paper, University of Amsterdam
- Krom, R.S.H. (1990) *Wenselijke woordenschat en feitelijke frequenties; De Nieuwe Streeflijst Woordenschat getrancheerd naar Verwervingsleeftijd en voorzien van frequentiegegevens*. CITO, Arnhem
- Müller, N. & Hulk, A. (2001) Cross-linguistic influence in bilingual first language acquisition: Italian and French as recipient languages. *Bilingualism: Language and Cognition*, 4, p. 1-21
- Paepe, J. de. & Vogelaer, G. de. (2008) Grammaticaal genus en pronominale verwijzing bij kinderen. Een taalverwervingsperspectief op een eeuwenoud grammaticaal probleem, www.neerlandistiek.nl
- Quine, W.V.O. (1960) *Word and object*. Cambridge, Ma: MIT Press.
- Reijers, C. (2007) *The acquisition of grammatical gender in Dutch. A comparison between Dutch monolingual children and Spanish-Dutch bilingual children*. Masterscriptie, Universiteit Leiden
- Reijers, C & P González & L. Cornips & A. Hulk. (2009) The role of the feature [\pm count] in the acquisition of Dutch definite determiners. Taalkunde-In-Nederland dag, Utrecht, 07-02-2009 (*Early successive bilingualism: Bilingual first language acquisition or child second language acquisition?*)
- Roodenburg, J. & Hulk, A. (2008) "Gender puzzles". Taal- en tongval colloquium, Gent. Tekst lezing, 20 november 2008.
- Siemund, P (2008) *Pronominal gender in English. A study of English varieties from a cross-linguistic perspective*. Routledge, New York
- Steele, S. (1978) Word order variation: A tyloptological study. In: Greenberg, J.H., Ferguson, C.A. & Moravcsik, E.A. (ed.). *Universals of human language*, 4: *Syntax*. Stanford: Stanford University Press, p.585-623
- Verwer, R. (2007) *Verwerving van het NEDerlandse woordgeslacht: een onderzoek onder kinderen van Turkse en Marokkaanse afkomst. Definiete lidwoorden, attributieve adjectieven en relatieve pronomina*. Masterscriptie, Universiteit Utrecht
- Vogelaer, G. de. (2006) Pronominaal genus bij 'Zuid-Nederlandse' taalverwervers: van grammaticaal naar semantisch systeem. In: Hüning, M., Vogl, U. & Wouden, T., van der (red.). *Nederlands tussen Duits en Engels*. Leiden: Stichting Neerlandistiek Leiden. p.88-102.
- Vos, L. De. (2009, onder review) *De dynamiek van hersemantisering*. Universiteit Gent
- Zonneveld, R., van (1992) Het jonge hoofd – De Righthand Head Rule bij kinderen van 4 tot 7 jaar. *De Nieuwe Taalgids*, 85 (1), p. 37-49

Bijlagen

1. Testitems, testzinnen en plaatjes taak
2. Proefpersonen
3. Data geteste kinderen
4. Data-analyse
5. Transcripten

Bijlage 1: Testitems, testzinnen en plaatjes taak

1.1 Introductie-items

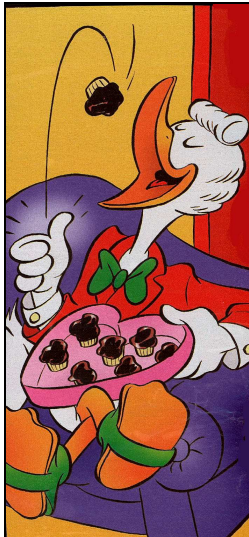

Vraag interviewer:

“Wat doet kikker met de **tekening**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:

“...(hij) brengt het/hem naar eend.”

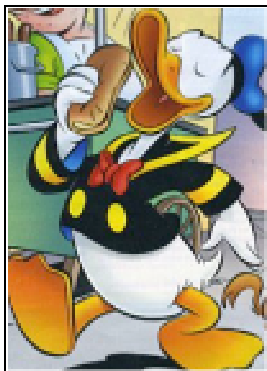

Vraag interviewer:

“Wat doet de eend met het **chocolaatje**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:

“...(hij) gooit het/hem in zijn mond.”

Vraag interviewer:

“Wat doet Donald Duck met het broodje? Hij...”

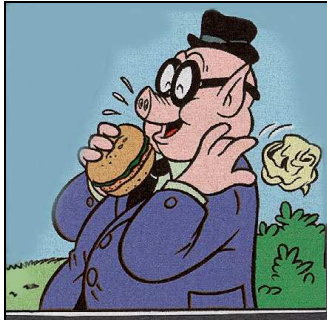
Mogelijk antwoord kind:

“...(hij) eet het/hem op.”

Vraag interviewer:
“Wat doet de eekhoorn met het **touw**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) bijt het/hem door.”

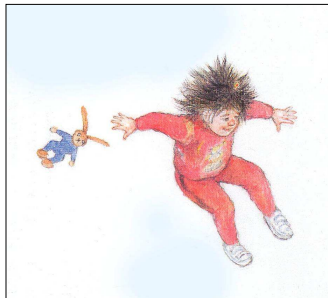

Vraag interviewer:
“Wat doet het varken met het **papier**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) gooit het/hem weg.”

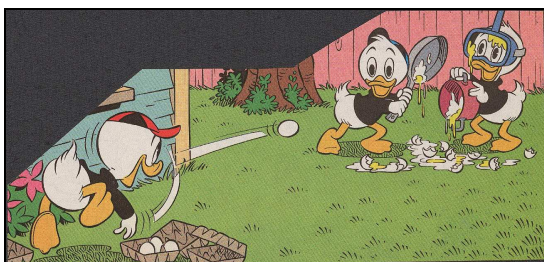
1.2 Testitems

Categorie 1: [count, neuter]

Vraag interviewer:
“Wat doet het meisje met het **konijn**? Ze...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(ze) gooit het/hem weg.”

Vraag interviewer:
“Wat doet het eendje met het **ei**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) gooit het/hem.”

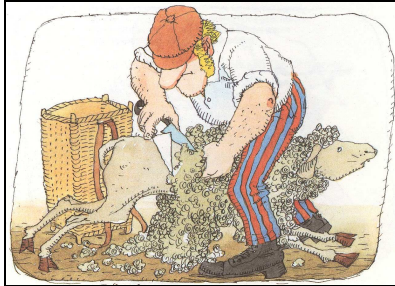
Vraag interviewer:
“Wat doet het konijn met het **boek**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) leest het/hem.”

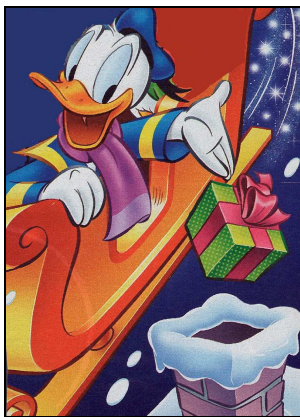
Vraag interviewer:
“Wat doet het meisje met het **varken**? Ze...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(ze) aait het/hem.”

Vraag interviewer:
“Wat doet de boer met het **schaap**? Hij...”

Mogelijke antwoorden kind:
“...(hij) knipt het/hem.”
“...(hij) scheert het/hem.”

Vraag interviewer:
“Wat doet Donald Duck met het **cadeau**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) gooit het/hem in de schoorsteen.”

Categorie 2: [count, common]

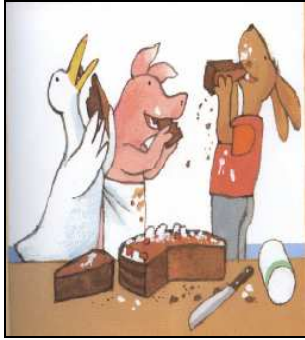
Vraag interviewer:
“Wat doet de muis met de **poes**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) geeft het/hem eten.”

Vraag interviewer:
“Wat doet het meisje met de **bal**? Ze...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(ze) gooit het/hem.”

Vraag interviewer:
“Wat doen de dieren met de **taart**? Ze...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(ze) eten het/hem op.”

Vraag interviewer:
“Wat doet de wolf met de **noot**?
Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) schiet het/hem op de eekhoorns.”

Vraag interviewer:
“Wat doet kikker met de **brief**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) leest het/hem.”

Vraag interviewer:
“Wat doet het konijn met de **wortel**? Hij...”

Mogelijke antwoorden kind:
“...(hij) laat het/hem vallen.”
“... (hij) eet het/hem op.”

Categorie 3: [mass, neuter]

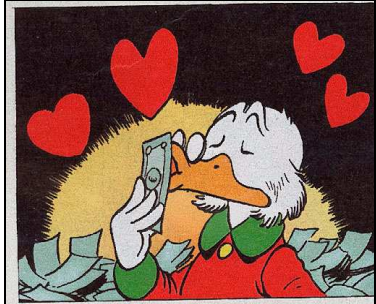
Vraag interviewer:
“Wat doet Donald Duck met het **ijs**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) maakt het/hem kapot.”

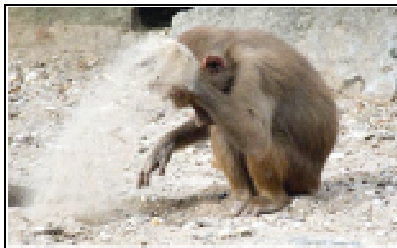
Vraag interviewer:
“Wat doet de olifant met het **water**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) spuit het/hem (over zich heen).”

Vraag interviewer:
“Wat doet de eend met het **geld**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) kust het/hem.”

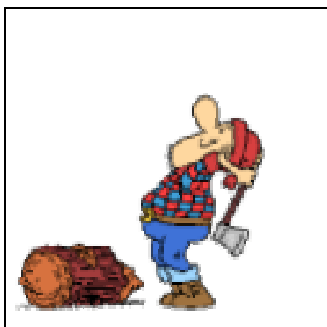
Vraag interviewer:
“Wat doet de aap met het **zand**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) gooit het/hem (over zich heen).”

Vraag interviewer:
“Wat doet de koe met het **gras**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) eet het/hem (op).”

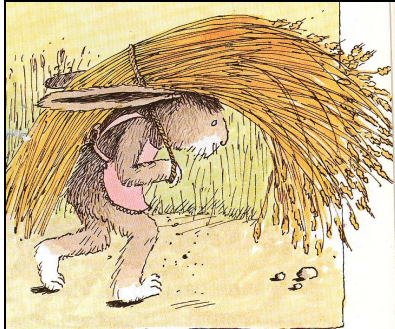
Vraag interviewer:
“Wat doet de houthakker met het **hout**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) hakt het/hem.”

Vraag interviewer:
“Wat doet het mannetje met het **vuur**? Hij...”

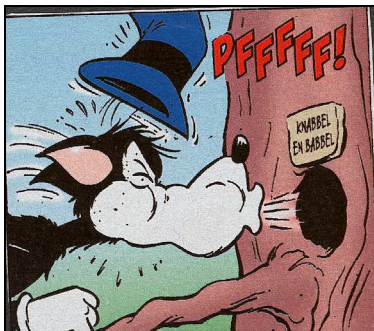
Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) maakt het/hem uit.”

Vraag interviewer:
“Wat doet het konijn met het **stro**? Hij...”

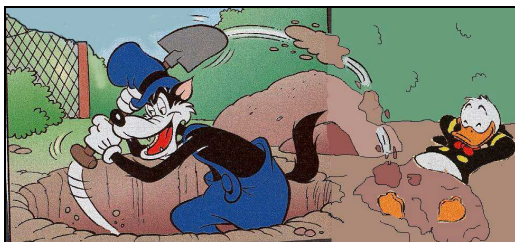
Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) draagt het/hem.”

Categorie 4: [mass, common]

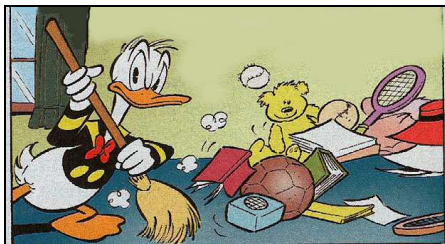
Vraag interviewer:
“Wat doet de wolf met de **lucht**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) blaast het/hem (in de boom).”

Vraag interviewer:
“Wat doet de wolf met het **grond**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) schept het/hem (op Donald Duck).”

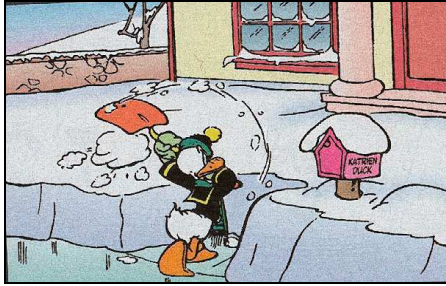
Vraag interviewer:
“Wat doet Donald Duck met de **rommel**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) ruimt het/hem op.”

Vraag interviewer:
“Wat doet de eend met de **regen**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) vangt het/hem op.”

Vraag interviewer:
“Wat doet Donald Duck met de **sneeuw**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) schept het/hem op.”

Vraag interviewer:
“Wat doet de jongen met de **modder**? Hij...”

Mogelijk antwoord kind:
“...(hij) gooit het/hem op het nijlpaard.”

Bijlage 2: Proefpersonen

Aantal geteste proefpersonen

Vierjarige proefpersonen (n=19)	
Naam proefpersoon	Leeftijd (jaar: maanden)
Alyssa	4:4
Mick	4:4
Stella	4:4
Thijn	4:4
Semi	4:5
Fleur	4:6
Leroy	4:6
Dena	4:6
Joye	4:6
Nikos	4:8
Nina	4:8
Jeremy	4:9
Bo	4:10
Robin	4:10
Romy K	4:11
Sara	4:11
Yerrow	4:11
Micha	4:11
Lelah	4:11

Tabel 1a: Totaal aantal geteste kinderen; naam en leeftijd op het moment van afname taak.

Vijfjarige proefpersonen (n=17)	
Naam proefpersoon	Leeftijd (jaar: maanden)
Joey	5:0
Brit	5:2
Bo	5:2
Tijmen	5:2
Quinten	5:2
Cloe	5:3
Fleur	5:3
Chemaine	5:4
Rodney	5:4
Farisha	5:4
Bas	5:6
Dewi	5:6
Joey	5:7
Bas	5:7
Romy v/d M	5:8
Amber	5:9
Enna	5:10

Tabel 1b: Totaal aantal geteste kinderen; naam en leeftijd op het moment van afname taak.

Zesjarige proefpersonen (n=7)	
Naam proefpersoon	Leeftijd (jaar: maanden)
Nina	6:0
Rick	6:1
Boyd	6:3
Quinta	6:3
Dylano	6:4
Floris	6:5
Elisa	6:6

Tabel 1c: Totaal aantal geteste kinderen; naam en leeftijd op het moment van afname taak.

Naam proefpersoon (n=11)	Leeftijd (jaar: maanden)	L2
Jen	4:11	Vietnamees
Sherel	5:0	Surinaams
Sara	5:2	Marokkaans
Karik	5:3	Sloveens
Stefanie	5:4	Chinees
Soukaina	5:4	Marokkaans
Adam	6:3	Marokkaans
Jasmina	6:5	Marokkaans
Najla	6:7	Bosnisch
Juan	6:6	Spaans
Sander	6:10	Spaans

Tabel 1d: Aantal geteste tweetalige kinderen

Aantal geanalyseerde proefpersonen

Vierjarige proefpersonen (n=11)	
Naam proefpersoon	Leeftijd (jaar: maanden)
Mick	4:4
Thijn	4:4
Semi	4:5
Fleur	4:6
Leroy	4:6
Dena	4:6
Nikos	4:8
Jeremy	4:9
Romy K	4:11
Yerrow	4:11
Micha	4:11

Tabel 2a: Aantal geanalyseerde kinderen; naam en leeftijd op het moment van afname taak.

Vijfjarige proefpersonen (n=9)	
Naam proefpersoon	Leeftijd (jaar: maanden)
Joey	5:0
Brit	5:2
Bo	5:2
Quinten	5:2
Bas	5:6
Dewi	5:6
Joey	5:7
Bas	5:7
Enna	5:10

Tabel 2b: Aantal geanalyseerde kinderen; naam en leeftijd op het moment van afname taak.

Zesjarige proefpersonen (n=7)	
Naam proefpersoon	Leeftijd (jaar: maanden)
Rick	6:1
Boyd	6:3
Quinta	6:3
Dylano	6:4
Elisa	6:6

Tabel 2c: Aantal geanalyseerde kinderen; naam en leeftijd op het moment van afname taak.

Naam proefpersoon (n=5)	Leeftijd (jaar: maand)	L2
Sara	5:2	Marokkaans
Jasmina	6:5	Marokkaans
Juan	6:6	Spaans
Najla	6:7	Bosnisch
Sander	6:10	Spaans

Tabel 2d: Aantal geanalyseerde tweetalige kinderen

Taalprofiel geteste tweetalige kinderen

Naam	Leeftijd	L2 *	Geboren in	Afkomst moeder	Afkomst vader	Welke taal spreek je meestal met:							Welke taal spreek je:	
						moeder	vader	opa	oma	broers	zussen	vriend/vriendin	het best	het liefst
Jen	4:11	Vietnamees	Ned	Viet	Ned	Viet	Ned		Ned	Ned		Ned	Viet	Ned
Sherel	5:0	Surinaams	Bananenland	Bananenland	Suriname	Ned	Ned	Sur	Sur	Ned	Ned	Sur	Ned	Sur
Sara	5:2	Marokkaans	Mar	Ned	Ned	Mar	Ned	Mar	Mar		Mar	Ned	Mar	Ned
Karik	5:3	Sloveens	Ned	Slovenië	Ned	Ned	Ned	Slov	Slov/Ned	Ned		Slov	Ned	Ned
Stefanie	5:4	Chinees	Chin	Chin	Chin	Ned	Chin	Chin	Chin		Chin/Ned	Chin/Ned	?	Chin/Ned
Soukaina	5:4	Marokkaans	Ned	?	?	Ned	Mar	Ned	Ned		Ned	Mar	Ned	Ned
Adam	6:3	Marokkaans	Ned	Mar	Ned	Ned/Mar	Ned	Ned	Ned		Ned	Ned	Ned/Mar	Ned
Jasmina	6:5	Marokkaans	Ned	?	?	Ned/Mar	Ned	Ned	Mar	Ned	Ned	Ned	Ned	Mar
Juan	6:6	Spaans	Colombia	Col	Col	Spa	Ned	Spa	Spa	Spa	Spa	Ned/Spa	Ned	Ned
Najla	6:7	Bosnisch	Ned	Kroatië	Bosnië	Ned	Ned	Ned	Ned/Bos		Ned	Ned	Bos	Ned
Sander	6:10	Spaans	Dominicaanse Republiek	Dom. Rep	Dom. Rep	Spa	Ned	Ned	Ned	Ned		Ned	Ned	Ned

Tabel 3: Taalprofiel geteste tweetalige kinderen.

* De L2 van de uit Marokko afkomstige kinderen is weergegeven met 'Marokkaans'; het is niet bekend of het hier om Arabisch gaat of om een Berbertaal

Bijlage 3: Data geteste kinderen

Vierjarige eentalige kinderen (testronde 1)

	Kinderen	Alyssa		Stella		Micha		Dena		Joye		Bo		Jeremy	
	Testitens														
[count, neuter]	<i>konijn</i> <i>ei</i> <i>boek</i> <i>varken</i> <i>schaap</i> <i>cadeau</i>	x x x x x x		ie 'm 't 'm 'm 'm	INV* [?]	'm 'm x 't het het		x die x x x x	inf inf gaan+inf ** del	x ermee x die x die	h. NP gaat+inf wolletjes	x 'm x x x 'm	gaat+inf gaat+inf inf inf	x 'm '(m) 'm 'm het	gaat+inf *(kikker)
[count, common]	<i>poes</i> <i>bal</i> <i>taart</i> <i>noot</i> <i>brief</i> <i>wortel</i>	x x x x x x		'm 'm 'm 'm 'm 'm		'm 't 'm ze 't 'm		x 't x x 'm 'm	inf h. NP inf del	x die ie die x die	h. NP de tak	x x x 'm 'm 'm	gaat+inf inf inf	'm 't het 'm x het	zin
[mass, neuter]	<i>ijs</i> <i>water</i> <i>geld</i> <i>zand</i> <i>gras</i> <i>hout</i> <i>vuur</i> <i>stro</i>	x x x x x x x x		'm 't 'm 'm 'm 'm 'm 'm		't t x het 'm het 'm het	[?] del	x x x x x x x 't	inf inf inf del inf del *	die die 'm die die x x ie	 boomstam h. NP	hij x x x x 'm 'm 'm	gaat+inf gaat+inf gaat+inf gaat+inf	het het e het het het 'm het	
[mass, common]	<i>lucht</i> <i>grond</i> <i>rommel</i> <i>regen</i> <i>sneeuw</i> <i>modder</i>	x x x x x x		'm 'm 'm 'm 'm 'm		het x 't 'm 't 't	*	het x 't x x x x	aarde del gaat+inf del	die x ie x x x del	* h. NP h. NP del	x x x 't ermee 'm	gaat+inf del gaat+inf [?]	'(m) 'm het 't 't het	(boom)

Tabel 4a: Data vierjarige Nederlands eentalige geteste kinderen (testronde 1)

x = geen pronomina geuit

[?]= onzeker/ onverstaanbaar

h. NP = herhalen NP (hij blust het vuur)

g+inf / gaat+inf = combinatie gaat & ininitief, weglaten pronomen (hij gaat graven)

del = weglaten pronomen (hij knipt)

zin = het omschrijven van de zin in andere woorden

Alyssa

- Ze heeft geen enkel pronomen geuit. Ze vertelde grote verhalen, maar niets is bruikbaar

Stella

* i.p.v. 'konijn' uit INV een diminutief 'konijntje' (wel meegeteld als uiting)

Micha

* ... maakt een kuil (grond)

Dena

* Gaat ie met water doen (vuur)

** Hij gaat even dat alles weghalen (schaap)

Joye

* Gaat een gat maken

- Water; die gaat ie uitspuiten. gras; die gaat ie eten, etc.

Jeremy

* Hij gaat 'm leren voorlezen, kikker (boek)

Vierjarige eentalige kinderen (testronde 2)

	Kind Testitem	Fleur		Lela		Leroy		Nikos		Romy v. K		Sara		Nina		Mick		Robin		Thijn	
[count, neuter]	<i>konijn</i> <i>ei</i> <i>boek</i> <i>varken</i> <i>schaap</i> <i>cadeau</i>	x 't	g+inf	x 'm	inf	x 'm	g+inf	'm 'm		'm 'm		'm 'm		x 't	del	'm 'm		x 't	inf eraan	't 't	
		x	g+inf	x	g+inf	'm		x	inf	x	del	x	g+inf	x	del	x	inf	x		x	del
		x	inf	'm		x	g+inf	'm		x	del	x	inf	'm		'm		't		x	hNP
		x	g+inf	'm		x	g+inf	[?]		'm		x	*	't		x	inf	x	zin	't	
		't		'm		x	g+inf	'm		't		[?]		't		't		't		't	
[count, common]	<i>poes</i> <i>bal</i> <i>taart</i> <i>noot</i> <i>brief</i> <i>wortel</i>	'm x 't	hNP	'm 'm 'm		x 'm 't	del	'm 't		'm 'm		x x	del del	x 't	del	x 'm	*	x 't	hNP	x 'm	del
		't		'm		x	hNP	'm	del	't		x	del	'm		't		't		'm	
		x	del	'm		x	***	'm		't	*	'm		x	zin	't		't		'm	
		't		'm		x		'm		x		'm		't		't		't		'm	
[mass, neuter]	<i>ijs</i> <i>water</i> <i>geld</i> <i>zand</i> <i>gras</i> <i>hout</i> <i>vuur</i> <i>stro</i>	x x 't	hNP g+inf	'm 'm		x 'm	hNP	't 't		't x	del	'm 'm		't x	*	x 't	**	't 't	eraan	't 't	del
		't		x	del	x	g+inf	't		't		'm	**	't		x	del	x		x	
		't		'm		x	g+inf	't		x	del	'm		't		't		't		't	
		't	hNP	x	inf	'm		'm		x	del	x	del	't		't		't		't	
		x		x	hNP	'm	****	't		'm	hNP	'm		't		x	hNP	x	hNP	't	
		't		'm		x		't		x		'm		't		't		't		'm	
[mass, common]	<i>lucht</i> <i>grond</i> <i>rommel</i> <i>regen</i> <i>sneeuw</i> <i>modder</i>	x x x 't	g+inf del g+inf	'm x 'm	onb	x x 't	** *	'm x	*	x 't	del del	'm 'm		't 't		x 't	*** gat	x x	** onv	x x	boom del
		't		'm		x	g+inf	't		't		'm		't		't		't	*	't	
		x	del	'm		x	g+inf	'm	del	x	del	'm		't		't		't		't	
		't		'm		x	g+inf	x	del	't		'm		't		't		't		't	

Tabel 4b: Data vierjarige Nederlands eentalige geteste kinderen (testronde 2) (deel 1)

x = geen pronomina geuit

[?]= onzeker/ onverstaanbaar

h. NP = herhalen NP (hij blust het vuur)

g+inf/ gaat+inf = combinatie gaat & ininitief, weglaten pronomenen (hij gaat graven)

del = weglaten pronomenen (hij knipt)

zin = het omschrijven van de zin in andere woorden

	Kind	Siën		Jerrol	
	Testitem				
[count, neuter]	<i>konijn</i>	x	inf	'm	g+inf
	<i>ei</i>	't		'm	
	<i>boek</i>	x	***	x	
	<i>varken</i>	'm		'm	
	<i>schaap</i>	'm		'm	
	<i>cadeau</i>	'm		x	del
[count, common]	<i>poes</i>	x	**	'm	del
	<i>bal</i>	x	inf	'm	
	<i>taart</i>	x	*****	x	
	<i>noot</i>	'm		'm	
	<i>brief</i>	't		'm	
	<i>wortel</i>	'm		't	
[mass, neuter]	<i>ijs</i>	't		't	g+inf
	<i>water</i>	'm		x	
	<i>geld</i>	x	g+inf	't	
	<i>zand</i>	x	****	't	
	<i>gras</i>	'm		't	
	<i>hout</i>	't		't	
	<i>vuur</i>	x	*	't	
	<i>stro</i>	x	g+inf	'm	
[mass, common]	<i>lucht</i>	x	del	x	[?]
	<i>grond</i>	x	zand	'm	
	<i>rommel</i>	't		't	
	<i>regen</i>	'm		't	
	<i>sneeuw</i>	x	del	'm	
	<i>modder</i>	't		'm	

Tabel 4b: Data vierjarige Nederlands eentalige geteste kinderen (testronde 1) (deel 2)

x = geen pronomina geuit

[?]= onzeker/ onverstaanbaar

h. NP = herhalen NP (hij blust het vuur)

g+inf / gaat+inf = combinatie gaat & ininitief, weglaten pronomen (hij gaat graven)

del = weglaten pronomen (hij knipt)

zin = het omschrijven van de zin in andere woorden

Leroy:

* Hij gaat een schat vinden (grond)

** Hij gaat de boom omblazen (lucht)

*** Hij gaat er een stukje vanaf eten (wortel)

**** Gaat een huisje bouwen (stro)

Nikos:

* Hij gooit alles weg (grond)

Romy v. K:

* Hij eet ervan (wortel)

Sara:

* Gaat alle haar eraf knippen (schaap)

** Hij gaat zichzelf natmaken (water)

Nina:

* Hij gaat een douche doen (water)

Mick:

* Gaat het eten brengen (poes)

** Gaat een gat erin maken (ijs)

*** Gaat de eekhoortjes weggagen (lucht)

Robin:

* Hij wordt nat (regen)

** Blaast het huis omver (lucht)

Sien:

* Hij gaat water sproeien (vuur)

** Dan gaat ie een zakje pakken en dan eten erin doen (poes)

*** Zit te lezen (boek)

**** Hij gaat zich vies maken (zand)

***** Zitten te eten (taart)

Vijfjarige eentalige kinderen (testronde 1)

	Kinderen	Amber		Dewi		Britt		Chloe		Bas		Joey		Karik	
	Testitems														
[count, neuter]	<i>konijn</i> <i>ei</i> <i>boek</i> <i>varken</i> <i>schaap</i> <i>cadeau</i>	x 't 't z'n 't/z'n x	del ** [?]	'm 'm 'm 'm/ x x x	 verb de wol inf	't 'm x 'm x x	onv del del	x x x (t) x	inf h.NP inf g+inf (wol) inf	x x x 'm x	inf inf del h.NP inf	('m) x het x 'm 'm	INV del inf	x dat/het x x x x	del del het vel g+inf
[count, common]	<i>poes</i> <i>bal</i> <i>taart</i> <i>noot</i> <i>brief</i> <i>wortel</i>	'm 't het 't 't 't		'm 'm x 'm 't het	 h.NP	x x 'm x 'm	del * del del **	x x x x x	h.NP inf h.NP h.NP g+inf inf	x x het ermee	h.NP inf	'm 'm 't het 't 'm		x x x x x x	* del inf del h.NP h.NP
[mass, neuter]	<i>ijs</i> <i>water</i> <i>geld</i> <i>zand</i> <i>gras</i> <i>hout</i> <i>vuur</i> <i>stro</i>	het 't er 't x 't het het	 * inf	ie x xdie 't 't x 'm	 inf h.NP * *** h.NP	het 't x het hem 't x 't	 del del	't x x dat x het x dat	 zin inf h.NP h.NP	x x hij 'm 't 't het	h.NP inf	het het 'm 't het het het		x x x x x x x	h.NP del del g+inf g+inf onb
[mass, common]	<i>lucht</i> <i>grond</i> <i>rommel</i> <i>regen</i> <i>sneeuw</i> <i>modder</i>	x 't 't x 't 't	del inf	't x 't x 't 't	 [?] **h.NP	x 't het 't x 't	del h. NP [?]	't x 't x x dat	 zand h.NP h.NP	x 't x 't 't 'm	del del	't x 't 't 't 'm	zin	't x x x x x	*** del g+inf ** del h. NP

Tabel 5a: Data vijfjarige Nederlands eentalige geteste kinderen (testronde 1)

x = geen pronomina geuit

[?]= onzeker/ onverstaanbaar

h. NP = herhalen NP (hij blust het vuur)

g+inf/ gaat+inf = combinatie gaat & ininitief, weglaten pronomem (hij gaat graven)

del = weglaten pronomem (hij knipt)

zin= het omschrijven van de zin in andere woorden

onb/ onbegrip= het niet begrijpen van een testwoord

Amber

* Hij houdt er heel veel van (geld)

** Hij zaagt al z'n wol eraf (schaap)/ aait over z'n rug (varken)

*** Hij blaast 't... gaat de boom laten omvallen

Dewi

* ... hij kust die geld

** ... hij is ('t) aan het voelen

*** ... hij gaat het zand doen dezelfde plek waar die lag

**** ... gaat ie helemaal gesmolten worden (ijs)

Britt

* hij geeft drinken (poes) (del/ geeft+inf)

** doet onder de deur (brief)

Karik

* ... maakt eten (poes)

** De regen valt niet op de grond

Vijfjarige eentalige kinderen (testronde 2)

	Kind	Beau		Enna		Joey		Rodney		Romy v/d M		Shermaine		Tijmen		Fleur		Bas			
	Testitem																				
[count, neuter]	<i>konijn</i> <i>ei</i> <i>boek</i> <i>varken</i> <i>schaap</i> <i>cadeau</i>	't 'm 't 'm 't 't		x 'm x x x x	g+inf inf hNP wol hNP	ermee 'm x 'm x 't	g+inf * *	'm 't x 'm x 't	del *	x 't x 'm 'm 't	* g+inf	x 't x 'm x 't	** hNP ***	'm x 'm 'm 'm 'm	del	x x x x 't x	inf inf g+inf g+inf g+inf	x x x 'm 'm 't	* ermee del		
[count, common]	<i>poes</i> <i>bal</i> <i>taart</i> <i>noot</i> <i>brief</i> <i>wortel</i>	x 'm 'm 'm 't 'm	del	x x 't x 't 't	g+inf hNP hNP	'm ermee 'm 'm 't 't 'm		x 't 't 't 't 't	hNP	'm 't 'm 't 't 't 't	g+inf	x 't 't 't 't 't	del	'm 'm 't 'm 'm 'm		x x x x 't x	hNP g+inf g+inf del hNP hNP	'm x 'm 'm 't 'm	del		
[mass, neuter]	<i>ijs</i> <i>water</i> <i>geld</i> <i>zand</i> <i>gras</i> <i>hout</i> <i>vuur</i> <i>stro</i>	't 't 't 't 't 't 't 't		x x x 't 't x 't x	hNP * hNP hNP hNP	't 't 'm 't 't 'm 't 't		't 't 't 't 't 't 't		't 't 't 't 't 't 't		't 't x 't 't 't 't	g+inf	'm 'm 'm 't 'm 't 'm		x x x x x x x	hNP g+inf hNP hNP g+inf boom hNP g+inf	't x x 't 't 't 't	** erop		
[mass, common]	<i>lucht</i> <i>grond</i> <i>rommel</i> <i>regen</i> <i>sneeuw</i> <i>modder</i>	't 't 't 't 't 't		x x x ze x x	boom hNP ** hNP del	't 'm 't 'm 't 't		't x 't 't 't 't	del	't x 't 't x 't	del	't x 't 't 't 't	*	'm x 't 'm 'm 'm	d+inf	x x x x x	g+inf hNP g+inf hNP g+inf erover	x x 't 't 't 't	del del		

Tabel 5b: Data vijfjarige Nederlands eentalige geteste kinderen (testronde 2) (deel 1)

x = geen pronomina geuit

[?]= onzeker/ onverstaanbaar

h. NP = herhalen NP (hij blust het vuur)

g+inf/ gaat+inf = combinatie gaat & ininitief, weglaten pronomen (hij gaat graven)

del = weglaten pronomen (hij knipt)

zin= het omschrijven van de zin in andere woorden

	Kind	Fanisha		Quinten	
	Testitem				
[count, neuter]	<i>konijn</i>	't		x	*
	<i>ei</i>	't		'm	
	<i>boek</i>	x	g+inf	'm	
	<i>varken</i>	't		'm	
	<i>schaap</i>	't		x	inf
	<i>cadeau</i>	't		'm	
[count, common]	<i>poes</i>	x	hNP	'm	
	<i>bal</i>	x	g+inf	'm	
	<i>taart</i>	't		't	
	<i>noot</i>	't		'm	
	<i>brief</i>	't		x	ernaar
	<i>wortel</i>	't		'm	
[mass, neuter]	<i>ijs</i>	't		't	
	<i>water</i>	x	hNP	x	inf
	<i>geld</i>	't		'm	
	<i>zand</i>	't		't	
	<i>gras</i>	't		x	hNP
	<i>hout</i>	't		x	del
	<i>vuur</i>	't		'm	
	<i>stro</i>	't		't	
[mass, common]	<i>lucht</i>	't		x	boom
	<i>grond</i>	x	g+inf	'm	
	<i>rommel</i>	x	del	't	
	<i>regen</i>	't		't	
	<i>sneeuw</i>	't		't	
	<i>modder</i>	't		't	

Tabel 5b: Data vijfjarige Nederlands eentalige geteste kinderen (testronde 2) (deel 2)

x = geen pronomina geuit

[?]= onzeker/ onverstaanbaar

h. NP = herhalen NP (hij blust het vuur)

g+inf / gaat+inf = combinatie gaat & ininitief, weglaten pronomen (hij gaat graven)

del = weglaten pronomen (hij knipt)

zin = het omschrijven van de zin in andere woorden

Enna:

* Hij gaat alles nat spetteren (water)

** Hij gaat alles opvegen (rommel)

Joey:

* Hij gaat alle haren van z'n huid afhalen (schaap)

Rodney:

* Hij knipt het wol af (schaap)

Romy v/d M:

* Die gaat springen (konijn)

Shermaine:

* Graaft een kuil (grond)

** Ze springt uit de lucht (konijn)

*** Hij haalt het wol eraf (schaap)

Bas:

* Springt (konijn)

** Spettert zijn rug nat (water)

Quinten:

* springt (konijn)

Zesjarige eentalige kinderen

	Kinderen	Nina		Floris		Elisa		Rick		Dylano		Quinta		Boyd	
	Testitems														
[count, neuter]	<i>konijn</i> <i>ei</i> <i>boek</i> <i>varken</i> <i>schaap</i> <i>cadeau</i>	'm ze 'm 'm 'm	mv?	het het 't e x het	[?] *wol	x 'm x 'm 'm ze	** h.NP	'm x x 'm x het	inf inf inf	'm x x x x	h. NP gaat+inf h. NP del h. NP	'm 'm x 'm x het	del *wol	x 't 'm 'm x 't	h. NP h. NP
[count, common]	<i>poes</i> <i>bal</i> <i>taart</i> <i>noot</i> <i>brief</i> <i>wortel</i>	'm x x 'm x 'm	del inf del	't x 't het 't erop	inf **	hij x 'm ze x 'm	* inf h.NP	'm 'm 'm het 'm x		'm x x x erop 'm	h. NP h. NP del ***	'm 't 'm 'm 't 'm		'm 'm 'm 't 'm 'm	
[mass, neuter]	<i>ijs</i> <i>water</i> <i>geld</i> <i>zand</i> <i>gras</i> <i>hout</i> <i>vuur</i> <i>stro</i>	'm 'm 'm x ze 'm 'm het	del	't het 't het 't 't 't 't		'm x het x die 'm 'm e	del h.NP [?]	't 'm x 't het 't x 'm	*olifant inf h.NP	x x x x het x 't	h. NP del ** h. NP h. NP gaat+inf h. NP	't x het het het het 'm het	zichzelf	het het x * 't x het het	gaat+inf del h. NP
[mass, common]	<i>lucht</i> <i>grond</i> <i>rommel</i> <i>regen</i> <i>sneeuw</i> <i>modder</i>	x 'm 't 'm x 'm	del *DD del	't x 't het 't 't	aarde	x 't ze x 'm 't	del *** zin	het x x x 't x	kuil del h.NP **	x x het x x x	h. NP gaat+inf del * h. NP h. NP	het x 't het 't het	zand	x e/'t het het 't het	del [?]

Tabel 6: Data zesjarige Nederlands eentalige geteste kinderen

x = geen pronomina geuit

[?]= onzeker/ onverstaanbaar

h. NP = herhalen NP (hij blust het vuur)

g+inf / gaat+inf = combinatie gaat & ininitief, weglaten pronomen (hij gaat graven)

del = weglaten pronomen (hij knipt)

zin = het omschrijven van de zin in andere woorden

Nina

* I: Wat doet hij dan met de grond bij Donald Duck? Ki: Hij wil 'm opgraven.

Floris

* ... gaan z'n wol afknippen (schaap)

** ... knabbelt erop (wortel)

Elisa

* Hij krijgt melk (poes)

** Ze springt op het bed (konijn)

*** I: Wat doet DD met de rommel? Ki: Gaan ze opvegen om op te ruimen.

I: Wat doet de wolf met de noot? Ki: gooien ze op hun hoofden

Rick

* Hij spettert 'm helemaal nat (water)

** doet ie over hem heen (modder)

Dylano

* ... op het hand vallen

** Hij spuit zich helemaal nat

*** leest wat er op staat

Quinta

* Hij knipt het wol af

Boyd

* ... gaat een kusje geven (geld)

Tweetalige kinderen: Marokkaans-Nederlands

	Kind	Soqkana (5;)		Sarah (5;)		Adam (6;)		Jasmina (6;)		Islam (5;)	
	Testitem										
[count, neuter]	<i>konijn</i>	x	inf	x	hNP	x	inf	x	onb	x	g+inf
	<i>ei</i>	'm		't		't		x	del	x	hNP
	<i>boek</i>	'm		't		't		't		x	hNP
	<i>varken</i>	x	eraan	x	g+inf	'm		x	hNP	x	hNP
	<i>schaap</i>	x	eraf	x	haar	x	wol	x	haar	'm	hNP
<i>cadeau</i>	x	hNP	't	't		't		'm	x		
[count, common]	<i>poes</i>	[?]		'm		x	del	'm		x	hNP
	<i>bal</i>	x	inf	x	g+inf	x	inf	x	del	x	hNP
	<i>taart</i>	'm		'm		't		't		x	hNP
	<i>noot</i>	x	del	'm		't		'm		x	del
	<i>brief</i>	x	del	't		't		'm		x	g+inf
<i>wortel</i>	'm		't		't		'm		x	hNP	
[mass, neuter]	<i>ijs</i>	'm		't		x	hNP	't		x	hNP
	<i>water</i>	'm		't		't		'm		x	hNP
	<i>geld</i>	'm		't		't		'm		x	hNP
	<i>zand</i>	x	hNP	x	del	't		x	hNP	x	hNP
	<i>gras</i>	'm		't		x	hNP	'm		x	hNP
	<i>hout</i>	x	**	x	boom	't		'm		x	boom
	<i>vuur</i>	'm		x	hNP	't		x	hNP	x	hNP
	<i>stro</i>	'm		'm		't		'm		x	hNP
[mass, common]	<i>lucht</i>	x	del	't		't		[?]		x	boom
	<i>grond</i>	'm		't		x	del	x	del	x	hNP
	<i>rommel</i>	x	*	't		't		't		x	g+inf
	<i>regen</i>	x	hNP	'm		x	hNP	't		x	hNP
	<i>sneeuw</i>	'm		x	hNP	't		x	hNP	x	hNP
	<i>modder</i>	x	hNP	't		't		x	hNP	x	zand

Tabel 7: Data geteste Marokkaans-Nederlands tweetalige kinderen

x = geen pronomina geuit

[?]= onzeker/ onverstaanbaar

h. NP = herhalen NP (hij blust het vuur)

g+inf / gaat+inf = combinatie gaat & ininitief, weglaten pronomenen (hij gaat graven)

del = weglaten pronomenen (hij knipt)

Soqkana:

* Hij zit aan het schoonmaken (rommel)

** Hij zit aan het hameren (hout)

Tweetalige kinderen: Surinaams-Nederlands

	Kind	Cherelle (5;)	
	Testitem		
[count, neuter]	<i>konijn</i>	x	g+inf
	<i>ei</i>	'm	
	<i>boek</i>	x	del
	<i>varken</i>	'm	
	<i>schaap</i>	'm	
	<i>cadeau</i>	't	
[count, common]	<i>poes</i>	'm	
	<i>bal</i>	'm	
	<i>taart</i>	't	
	<i>noot</i>	'm	
	<i>brief</i>	'm	
	<i>wortel</i>	'm	
[mass, neuter]	<i>ijs</i>	'm	
	<i>water</i>	x	hNP
	<i>geld</i>	x	g+inf
	<i>zand</i>	't	
	<i>gras</i>	'm	
	<i>hout</i>	x	boom
	<i>vuur</i>	'm	
	<i>stro</i>	't	
[mass, common]	<i>lucht</i>	x	hNP
	<i>grond</i>	[?]	
	<i>rommel</i>	'm	
	<i>regen</i>	x	hNP
	<i>sneeuw</i>	'm	
	<i>modder</i>	'm	

Tabel 8: Data geteste Surinaams-Nederlands tweetalige kinderen

x = geen pronomina geuit

[?]= onzeker/ onverstaaanbaar

h. NP = herhalen NP (*hij blust het vuur*)

g+inf/ gaat+inf = combinatie gaat & initiesief, weglaten pronomen (*hij gaat graven*)

del = weglaten pronomen (*hij knipt*)

Tweetalige kinderen: Bosnisch-Nederlands

	Kind	Naila (6;)	
	Testitem		
[count, neuter]	<i>konijn</i>	't	
	<i>ei</i>	x	hNP
	<i>boek</i>	x	hNP
	<i>varken</i>	'm	
	<i>schaap</i>	x	wol
	<i>cadeau</i>	'm	
[count, common]	<i>poes</i>	x	hNP
	<i>bal</i>	x	hNP
	<i>taart</i>	'm	
	<i>noot</i>	'm	
	<i>brief</i>	'm	
	<i>wortel</i>	'm	
[mass, neuter]	<i>ijs</i>	'm	
	<i>water</i>	x	del
	<i>geld</i>	x	hNP
	<i>zand</i>	'm	
	<i>gras</i>	't	
	<i>hout</i>	'm	
	<i>vuur</i>	't	
	<i>stro</i>	'm	
[mass, common]	<i>lucht</i>	'm	
	<i>grond</i>	x	del
	<i>rommel</i>	't	
	<i>regen</i>	x	hNP
	<i>sneeuw</i>	'm	
	<i>modder</i>	'm	

Tabel 9: Data geteste Bosnisch-Nederlands tweetalige kinderen

x = geen pronomina geuit

h. NP = herhalen NP (*hij blust het vuur*)

del = weglaten pronomen (*hij knipt*)

Tweetalige kinderen: Sloveens-Nederlands

	Kind	Karik (5;)	
	Testitem		
[count, neuter]	<i>konijn</i>	x	del
	<i>ei</i>	't	
	<i>boek</i>	x	del
	<i>varken</i>	x	del
	<i>schaap</i>	x	vel
	<i>cadeau</i>	x	g+inf
[count, common]	<i>poes</i>	x	*
	<i>bal</i>	x	del
	<i>taart</i>	x	inf
	<i>noot</i>	x	del
	<i>brief</i>	x	hNP
	<i>wortel</i>	x	hNP
[mass, neuter]	<i>ijs</i>	x	hNP
	<i>water</i>	x	del
	<i>geld</i>	x	del
	<i>zand</i>	't	
	<i>gras</i>	't	
	<i>hout</i>	x	g+inf
	<i>vuur</i>	x	g+inf
	<i>stro</i>	x	onb
[mass, common]	<i>lucht</i>	't	***
	<i>grond</i>	x	del
	<i>rommel</i>	x	g+inf
	<i>regen</i>	x	**
	<i>sneeuw</i>	x	del
	<i>modder</i>	x	hNP

Tabel 10: Data geteste Sloveens-Nederlands tweetalige kinderen

x = geen pronomina geuit

h. NP = herhalen NP (hij blust het vuur)

g+inf/ gaat+inf = combinatie gaat & ininitief, weglaten pronomenen (hij gaat graven)

del = weglaten pronomenen (hij knipt)

Karik:

* ... maakt eten (poes)

** De regen valt niet op de grond

*** Hij blaast 't... gaat de boom laten omvallen

Tweetalige kinderen: Spaans-Nederlands

	Kind	Juan		Sander	
	Testitem	(6;)		(6;)	
[count, neuter]	<i>konijn</i>	'm		x	hNP
	<i>ei</i>	'm		ze	
	<i>boek</i>	x	del	x	hNP
	<i>varken</i>	x	del	x	inf
	<i>schaap</i>	x	lam	'm	
	<i>cadeau</i>	't		't	
[count, common]	<i>poes</i>	x	del	x	g+inf
	<i>bal</i>	x	del	'm	
	<i>taart</i>	x	inf	't	
	<i>noot</i>	'm		die	
	<i>brief</i>	x	del	't	
	<i>wortel</i>	'm		'm	
[mass, neuter]	<i>ijs</i>	't		't	
	<i>water</i>	x	del	x	*
	<i>geld</i>	x	del	x	hNP
	<i>zand</i>	't		't	
	<i>gras</i>	x	*	x	hNP
	<i>hout</i>	't		die	
	<i>vuur</i>	't		x	hNP
<i>stro</i>	x	**	't		
[mass, common]	<i>lucht</i>	x	del	x	hNP
	<i>grond</i>	x	del	x	kuil
	<i>rommel</i>	't		't	
	<i>regen</i>	'm		x	hNP
	<i>sneeuw</i>	't		x	**
	<i>modder</i>	't		't	

Tabel 11: Data geteste Spaans-Nederlands tweetalige kinderen

x = geen pronomina geuit

h. NP = herhalen NP (hij blust het vuur)

g+inf/ gaat+inf = combinatie gaat & ininitief, weglaten pronomen (hij gaat graven)

del = weglaten pronomen (hij knipt)

Juan:

* eet ie op (gras)

** neemt ie mee (stro)

Sander:

* Doucht zijn rug (water)

** Maakt een poortje (sneeuw)

Bijlage 4: Data-analyse

Eentalige kinderen

Eerste telling

Percentage pronomina berekend op totaal aantal testitems. Nonresponses vormen een aparte klasse.

In de telling wordt er onderscheid gemaakt tussen verschillende pronomina. De pronomina *hem/'m*, *het/'t* en *(d)ie* zijn in de tabellen in een aparte kolom weergegeven. In de kolom *Other* zijn pronomina als *hij* en *ze* (*vrouwelijk en meervoud*) opgenomen. In de kolom \emptyset / [?] is weergegeven hoe vaak de geteste kinderen geen pronomina uitten of dat de uiting niet verstaanbaar was.

<i>Ll</i>		[count, neuter]				
<i>Age 4</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>(d)ie</i>	<i>Other</i>	\emptyset / [?]	
n=18	33,33% 36/108	17,59% 19/108	2,78% 3/108	2,78% 3/108	43,53% 47/108	
<i>Age 5</i>	29,41% 30/102	21,75% 22/102	0% 0/102	3,92% 4/102	45,10% 46/102	
n=17						
<i>het konijn</i> 'the rabbit'						

<i>Ll</i>		[count, common]				
<i>Age 4</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>(d)ie</i>	<i>Other</i>	\emptyset / [?]	
n=18	41,67% 45/108	24,07% 26/108	5,56% 6/108	3,70% 4/108	25,00% 27/108	
<i>Age 5</i>	32,35% 33/102	38,24% 39/102	0% 0/102	2,94% 3/102	26,47% 27/102	
n=17						
<i>de poes</i> 'the cat'						

<i>Ll</i>		[mass, neuter]				
<i>Age 4</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>(d)ie</i>	<i>Other</i>	\emptyset / [?]	
n=18	25,00% 36/144	40,28% 58/144	3,47% 5/144	2,78% 4/144	28,47% 41/144	
<i>Age 5</i>	9,56% 13/136	63,24% 86/136	0,74% 1/136	3,68% 5/136	22,78% 31/136	
n=17						
<i>het ijs</i> 'the ice'						

<i>Ll</i>		[mass, common]				
<i>Age 4</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>(d)ie</i>	<i>Other</i>	\emptyset / [?]	
n=18	23,15% 25/108	36,11% 39/108	1,85% 2/108	1,85% 2/108	37,04% 40/108	
<i>Age 5</i>	8,83% 9/102	55,88% 57/102	0% 0/102	2,94% 3/102	32,35% 33/102	
n=17						
<i>de lucht</i> 'the air'						

Tabel 12: Eerste telling data geteste eentalige kinderen per woordcategorie

Tweede telling

Alleen de geuite pronomina geteld.

Wanneer er minimaal 10% (= 3 pronomina) geuit zijn, worden de resultaten meegenomen in de telling.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen *neuter*, *common* en *Other* pronomina.

Neuter = het/'t, dat, ermee, eraf, etc.

Common = hem/'m, (d)ie, hij

Other = meervoud

<i>Ll</i>	[count, neuter , singular]		
<i>Age 4</i>	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
n=18	63,93% 39/61	36,07% 22/61	0% 0/61
<i>Age 5</i>	53,57% 30/56	44,64% 25/56	1,79% 1/56
n=17			
	<i>het konijn</i> 'the rabbit'		

<i>Ll</i>	[count, common , singular]		
<i>Age 4</i>	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
n=18	62,96% 51/81	34,57% 28/81	2,47% 2/81
<i>Age 5</i>	44,00% 33/75	56,00% 42/75	0% 0/75
n=17			
	<i>de poes</i> 'the cat'		

<i>Ll</i>	[mass, neuter]		
<i>Age 4</i>	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
n=18	40,78% 42/103	58,25% 60/103	0,97% 1/103
<i>Age 5</i>	14,29% 15/105	85,71% 90/105	0% 0/105
n=17			
	<i>het ijs</i> 'the ice'		

<i>Ll</i>	[mass, common]		
<i>Age 4</i>	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
n=18	39,71% 27/68	58,82% 40/68	1,47% 1/68
<i>Age 5</i>	13,04% 9/69	85,51% 59/69	1,45% 1/69
n=17			
	<i>de lucht</i> 'the air'		

Tabel 13: Tweede telling data geteste eentalige kinderen per woordcategorie

Resultaten per kind

Er wordt onderscheid gemaakt tussen *het/'t*, *hem/'m*, *(d)ie*, *Other* (*hij*, *ze*, *etc.*) en \emptyset /[?] (*nonrespon*s of *onverstaanbaar*).

Vierjarige kinderen

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	\emptyset /[?]	total
<i>Fleur</i>	[+count, neuter]	2				4	6
	[+count, common]	1	2	1		2	6
Age 4	[-count, neuter]	5				3	8
	[-count, common]	2				4	6
n=26	total	10	2	1		13	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	\emptyset /[?]	total
<i>Lela</i>	[+count, neuter]		4			2	6
	[+count, common]		5	1			6
Age 4	[-count, neuter]		5			3	8
	[-count, common]		4		1	1	6
n=26	total		18	1	1	6	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	\emptyset /[?]	total
<i>Leroy</i>	[+count, neuter]		1			5	6
	[+count, common]	1	2		1	2	6
Age 4	[-count, neuter]		4			4	8
	[-count, common]	1				5	6
n=26	total	2	7		1	16	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	\emptyset /[?]	total
<i>Nikos</i>	[+count, neuter]		4			2	6
	[+count, common]	1	4			1	6
Age 4	[-count, neuter]	7	1				8
	[-count, common]	2	2			2	6
n=26	total	10	11			5	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	\emptyset /[?]	total
<i>Romy v. K</i>	[+count, neuter]	1	3			2	6
	[+count, common]	2	3		1		6
Age 4	[-count, neuter]	2	2			4	8
	[-count, common]	3				3	6
n=26	total	8	8		1	9	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	\emptyset /[?]	total
<i>Sara</i>	[+count, neuter]		2		1	3	6
	[+count, common]		2			4	6
Age 4	[-count, neuter]		6			2	8
	[-count, common]		6				6
n=26	total		16		1	9	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	\emptyset /[?]	total
<i>Nina</i>	[+count, neuter]	3	1			2	6
	[+count, common]	3	1			2	6
Age 4	[-count, neuter]	7				1	8
	[-count, common]	6					6
n=26	total	19	2			5	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	\emptyset /[?]	total
<i>Mick</i>	[+count, neuter]	1	3			2	6
	[+count, common]	3	1	1		1	6
Age 4	[-count, neuter]	5			1	2	8
	[-count, common]	4				2	6
n=26	total	13	4	1	1	7	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	\emptyset /[?]	total
<i>Robin</i>	[+count, neuter]	3			1	2	6
	[+count, common]	5				1	6
Age 4	[-count, neuter]	6			1	1	8
	[-count, common]	3				3	6
n=26	total	17			2	7	26

L1 <i>Thijn</i>		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
	[+count, neuter]	4				2	6
	[+count, common]	1	4			1	6
Age 4	[-count, neuter]	6	1			1	8
	[-count, common]	4				2	6
n=26	total	15	5			6	26

L1 <i>Sien</i>		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
	[+count, neuter]	1	3			2	6
	[+count, common]	1	2			3	6
Age 4	[-count, neuter]	2	2			4	8
	[-count, common]	2	1			3	6
n=26	total	6	8			12	26

L1 <i>Jerrol</i>		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
	[+count, neuter]		4			2	6
	[+count, common]	1	4			1	6
Age 4	[-count, neuter]	6	1			1	8
	[-count, common]	2	3			1	6
n=26	total	9	12			5	26

L1 <i>Bo</i>		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/unclear	total
	[+count, neuter]	0	2	0	0	4	6
	[+count, common]	0	3	0	0	3	6
Age 4	[-count, neuter]	0	3	0	1	4	8
	[-count, common]	0	1	0	1	4	6
n=26	total	0	9	0	2	15	26

L1 <i>Dena</i>		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/unclear	total
	[+count, neuter]	0	0	1	0	5	6
	[+count, common]	1	2	0	0	3	6
Age 4	[-count, neuter]	1	0	0	0	7	8
	[-count, common]	2	0	0	0	4	6
n=26	total	4	2	1	0	19	26

L1 <i>Jeremy</i>		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/unclear	total
	[+count, neuter]	1	3	0	0	2	6
	[+count, common]	3	2	0	0	1	6
Age 4	[-count, neuter]	6	1	0	1	0	8
	[-count, common]	4	1	0	0	1	6
n=26	total	14	7	0	1	4	26

L1 <i>Joye</i>		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/unclear	total
	[+count, neuter]	0	0	2	1	3	6
	[+count, common]	0	0	4	0	2	6
Age 4	[-count, neuter]	0	1	5	0	2	8
	[-count, common]	0	0	2	0	4	6
n=26	total	0	1	13	1	11	26

L1 <i>Micha</i>		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/unclear	total
	[+count, neuter]	3	2	0	0	1	6
	[+count, common]	2	3	0	1	0	6
Age 4	[-count, neuter]	4	2	0	0	2	8
	[-count, common]	4	1	0	0	1	6
n=26	total	13	8	0	1	4	26

L1 <i>Stella</i>		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/unclear	total
	[+count, neuter]	0	4	1	0	1	6
	[+count, common]	0	6	0	0	0	6
Age 4	[-count, neuter]	1	7	0	0	0	8
	[-count, common]	0	6	0	0	0	6
n=26	total	1	23	1	0	1	26

Vijffjarige kinderen

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Beau	[+count, neuter]	4	2				6
	[+count, common]	1	4			1	6
Age 5	[-count, neuter]	8					8
	[-count, common]	6					6
n=26	total	19	6			1	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Enna	[+count, neuter]		1			5	6
	[+count, common]	3				3	6
Age 5	[-count, neuter]	3				5	8
	[-count, common]				1	5	6
n=26	total	6	1		1	18	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Joey	[+count, neuter]	1	2		1	2	6
	[+count, common]	1	4		1		6
Age 5	[-count, neuter]	6	2				8
	[-count, common]	4	2				6
n=26	total	12	10		2	2	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Rodney	[+count, neuter]	2	2			2	6
	[+count, common]	5				1	6
Age 5	[-count, neuter]	8					8
	[-count, common]	5				1	6
n=26	total	20	2			4	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Romy v/d M	[+count, neuter]	2	2			2	6
	[+count, common]	4	2				6
Age	[-count, neuter]	8					8
	[-count, common]	4				2	6
n=26	total	18	4			4	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Shermaine	[+count, neuter]	2	1		1	2	6
	[+count, common]	5				1	6
Age 5	[-count, neuter]	7				1	8
	[-count, common]	5				1	6
n=26	total	19	1		1	5	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Tijmen	[+count, neuter]		5			1	6
	[+count, common]	1	5				6
Age 5	[-count, neuter]	3	5				8
	[-count, common]	1	4			1	6
n=26	total	5	19			2	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Fleur	[+count, neuter]	1				5	6
	[+count, common]					6	6
Age 5	[-count, neuter]					8	8
	[-count, common]				1	5	6
n=26	total	1			1	24	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Bas	[+count, neuter]	1	2		1	2	6
	[+count, common]	1	4			1	6
Age 5	[-count, neuter]	7			1	1	8
	[-count, common]	4				2	6
n=26	total	13	6		2	6	26

L1		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Fanisha	[+count, neuter]	5				1	6
	[+count, common]	4				2	6
Age 5	[-count, neuter]	7				1	8
	[-count, common]	4				2	6
n=26	total	20				6	26

L1 Quinten Age 5 n=26		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
	[+count, neuter]		4			2	6
	[+count, common]	1	4		1		6
	[-count, neuter]	3	2			3	8
	[-count, common]	4	1			1	6
	total	8	11		1	6	26
L1 Amber Age 5 n=26		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/ <i>unclear</i>	total
	[+count, neuter]	3	0	0	0	3	6
	[+count, common]	5	1	0	0	0	6
	[-count, neuter]	6	0	0	1	1	8
	[-count, common]	4	0	0	0	2	6
	total	18	1	0	1	6	26
L1 Bas Age 5 n=26		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/ <i>unclear</i>	total
	[+count, neuter]	0	1	0	0	5	6
	[+count, common]	3	0	0	1	2	6
	[-count, neuter]	4	1	0	1	2	8
	[-count, common]	3	1	0	0	2	6
	total	10	3	0	2	11	26
L1 Britt Age 5 n=26		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/ <i>unclear</i>	total
	[+count, neuter]	1	2	0	0	3	6
	[+count, common]	0	3	0	0	3	6
	[-count, neuter]	5	1	0	0	2	8
	[-count, common]	3	0	0	0	3	6
	total	9	6	0	0	11	26
L1 Chloe Age 5 n=26		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/ <i>unclear</i>	total
	[+count, neuter]	1	0	0	0	5	6
	[+count, common]	0	0	0	0	6	6
	[-count, neuter]	2	0	0	2	4	8
	[-count, common]	2	0	0	1	3	6
	total	5	0	0	3	18	26
L1 Dewi Age 5 n=26		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/ <i>unclear</i>	total
	[+count, neuter]	0	4	0	0	2	6
	[+count, common]	2	3	0	0	1	6
	[-count, neuter]	2	1	2	0	3	8
	[-count, common]	4	0	0	0	2	6
	total	8	8	2	0	8	26
L1 Joey Age 5 n=26		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/ <i>unclear</i>	total
	[+count, neuter]	1	2	0	0	3	6
	[+count, common]	3	3	0	0	0	6
	[-count, neuter]	7	1	0	0	0	8
	[-count, common]	4	1	0	0	1	6
	total	15	7	0	0	4	26

Tabel 13: Data per kind: vier- en vijfjarige eenjarige kinderen (eerste telling)

Tweede telling

Enkel de geuite pronomina geteld.

Wanneer er minimaal 10% (= 3 pronomina) geuit zijn, worden de resultaten meegenomen in de telling.

Vierjarige kinderen

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Fleur	COUNT	50,00% 3/6	50,00% 3/6	
Age 4	MASS	0% 0/7	100,00% 7/7	
n=26	TOTAL	23,08% 3/13	76,92% 10/13	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Lela	COUNT	100,00% 10/10	0% 0/10	
Age 4	MASS	90,00% 9/10	0% 0/10	10,00% 1/10
n=26	TOTAL	95,00% 19/20	0% 0/20	5,00% 1/20

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Leroy	COUNT	60,00% 3/5	40,00% 2/5	
Age 4	MASS	80,00% 4/5	20,00% 1/5	
n=26	TOTAL	70,00% 7/10	30,00% 3/10	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Nikos	COUNT	88,89% 8/9	11,11% 1/9	
Age 4	MASS	25,00% 3/12	75,00% 9/12	
n=26	TOTAL	53,38% 11/21	47,62% 10/21	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Romy v. K	COUNT	60,00% 6/10	40,00% 4/10	
Age 4	MASS	28,57% 2/7	71,43% 5/7	
n=26	TOTAL	47,06% 8/17	52,94% 9/17	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Sara	COUNT	80,00% 4/5	20,00% 1/5	
Age 4	MASS	100,00% 12/12	0% 0/12	
n=26	TOTAL	94,12% 16/17	5,88% 1/17	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Nina	COUNT	25,00% 2/8	75,00% 6/8	
Age 4	MASS	0% 0/13	100,00% 13/13	
n=26	TOTAL	9,52% 2/21	90,48% 19/21	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Mick	COUNT	55,56% 5/9	44,44% 4/9	
Age 4	MASS	0% 0/10	100,00% 10/10	
n=26	TOTAL	26,32% 5/19	73,68% 14/19	

L1 Robin		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	0% 0/9	100,00% 9/9	
Age 4	MASS	0% 0/10	100,00% 10/10	
n=26	TOTAL	0% 0/19	100,00% 19/19	

L1 Thijn		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	44,44% 4/9	55,56% 5/9	
Age 4	MASS	9,09% 1/11	90,91% 10/11	
n=26	TOTAL	25,00% 5/20	75,00% 15/20	

L1 Sien		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	71,43% 5/7	28,57% 2/7	
Age 4	MASS	42,86% 3/7	57,14% 4/7	
n=26	TOTAL	57,14% 8/14	42,86% 6/14	

L1 Jerrol		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	88,89% 8/9	11,11% 1/9	
Age 4	MASS	33,33% 4/12	66,67% 8/12	
n=26	TOTAL	57,14% 12/21	42,86% 9/21	

L1 Bo		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	100,00% 5/5	0% 0/5	
Age 4	MASS	83,33% 5/6	16,67% 1/6	
n=26	TOTAL	90,91% 10/11	9,09% 1/11	

L1 Dena		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	75,00% 3/4	25,00% 1/4	
Age 4	MASS	0% 0/3	100,00% 3/3	
n=26	TOTAL	42,86% 3/7	57,14% 4/7	

L1 Jeremy		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	55,56% 5/9	44,44% 4/9	
Age 4	MASS	15,38% 2/13	76,92% 10/13	7,70 1/13
n=26	TOTAL	31,82% 7/22	63,64% 14/22	4,54 1/22

L1 Joye		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	85,71% 6/7	14,29% 1/7	
Age 4	MASS	100,00% 8/8	0% 0/8	
n=26	TOTAL	93,33% 14/15	6,67% 1/15	

L1 Micha		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	45,45% 5/11	45,45% 5/11	9,09% 1/11
Age 4	MASS	27,27% 3/11	72,73% 8/11	
n=26	TOTAL	36,36% 8/22	59,09% 13/22	4,55% 1/22

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Stella	COUNT	100,00% 11/11	0% 0/11	
Age 4	MASS	92,86% 13/14	7,14% 1/14	
n=26	TOTAL	96,00% 24/25	4,00% 1/25	

Vijfjarige kinderen

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Beau	COUNT	54,55% 6/11	45,45% 5/11	
Age 5	MASS	0% 0/14	100,00% 14/14	
n=26	TOTAL	24,00% 6/25	76,00% 19/25	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Enna	COUNT	25,00% 1/4	75,00% 3/4	
Age 5	MASS	0% 0/4	75,00% 3/4	25,00% 1/4
n=26	TOTAL	12,50% 1/8	75,00% 6/8	12,50% 1/8

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Joey	COUNT	60,00% 6/10	40,00% 4/10	
Age 5	MASS	28,57% 4/14	71,43% 10/14	
n=26	TOTAL	41,67% 10/24	58,33% 14/24	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Rodney	COUNT	22,22% 2/9	77,78% 7/9	
Age 5	MASS	0% 0/13	100,00% 13/13	
n=26	TOTAL	9,09% 2/22	90,91% 20/22	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Romy v/d M	COUNT	40,00% 4/10	60,00% 6/10	
Age 5	MASS	0% 0/12	100,00% 12/12	
n=26	TOTAL	18,18% 4/22	81,82% 18/22	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Shermaine	COUNT	11,11% 1/9	88,89% 8/9	
Age 5	MASS	0% 0/12	100,00% 12/12	
n=26	TOTAL	4,76% 1/21	95,24% 20/21	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Tijmen	COUNT	90,91% 10/11	9,09% 1/11	
Age 5	MASS	69,23% 9/13	30,77% 4/13	
n=26	TOTAL	79,17% 19/24	20,83% 5/24	

L1		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Fleur	COUNT	0% 0/1	100,00% 1/1	
Age 5	MASS	0% 0/1	100,00% 1/1	
n=26	TOTAL	0% 0/2	100,00% 2/2	

L1 Bas Age 5 n=26		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	66,67% 6/9	33,33% 3/9	
	MASS	0% 0/12	100,00% 12/12	
	TOTAL	28,57% 6/21	71,43% 15/21	
L1 Fanisha Age 5 n=26		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	0% 0/9	100,00% 9/9	
	MASS	0% 0/11	100,00% 11/11	
	TOTAL	0% 0/20	100,00% 20/20	
L1 Quinten Age 5 n=26		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	80,00% 8/10	20,00% 2/10	
	MASS	30,00% 3/10	70,00% 7/10	
	TOTAL	55,00% 11/20	45,00% 9/20	
L1 Amber Age 5 n=26		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	11,11% 1/9	88,89% 8/9	
	MASS	0% 0/11	100,00% 11/11	
	TOTAL	5,00% 1/20	95,00% 19/20	
L1 Bas Age 5 n=26		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	20,00% 1/5	80,00% 4/5	
	MASS	30,00% 3/10	70,00% 7/10	
	TOTAL	26,67% 4/15	73,33% 11/15	
L1 Britt Age 5 n=26		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	83,33% 5/6	16,67% 1/6	
	MASS	11,11% 1/9	88,89% 8/9	
	TOTAL	40,00% 6/15	60,00% 9/15	
L1 Chloe Age 5 n=26		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	0% 0/1	100,00% 1/1	
	MASS	0% 0/7	100,00% 7/7	
	TOTAL	0% 0/8	100,00% 8/8	
L1 Dewi Age 5 n=26		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	77,78% 7/9	22,22% 2/9	
	MASS	33,33% 3/9	66,67% 6/9	
	TOTAL	55,56% 10/18	44,44% 8/18	
L1 Joey Age 5 n=26		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
	COUNT	55,56% 5/9	44,44% 4/9	
	MASS	15,38% 2/13	84,62% 11/13	
	TOTAL	31,82% 7/22	68,18% 15/22	

Tabel 14: Data per kind: vier- en vijfjarige eenjarige kinderen (tweede telling)

Derde telling

Alleen de geuite pronomina zijn geteld.

Alle proefpersonen met een strategie zijn uitgesloten.

Wanneer een proefpersoon in meer dan 80,00% van de geuite pronomina kiest voor hetzelfde pronomen (dus mannelijk of vrouwelijk in 80,00% van de gevallen) wordt dit gezien als een *het/'t*-, *hem/'m*- of (*d*)*ie*-strategie.

Syntactisch kenmerk grammaticaal geslacht

L1	[neuter]			[common]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Age 4 n=11	30,38% 24/79	68,35% 54/79	1,27% 1/79	34,41% 32/93	64,52% 60/93	1,08% 1/93
Age 5 n=9	29,17% 21/72	70,83% 51/72	0% 0/72	32,89% 25/76	65,79% 50/76	1,32% 1/376
Age 6 n=5	28,13% 9/32	68,75% 22/32	3,13% 1/32	38,24% 13/34	55,88% 19/34	5,89% 2/34

Tabel 15: Antecedent is nomen met grammaticaal geslacht [neuter/common, nonanimate]

Resultaten niet significant voor leeftijd 4, 5 en 6 volgens Fisher's Exact test

Semantisch kenmerk [wel/niet telbaar]

L1	[count, neuter, singular]			[count, common, singular]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Age 4 n=11	52,63% 10/19	47,37% 9/19	0% 0/19	53,33% 24/45	44,44% 20/45	2,22% 1/45
Age 5 n=9	62,50% 10/16	37,50% 6/16	0% 0/16	52,63% 20/38	47,37% 18/38	0% 0/38
Age 6 n=5	37,50% 3/8	50,00% 4/8	12,50% 1/8	68,42% 13/19	26,32% 5/19	5,26% 1/19

Tabel 16a: Antecedent is nomen met semantisch kenmerk [count, nonanimate]

Resultaten significant voor leeftijd 4, 5 en 6 volgens Fisher's Exact test ($p < 0,0001$)

L1	[mass, neuter]			[mass, common]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Age 4 n=11	23,33% 14/60	75,00% 45/60	1,67% 1/60	16,67% 8/48	83,33% 40/48	0% 0/48
Age 5 n=9	19,64% 11/56	80,36% 45/56	0% 0/56	13,16% 5/38	84,21% 32/38	2,63% 1/38
Age 6 n=5	25,00% 6/24	75,00% 18/24	0% 0/24	0% 0/15	93,33% 14/15	6,67% 1/15

Tabel 16b: Antecedent is nomen met semantisch kenmerk [mass, nonanimate]

Resultaten significant voor leeftijd 4, 5 en 6 volgens Fisher's Exact test ($p < 0,0001$)

Semantisch kenmerk [+/- Animate]

L1	[count, +animate] n=4			[count, -animate] n=8		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Age 4 n=11	83,33% 20/24	16,67% 4/24	0% 0/24	53,15% 34/64	45,31% 29/64	1,56% 1/64
Age 5 n=9	78,95% 15/19	21,05% 4/19	0% 0/19	55,56% 30/54	44,44% 24/54	0% 0/54
Age 6 n=5	100,00% 13/13	0% 0/13	0% 0/13	59,26% 16/27	33,33% 9/27	7,41% 2/27

Tabel 17: Antecedent is nomen met kenmerk [count, +/- animate]

Resultaten significant voor leeftijd 4 volgens Fisher's Exact test ($p < 0,0096$)

Resultaten significant voor leeftijd 5 volgens Fisher's Exact test ($p < 0,06$)

Resultaten significant voor leeftijd 6 volgens Fisher's Exact test ($p < 0,0125$)

Tweetalige kinderen

Eerste en tweede telling per tweetalig kind weergegeven.

In de eerste telling zijn ook de nonresponses geteld, in de tweede telling enkel de geuite pronomina.

Marokkaans-Nederlands

L2		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Soqkana	[+count, neuter]	0	2		2	2	6
	[+count, common]	0	2			4	6
Age 5	[-count, neuter]	0	6			2	8
	[-count, common]	0	2			2	6
n=26	total	0	12		2	12	26

L2		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Sarah	[+count, neuter]	3	0			3	6
	[+count, common]	2	3			1	6
Age 5	[-count, neuter]	4	1			2	8
	[-count, common]	4	1			2	6
n=26	total	13	5			8	26

L2		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Islam	[+count, neuter]					6	6
	[+count, common]		1			5	6
Age 5	[-count, neuter]					8	8
	[-count, common]					6	6
n=26	total		1			25	26

L2		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Adam	[+count, neuter]	3	1			2	6
	[+count, common]	4				2	6
Age 6	[-count, neuter]	6				2	8
	[-count, common]	4				2	6
n=26	total	17	1			8	26

L2		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Jasmina	[+count, neuter]	1	1			4	6
	[+count, common]	1	4			1	6
Age 6	[-count, neuter]	1	5			2	8
	[-count, common]	2	0			4	6
n=26	total	5	10			11	26

Tabel 19a: Data per getest Marokkaans-Nederlands tweetalig kind (eerste telling)

L2		Common	Neuter	Other
Soqkana	COUNT	66,67% 4/6	33,33% 2/6	
	MASS	100,00% 8/8	0% 0/8	
n=26	TOTAL	85,71% 12/14	14,29% 2/14	

L2		Common	Neuter	Other
Sara	COUNT	37,50% 3/8	62,50% 5/8	
	MASS	20,00% 2/10	80,00% 8/10	
n=26	TOTAL	27,78% 5/18	72,22% 13/18	

L2		Common	Neuter	Other
Islam	COUNT	100,00% 1/1	0% 0/1	
	MASS	0% 0/0	0% 0/0	
n=26	TOTAL	100,00% 1/1	0% 0/1	

L2		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Adam	COUNT	12,50% 1/8	87,50% 7/8	
Age 6	MASS	0% 0/10	100,00% 10/10	
n=26	TOTAL	5,56% 1/18	94,44% 17/18	

L2		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Jasmina	COUNT	71,43% 5/7	28,57% 2/7	
Age 6	MASS	62,50% 5/8	37,50% 3/8	
n=26	TOTAL	66,67% 10/15	33,33% 5/15	

Tabel 19b: Data per getest Marokkaans-Nederlands tweetalig kind (tweede telling)

De data van Adam en Soqkana worden niet opgenomen in de derde telling. i.v.m. strategie. Islam is uitgesloten van de derde telling i.v.m te groot aantal nonresponses.

Surinaams-Nederlands

L2		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Cherelle	[+count, neuter]	1	3			2	6
	[+count, common]	1	5			0	6
Age 5	[-count, neuter]	2	3			3	8
	[-count, common]	0	3			3	6
n=26	total	4	14			8	26

L2		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Cherelle	COUNT	80,00% 8/10	20,00% 2/10	
Age 5	MASS	75,00% 6/8	25,00% 2/8	
n=26	TOTAL	77,78% 14/18	22,22% 4/18	

Tabel 20: Data van getest Surinaams-Nederlands tweetalig kind (eerste en tweede telling)

De data van Cherelle worden niet opgenomen in de derde telling. i.v.m. strategie.

Bosnisch-Nederlands

L2		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Naila	[+count, neuter]	1	2			3	6
	[+count, common]	0	4			2	6
Age 6	[-count, neuter]	2	4			2	8
	[-count, common]	1	3			2	6
n=26	total	4	13			9	26

L2		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Naila	COUNT	85,71% 6/7	14,29% 1/7	
Age 6	MASS	70,00% 7/10	30,00% 3/10	
n=26	TOTAL	76,47% 13/17	23,53% 4/17	

Tabel 21: Data van getest Bosnisch-Nederlands tweetalig kind (eerste en tweede telling)

Sloveens-Nederlands

L2		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Karik	[+count, neuter]	1	0			5	6
	[+count, common]	0	0			6	6
Age 5	[-count, neuter]	2	0			6	8
	[-count, common]	1	0			5	6
n=26	total	4	0			22	26

L2		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Karik	COUNT	0% 0/1	100,00% 1/1	
Age 5	MASS	0% 0/3	100,00% 3/3	
n=26	TOTAL	0% 0/4	100,00% 4/4	

Tabel 22: Data van getest Sloveens-Nederlands tweetalig kind (eerste en tweede telling)

De data van Karik worden niet opgenomen in de derde telling. i.v.m. strategie.

Spaans-Nederlands

L2		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Juan	[+count, neuter]	1	2			3	6
	[+count, common]	0	2			4	6
Age 6	[-count, neuter]	4	0			4	8
	[-count, common]	3	1			2	6
n=26	total	8	5			13	26

L2		Het/'t	Hem/'m	(d)ie	Other	Ø/[?]	total
Sander	[+count, neuter]	1	1		1	3	6
	[+count, common]	2	2	1		1	6
Age 6	[-count, neuter]	3	0	1		4	8
	[-count, common]	2	0			4	6
n=26	total	8	3	2	1	12	26

L2		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Juan	COUNT	80,00% 4/5	20,00% 1/5	
Age 6	MASS	12,50% 1/8	87,50% 7/8	
n=26	TOTAL	38,46% 5/13	61,54% 8/13	

L2		<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Sander	COUNT	50,00% 4/8	37,50% 3/8	12,50% 1/8
Age 6	MASS	16,67% 1/6	83,33% 5/6	
n=26	TOTAL	35,71% 5/14	57,15% 8/14	7,14 1/14

Tabel 23: Data van geteste Spaans-Nederlands tweetalig kinderen (eerste en tweede telling)

Totaal tweetalige kinderen

Eerste telling: alle uitingen van alle geteste tweetalige kinderen zijn geteld

L2	[count, neuter , singular]				
Total	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>(d)ie</i>	<i>Other</i>	\emptyset /[?]
Age 5/6	21,67%	20,00%	0%	5,00%	53,33%
n=10	13/60	12/60	0/60	3/60	32/60
	het konijn 'the rabbit'				
L2	[count, common , singular]				
Total	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>(d)ie</i>	<i>Other</i>	\emptyset /[?]
Age 5/6	36,67%	16,67%	1,67%	0%	45,00%
n=10	22/60	10/60	1/60	0/60	27/60
	de poes 'the cat'				
L2	[mass, neuter]				
Total	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>(d)ie</i>	<i>Other</i>	\emptyset /[?]
Age 5/6	23,75%	30,00%	1,25%	0%	45,00%
n=10	19/80	24/80	1/80	0/80	36/80
	het ijs 'the ice'				
L2	[mass, common]				
Total	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>(d)ie</i>	<i>Other</i>	\emptyset /[?]
Age 5/6	16,67%	28,33%	0%	0%	55,00%
n=10	10/60	17/60	0/60	0/60	33/60
	de lucht 'the air'				

Tabel 24: Eerste telling data totaal aantal geteste tweetalige kinderen per woordcategorie

Tweede telling: alleen de geuite pronomina van de geteste kinderen zijn geteld

L2	[count, neuter , singular]		
Total	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Age 5/6	46,43%	50,00%	3,57%
n=10	13/28	14/28	1/28
	het konijn 'the rabbit'		
L2	[count, common , singular]		
Total	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Age 5/6	69,70%	30,30%	
n=10	23/33	10/33	
	de poes 'the cat'		
L2	[mass, neuter]		
Total	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Age 5/6	43,18%	56,82%	
n=10	19/44	25/44	
	het ijs 'the ice'		
L2	[mass, common]		
Total	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Age 5/6	37,04%	62,96%	
n=10	10/27	17/27	
	de lucht 'the air'		

Tabel 25: Tweede telling data totaal aantal geteste tweetalige kinderen per woordcategorie

Derde telling:

Alleen de geuite pronomina zijn geteld.

Alle proefpersonen met een strategie zijn uitgesloten.

Wanneer een proefpersoon in meer dan 80,00% van de geuite pronomina kiest voor hetzelfde pronomen (dus mannelijk of vrouwelijk in 80,00% van de gevallen) wordt dit gezien als een *het/'t*-, *hem/'m*- of (*d*)*ie*-strategie.

Syntactisch kenmerk grammaticaal geslacht

L2	[neuter]			[common]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Spaans	28,57%	64,29%	7,14%	46,15%	58,85%	0%
Age 6 (n=2)	4/14	9/14	1/14	6/13	7/13	1/13
Restgroep	52,00%	48,00%	0%	55,56%	44,44%	0%
Age 5/6 (n=3)	13/25	12/25	0/25	15/27	12/27	0/27

Tabel 26: Antecedent is nomen met kenmerk [neuter/common]

Resultaten niet significant voor Spaanse groep en restgroep volgens Fisher's Exact test

Semantisch kenmerk [wel/niet telbaar]

L2	[count, neuter, singular]			[count, common, singular]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Spaans	50,00%	33,33%	16,67%	71,43%	28,75%	0%
Age 6 (n=2)	3/6	2/6	1/6	5/7	2/7	0/7
Restgroep	37,50%	62,50%	0%	84,62%	15,38%	0%
Age 5/6 (n=3)	3/8	5/8	0/8	11/13	2/13	0/13

Tabel 27a: Antecedent is nomen met semantisch kenmerk [count]

L2	[mass, neuter]			[mass, common]		
	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>	<i>Hem/'m</i>	<i>Het/'t</i>	<i>Other</i>
Spaans	12,50%	87,50%	0%	16,67%	83,33%	0%
Age 6 (n=2)	1/8	7/8	0/8	1/6	5/6	0/6
Restgroep	58,82%	41,18%	0%	28,57%	71,43%	0%
Age 5/6 (n=3)	10/17	7/17	0/17	4/14	10/14	0/14

Tabel 27b: Antecedent is nomen met semantisch kenmerk [mass]

Resultaten significant voor Spaanse groep volgens Fisher's Exact test ($p < 0,0091$)

Resultaten niet significant voor restgroep volgens Fisher's Exact test

Semantisch kenmerk [+/- animate]

L2	[count, animate] n=4			[count, nonanimate] n=8		
	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>	<i>Common</i>	<i>Neuter</i>	<i>Other</i>
Spaans	100,00%	0%	0%	54,55%	36,36%	9,09%
Age 6 (n=2)	2/2	0/2	0/2	6/11	4/11	1/11
Restgroep	75,00%	25,00%	0%	55,00%	35,00%	0%
Age 5/6 (n=3)	3/4	1/4	0/7	11/20	7/20	0/20

Tabel 28: Antecedent is nomen met kenmerk [count, +/- animate]

Resultaten niet significant voor Spaanse groep en restgroep volgens Fisher's Exact test ($p > 0,05$)

Bijlage 5: Transcripten

In de bijlage zijn transcripten opgenomen van de eentalige kinderen die getest zijn tijdens de eerste testronde. Van de overige geteste kinderen zijn alleen digitale geluidsfragmenten beschikbaar.

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: AMB Amber Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|AMB|05;00.|female|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV|||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded
 from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS?
 *AMB: Hij gaat het water met een spuit het wegsputten.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed, zodat het uit gaat.
 *INV: Hebben we een muis en een poes.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT?
 *AMB: Geeft 'm eten.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *AMB: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about next picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS?
 *AMB: Graaft 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Wat doet konijn met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT?
 *AMB: Leest 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Weet je wie dat is?
 *INV: De oom van Donald Duck.
 *INV: Wat doet de eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS?
 *AMB: Kusjes geven.
 *INV: Ja, dus dan mag je in een zin, mijn antwoord afmaken.
 *INV: Wat doet de eend met het geld, hij?
 *AMB: Houdt er heel veel van en geeft kusjes.
 %mor: PRO|er??.
 *INV: Wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT?
 *AMB: Springt.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS?
 *AMB: Doet de regen op z'n hand.
 *INV: Ja, dus wat doet ie dan?
 *AMB: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de eend met de regen, hij?
 *AMB: Opvangen.
 %mor: 0PRO|t.
 *AMB: Ja, hij vang 't op.
 *INV: Hebben we eendjes.
 *INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT?
 *AMB: Hij gooit 't naar de anderen.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *AMB: www.

*INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Hebben we koeien.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS?
 *AMB: Opeten.
 *INV: Ja, dan mag je mijn zin afmaken.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij?
 *AMB: Opeten.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT?
 *AMB: Hij gaat 't pakken.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doen de olifanten met het water, ze?
 %mor: N|water&NEUT&MASS?
 *AMB: Spuiten 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *AMB: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS?
 *AMB: Veegt 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck hier met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS?
 *AMB: Hij gaat het, hij gaat een gat erin maken.
 %mor: PRO|het.
 *AMB: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about pictures.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doen ze met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT?
 *AMB: Gooien 't over.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT?
 *AMB: Hij zaagt 't al z'n wol eraf.
 %mor: PRO|t.
 %com: 't could also refer to 'wol'.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS?
 *AMB: Hij blaast erin.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS?
 *AMB: Gooit 't over z'n.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Kop heen.
 *INV: Ja, en wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT?

*AMB: Hangt 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Weet je wat voor een dier dat is?
 *AMB: Varken.
 *INV: Ja, en wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS?
 *AMB: Gooit 't over ze heen, dat vinden ze lekker.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT?
 *AMB: Hij gooit xxx in de schoorsteen.
 %mor: PRO|xxx.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS?
 *AMB: Hakt 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT?
 *AMB: Hij gaat 't opeten.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT?
 *AMB: Aait over z'n rug.
 %mor: 0PRO|het POS|z'n.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS?
 *AMB: Hij gaat 't met de schep heel hard slaan.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS?
 *AMB: Hij gaat het zo op z'n rug met een touw vastmaken.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Dan hebben we konijn, varken en eend.
 *INV: En wat doen zij met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT?
 *AMB: Opeten.
 *INV: Ja, dan mag je mijn zin afmaken, ze?
 *AMB: Eten het op.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, goed.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: BAS Bas Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|BAS|05;00.|male||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV||||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *BAS: Doet 't blussen.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Doet 't blussen, hartstikke goed.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *BAS: De muis gaat van de poes eten geven.
 %mor: 0PRO|m DET:def|de.
 *INV: Ja, heel goed.
 *BAS: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En dan heb ik hier een wolf, en die is aan het scheppen, toch?
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *BAS: Gooit 't op Donald Duck.
 %mor: PRO|t.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *BAS: Leest.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet deze eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *BAS: Kussen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, en wat doet hij met het geld, hij geeft?
 *BAS: Hij een kus.
 %mor: PRO|hij.
 *INV: Ja, wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *BAS: Doen springen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *BAS: Hij laat 't op de hand vallen.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *BAS: Tegen de pan aan gooien.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, goed.
 *INV: Wat doen de koeien met het gras, ze?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *BAS: Doen 't opeten.
 %mor: PRO|t.

*INV: Ja, heel goed.
 *INV: www.
 *BAS: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *BAS: Doet ermee schieten.
 %mor: PRO|ermee.
 *INV: Ja, www.
 *BAS: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de olifant met het water, hij?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *BAS: Spuiten.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Hij spuit 't.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *BAS: Opvegen.
 *INV: Ja, en dan gaan we het in een zin zeggen, dus hij?
 *BAS: Ruimt op.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *BAS: Schept met het ijs.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Goed zo.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *BAS: Gooien.
 *INV: Ja, en dan nu in een zin.
 *INV: Wat doet het meisje met de bal, ze?
 *BAS: Hmm.
 *INV: Gooit?
 *BAS: In de lucht.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Ja, goed zo.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *BAS: Scheert 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *BAS: Blazen.
 *INV: Ja, en dan gaan we het in een zin zeggen.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 *BAS: Blaast in de weer, in de boom eigenlijk.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, Heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *BAS: Gooit 'm op z'n gezicht.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, inderdaad.
 *INV: En dan hebben we kikker.
 *INV: En wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *BAS: Hij hangt 't op de deur.

%mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En dat is een nijlpaard, zie je?
 *BAS: Ja.
 *INV: Wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *BAS: Op de nijlpaard gooien.
 *INV: Ja, en dan maken we er een zin van.
 *INV: Wat doet de jongen met de modder, hij gooit?
 *BAS: 'm op de nijlpaard om schoon te maken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En daar hebben we Donald Duck.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *BAS: In de schoorsteen gooien.
 *INV: Ja, en dan gaan we weer in een zin.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 *BAS: Aan iemand anders geven.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *BAS: Hakken.
 *INV: Ja, en dan gaan we het weer in een zin zeggen?
 *INV: Wat doet de houthakker met het hout, hij?
 *BAS: Het hout kapot maken.
 %mor: OPRO|het DET:def|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: www.
 *BAS: www.
 %exp: Talking about an open door.
 *INV: Dan doen we 'm nog een keer.
 *INV: Wat doet de houthakker met het hout, hij?
 *BAS: Maakt 't kapot.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *BAS: Op de grond gooien.
 *INV: Ja, en dan maken we er weer een zin van.
 *INV: Wat doet het konijn met de wortel, hij?
 *BAS: Eet 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Eet 't op, heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *BAS: Aaien.
 *INV: Ja, en dan gaan we in een zin.
 *INV: Wat doet het meisje met het varken, ze?
 *BAS: Hmm.
 *INV: Aait?
 *BAS: Aait het vacht.
 %mor: OPRO|het DET:def|het N|vacht&COM&COUNT.
 *BAS: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about recordingdevice.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *BAS: Schept 't op.

%mor: PRO|t.
*INV: Heel goed.
*BAS: www.
*INV: www.
%exp: Talking about testcards.
*INV: Wat doet het konijn met het stro, hij?
%mor: N|stro&NEUT&MASS.
*BAS: Draagt het op z'n rug.
%mor: PRO|het.
*INV: Heel goed.
*INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
%mor: N|taart&COM&COUNT.
*BAS: Opeten.
*INV: Ja, en dan doen we het in een zin, ze eten?
*BAS: Het op.
%mor: PRO|het.
*INV: Hartstikke goed.
@End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: BO Bo Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|BO|04;00.|male|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV||||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *BO: Hij wil 'm uitsteken en blazen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *BO: Hij gaat eten geven.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *BO: Hij gaat een schat vinden.
 *INV: www.
 *BO: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de grond, hij?
 *BO: Gaat op Donald Duck doen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, inderdaad.
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *BO: Gaat lezen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *BO: Wil kussen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, inderdaad.
 *BO: Maar dat kan niet.
 *INV: Nee, wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *BO: Ze gaat huppelen.
 *INV: Ja, en heeft ze het konijn nog in haar hand?
 *BO: Nee.
 *INV: Dus wat doet ze met het konijn, ze?
 *BO: Gaat huppelen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *BO: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about 'huppelen'.
 *INV: Hier hebben we een eend.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *BO: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Dus wat doet de eend met de regen, hij?
 *BO: Doet 't [?] op z'n hand.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Doet het op z'n hand, heel goed.

*INV: En wat doet dit eendje met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *BO: Hij rolt, want hij wil 'm pakken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *BO: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *BO: Gaat eten.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *BO: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 *BO: Hij gaat 'm zo ophangen zo.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, op knabbel en babbel gooit ie 'm.
 *INV: Wat doen de olifanten met het water, ze?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *BO: Spetteren.
 *INV: Ja, maar wat doen ze met het water, ze?
 *BO: Gaan spuiten op iemand.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *BO: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about pictures.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *BO: Gaat vegeen.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *BO: Weet ik niet.
 *INV: Wat doet ie, hij?
 *BO: Gaat met de schep het ijs weghalen.
 *INV: Ja, en wat gebeurt er dan met het ijs?
 *BO: Hij gaat weg.
 %mor: PRO|hij.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *BO: Gooien.
 %mor: OPRO|m.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *BO: Knippen.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *BO: Hij gaat blazen.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?

%mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *BO: Gaat kliederen.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Ja, en wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *BO: Hij gaat 'm opdoen op de deur van eend.
 %mor: PRO|m.
 *BO: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat voor een dier is dat, weet je dat?
 *BO: Ja, een koe.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *BO: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de jongen met de modder, hij?
 *BO: Hij gaat 'm op de varken doen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *BO: Hij gaat 'm in de dak doen.
 %mor: PRO|m.
 *BO: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *BO: Hij gaat 'm dood slaan.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 *BO: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *BO: Hij gaat 'm opeten.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Eet 'm op, heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *BO: Aaien.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *BO: Vechten.
 *BO: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 *BO: Gaat het ijs voelen.
 %mor: 0PRO|t DET:def|het N|ijs&NEUT&MASS.
 *INV: Wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *BO: Hij gaat 'm weggoaien.
 %mor: PRO|m.

*INV: Heel goed.
*INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
%mor: N|taart&COM&COUNT.
*BO: Eten.
%mor: 0PRO|t.
*INV: Prima.
@End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: BOY Boyd Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|BOY|06;00.|male|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV|||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet het mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *BOY: Hij blust het.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Hij blust het.
 *INV: www.
 *BOY: www.
 %exp: Talking about the picture.
 *INV: En dan heb ik hier een muis en een poes.
 *INV: Wat doet de muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *BOY: Hij geeft 'm drinken en eten.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Dan heb ik hier een wolf, met een schep in z'n hand.
 *BOY: En Donald Duck.
 *INV: En Donald Duck.
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *BOY: Hij gaat e [?] graven.
 %mor: PRO|e.
 *BOY: Voor hmm, dan dan gaat ie kleine varkentjes opeten.
 *INV: Die gaat ie opeten ja.
 *INV: Maar wat gebeurt er met de grond?
 *BOY: Hij gaat dieper en dieper.
 *INV: Ja, wat doet ie dan met de grond?
 *INV: Zie eens waar de grond neer komt.
 *INV: Hij schept?
 *BOY: Hij schept 't [?] Donald Duck.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En dit is haas he?
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *BOY: Lees, leest 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Hij leest 'm, heel goed.
 *INV: En dat is?
 *BOY: Donald Duck.
 *INV: Donald Duck.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *BOY: Gaat een kusje geven.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, hij gaat het een kusje geven.
 *BOY: Raar.
 *INV: En wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *BOY: Springen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, en wat, heeft ze het konijn nog vast, of niet?
 *BOY: Nee.
 *INV: Dus wat doet ze dan met het konijn, ze?

*INV: Gooit?
 *BOY: Het konijn.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *BOY: Pakt het op.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Wat doet het eendje met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *BOY: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet hij met het ei, hij?
 *BOY: Schieten, en hij gaat 't pakken en hij gaat 't duiken en hij xxx 't
 als kanon.
 %mor: PRO|t.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Nou, dan hebben we hier een koe.
 *BOY: Echte koeien.
 *INV: Echte koeien, ja.
 *BOY: Die eten gras.
 *INV: Ja, dus wat doet zij met het gras, ze?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *BOY: Eten.
 *INV: Ja, en blijft er nog wat over of niet?
 *BOY: Nee.
 *INV: Nee, dus wat doen ze dan?
 *BOY: Gras eten.
 *INV: Ja, ze eten?
 *BOY: Het gras.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *BOY: Gaat het op xxx, hmm.
 %mor: PRO|het.
 *BOY: Hij gaat het op de, hmm.
 *INV: Eekhoorns.
 *BOY: Eekhoorns slaan.
 *INV: Ja, heel goed.
 *BOY: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de olifant met het water, hij?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *BOY: Hij gaat het, gaat ze natmaken.
 %mor: PRO|het PRO|ze&mv.
 *BOY: Lekker douchen.
 *INV: Ja, lekker.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *BOY: Veegt 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *BOY: Breekt het met de schep.
 %mor: PRO|het.

*INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *BOY: Gooit 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *BOY: Hij knipt de schaap.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de.
 *BOY: Hij knipt het wol.
 %mor: DET:def|het N|wol&COM&COUNT.
 *INV: Ja, en wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *BOY: hmm.
 *INV: Kijk wat ie aan het doen is, zo 0 [%act: blowing].
 *BOY: Blazen.
 *INV: Ja, dus wat doet ie met de lucht, hij?
 *BOY: Blaast.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *BOY: Hij gooit het zand.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Maar waar gooit ie het naartoe, het zand?
 %com: Pronoun is predicted by INV.
 *BOY: In de sloot.
 *INV: Dus, wat doet de aap met het zand, hij?
 *BOY: Gooit 't in de sloot.
 %mor: PRO|t.
 *INV: In de sloot, heel goed.
 *BOY: www.
 %exp: Talking about 'zand'.
 *INV: En wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *BOY: Hmm.
 *INV: Wat is ie aan het doen denk je?
 *BOY: Weet ik niet.
 *INV: Ik denk dat ie de brief op de deur aan het hangen is.
 *BOY: Oh, dat denk ik ook.
 *INV: Ja, dan vraag ik 'm nog een keer.
 *INV: Wat doet kikker met de brief, hij?
 *BOY: Hangt 'm op de deur.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *BOY: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about 'kikker'.
 *INV: Weet je wat dat voor een dier is?
 *BOY: Nee.
 *INV: Een nijlpaard, heb je daar wel eens wat van gehoord?
 *BOY: Hij gaat 'm douchje geven.
 *INV: Ja, dus wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *BOY: Gaat een douchje geven.
 *INV: Ja, maar wat doet hij met de modder precies?
 *BOY: Hij gaat het water maken.
 *INV: Ja, dus hij pakt de modder en dan gooit ie de modder op het
 nijlpaard, toch?
 *BOY: Ja.

*INV: Dus dan vraag ik het nog een keer.
 *INV: Wat doet de jongen met de modder, hij?
 *BOY: Hij gooit het op de nijlpaard.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Hij gooit het op het nijlpaard.
 *INV: Wat doet de eend met het cadeau?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *BOY: www.
 %exp: talking about 'eend'.
 *BOY: Hij gooit het in de schoorsteen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *BOY: www.
 %exp: Talking about the picture.
 *INV: Wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *BOY: Gaat het hout hakken.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *BOY: Eet 'm op.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Eet 'm op.
 *INV: Vindt ie lekker.
 *INV: Wat doet het meisje met het varken, hij?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *BOY: Kriebelt 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *BOY: Hij graaft het.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *BOY: Geeft het aan de boer.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *BOY: Eten 'm op.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: BRI Britt Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|BRI|05;00.|female|Target_Child|
 @ID: nl|Beltman|INV|Investigator|
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *BRI: Spuit.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En dan hebben we muis.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *BRI: Hij geeft drinken.
 %mor: OPRO|hem.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *BRI: Begraaft.
 *INV: Wie begraaft ie?
 *BRI: Hmm.
 *INV: Zie je waar het zand terecht komt, of waar de grond terecht komt?
 *INV: Waar dan?
 *BRI: Hmm.
 *INV: Want de wolf is hier een kuil aan het maken, he?
 *INV: En wat heeft ie in z'n hand, een?
 *BRI: Schep.
 *INV: Een schep, heel goed.
 *INV: En dan schept ie alle grond op Donald Duck.
 *INV: Toch, want Donald Duck ligt al helemaal onder de grond.
 *INV: Zie je dat?
 *INV: Dus dan ga ik nog een keer vragen en dan mag jij zeggen wat ie doet.
 *INV: Wat doet de wolf met de grond, hij schept?
 *BRI: 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Op wie?
 *BRI: Donald Duck.
 *INV: Ja, hij schept het op Donald Duck, heel goed.
 *INV: En dan hebben we haas.
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *BRI: Leest.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet deze eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *BRI: Betaald.
 *INV: Maar wat doet ie hier op deze, hij?
 *INV: Geeft?
 *BRI: Kus.
 *INV: Ja, dus we gaan nog een keer.
 *INV: Wat doet de eend met het geld, hij?
 *BRI: Kusje.
 *INV: Mag jij mijn zin afmaken.
 *INV: Wat doet de eend met het geld, hij?
 *BRI: Kust.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.

*INV: Ja, wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *INV: Gooit?
 *BRI: 't [?] weg.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *INV: Wat is ie aan het doen?
 *INV: Hij houdt z'n hand op.
 *BRI: Regent.
 *INV: Ja, maar wat doet hij met de regen, hij vangt?
 *BRI: 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *BRI: Hij pakt e.
 %mor: PRO|e.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de koe met het gras, ze?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *BRI: Eten.
 *INV: Ja, maar dan mag je mijn zin afmaken.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij eet?
 *BRI: Hem op.
 %mor: PRO|hem.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *BRI: Eet 'm op.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Wat doet de olifant met het water, hij?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *BRI: Spuut 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck hier met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *BRI: Veegt het op.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *BRI: Schept het op.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Goed, nu gaat ie snel he?
 *INV: Wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *BRI: Gooit.
 %mor: 0PRO|hem.
 *INV: Ja, goed.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *BRI: Hij gaat weghalen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, wat gaat ie weghalen dan?
 *INV: De wol he, zie je?
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.

*BRI: Blaast.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, Heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *INV: Wat is ie aan het doen?
 *BRI: Spelen.
 *INV: Ja, en hij gooit het zand een beetje weg, toch?
 *INV: Dus dan gaan we hem nog een keer doen.
 *INV: Wat doet de aap met het zand, hij?
 *BRI: Spelen.
 *INV: Ja, dan mag je mijn zin afmaken.
 *INV: Wat doet de aap met het zand, hij gooit?
 *BRI: Het weg.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *BRI: Doet onder de deur.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En dit is een nijlpaard, zie je?
 *INV: Wat doet de jongen hier met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *BRI: Gooit 't op de nijlpaard.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck hier met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *BRI: Gooit in de grootsteen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, goed.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *BRI: Hij slaat.
 *INV: Ja, dus wat doet de houthakker dan met het hout, hij hakt?
 *BRI: Hij hakt 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *BRI: Opeten.
 *INV: Ja, en dan mag je hem weer zin maken.
 *INV: Wat doet het konijn met de wortel, hij?
 *BRI: Gaat 'm opeten.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *BRI: Ze gaat 'm aaien.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Ze aait 'm, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *INV: Wat heeft ie in z'n hand?
 *BRI: Visje?
 *INV: Is dit een vis?
 *BRI: Nee.
 *INV: Een schep toch?
 *BRI: Ja, schep.

*INV: Dus als ik aan jou vraag, wat doet Donald Duck met de sneeuw?
*INV: Dan zeg jij, hij?
*INV: Schept?
*BRI: Hij schept uit de sneeuw?
%mor: 0PRO|het DET:def|de.
*INV: Heel goed.
*INV: Wat doet het konijn hier met het stro, hij?
%mor: N|stro&NEUT&MASS.
*BRI: Hij gaat 't meenemen.
%mor: PRO|t.
*INV: Ja, hij gaat het meenemen, heel goed.
*INV: En dit is de laatste.
*INV: Wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
%mor: N|taart&COM&COUNT.
*BRI: Opeten.
*INV: Ja, en dan gaan we het in een zin zeggen.
*INV: Wat doen zij met de taart, ze?
*BRI: Eten 'm op.
%mor: PRO|m.
*INV: Hartstikke goed.
@End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: CHL Chloe Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|CHL|05;00.|male||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV||||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *CHL: Gaat de vuur helemaal afspoelen.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *INV: Geeft?
 *CHL: Brokjes.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Goed.
 *INV: www.
 *CHL: www.
 %exp: Talking about a loose tooth.
 *INV: Wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *CHL: Weggooit die zand.
 %mor: 0PRO|het DET:def|die N|zand&NEUT&MASS.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: www.
 *CHL: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de grond, hij?
 *CHL: Gaat de zand op Donald Duck gooien.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de N|zand&NEUT&MASS.
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *CHL: Lezen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *CHL: Kussen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *CHL: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about love.
 *INV: Wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *CHL: Gooien en vallen.
 *INV: Ja, dus als je zegt, wat doet ie met het konijn, ze?
 *INV: Laat?
 *CHL: De konijn vallen.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *CHL: Op z'n hand vallen.
 *INV: Ja, maar wat doet ie dan met de regen, hij?
 *CHL: Gaat de regen vangen.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de.
 *INV: Heel goed.

*INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *CHL: Gaat eieren gooien.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doen de koeien met het gras, ze?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *CHL: Gaan het gras opeten.
 %mor: 0PRO|t DET:def|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *CHL: Gaat rennen voor de noot.
 %mor: 0PRO|t DET:def|de.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de olifant met het water?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *CHL: Gaat op z'n rug schoonmaken spuiten.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *CHL: Gaat 't opvegen.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *CHL: Gaat 't kapot maken.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *CHL: Overgooien.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Ja, goed.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *CHL: Gaat 't helemaal afknippen.
 %mor: PRO|t.
 %com: 't could also refer to 'wol'.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *CHL: Gaat 't uitblazen.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *CHL: Gaat dat overstrooien.
 %mor: PRO|dat.
 *INV: www.
 *CHL: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *CHL: Gaat lezen.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Dit is een nijlpaard, zie je?
 *CHL: Roze.

*INV: Ja, en wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *CHL: Hij gaat dat overstrooien over z'n rug.
 %mor: PRO|dat.
 *INV: Ja, over de rug van het nijlpaard inderdaad.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *CHL: Laten vallen in de schoorsteen.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *CHL: Gaat het kapot slaan.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *CHL: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 *CHL: Laten vallen, en dan gaat ie zo omdraaien en dan laten vallen.
 %mor: OPRO|m.
 *CHL: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about xxx.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *CHL: Aaien.
 *INV: Ja, dan gaan we een zin maken.
 *INV: Wat doet het meisje met het varken, ze?
 *CHL: Gaan aaien.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *CHL: Gaat sneeuw gooien.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *CHL: Gaat dat dragen.
 %mor: PRO|dat.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doen zij met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *CHL: Gaan de taart eten.
 %mor: OPRO|t DET:def|de.
 *INV: Goed.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: DEL Delano Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|DEL|06;00.|male||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV||||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit poppetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *DEL: Vind ik moeilijk.
 *INV: www.
 *DEL: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet dit poppetje met het vuur, hij?
 *DEL: Blust het vuur.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *DEL: Geeft 'm eten.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Goed.
 *INV: www.
 *DEL: www.
 %exp: Talking about next picture.
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *DEL: Scheppen.
 *INV: Ja, dan doen we een hele zin ervan maken.
 *DEL: Hij gaat scheppen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: www.
 *DEL: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *DEL: Lezen.
 *INV: Ja, dan maken we er een zin van, hij.
 *DEL: Hij gaat leren lezen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet deze eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *DEL: Kust het geld.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *DEL: Laat 'm los.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *DEL: Weet ik niet.
 *INV: www.
 *DEL: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 *DEL: Laat op het hand vallen.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het N|hand&COM&COUNT.

*INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *DEL: Gaat gooien met het ei.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, ze?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *DEL: Eten.
 *INV: Ja, en dan doen we het weer in een zin.
 *DEL: Gaat eten.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *DEL: Hij schiet op een hamster.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Wat doet de olifant met het water?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *DEL: Hij spuit zich helemaal onder.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *DEL: Raapt 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *DEL: Hij schept het ijs.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *DEL: Ze gooit met de bal.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Ja, goed.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *DEL: Hij knipt.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *DEL: Blaast de lucht in de boom.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *DEL: Hij gooit het zand.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Ja, en wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *DEL: Weet ik niet.
 *INV: www.
 *DEL: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Ja, en wat doet kikker met de brief, hij?
 *DEL: Leest wat erop staat.
 %mor: 0PRO|het.

*INV: Heel goed.
 *INV: Wat voor een dier is dat, weet je dat?
 *DEL: Ja, Een nijlpaard.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *DEL: Hij gooit z'n modder op het nijlpaard.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *DEL: Hij gooit het cadeau in de schoorsteen.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, bij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *DEL: Hij gaat het kapot hakken.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *DEL: Hij laat 'm vallen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Eet 'm op, heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *DEL: Ze aait het varken.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *DEL: Hij schept de sneeuw.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *DEL: Hij brengt het weg.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *DEL: Ze eten taart.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: DEN Dena Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|DEN|04;00.|female|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV|||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *DEN: Gaat ie met water doen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Dus hij maakt het uit he?
 *INV: Heel goed.
 *INV: Hebben we muis.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *DEN: Drinken geven.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat heeft de wolf in zijn hand?
 *DEN: Een schep.
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *DEN: Ergens anders de aarde neerzetten.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de N|aarde&COM&COUNT.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Hebben we haas.
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *DEN: Even lezen.
 %mor: 0PRO|het.
 *DEN: www.
 %exp: Talking about 'kikker'.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet deze eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *DEN: Kusje geven.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *DEN: Springen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: www.
 *DEN: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *DEN: Op z'n hand leggen.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Dus wat doet de eend met de regen, hij?
 *INV: Legt?
 *DEN: Ergens neer.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *DEN: Die gaan ze hier neer zetten.
 %mor: PRO|die.
 *INV: Heel goed.

*INV: Wat doet de koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *DEN: Eten.
 *INV: Ja, en dan maken we er een iets andere zin van.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij gaat?
 *DEN: Ook drinken.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij gaat?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *DEN: Wegblazen.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de olifant met het water?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *DEN: Water spuiten.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *DEN: Hij gaat 't, hij gaat 't wegvegen.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *DEN: Wegscheppen.
 *INV: Dus wat doet ie met het ijs, hij gaat?
 *DEN: Ook wegscheppen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *DEN: Ze gaat 't rollen.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *DEN: Hij gaat even dat alles weghalen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, de wol he.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *DEN: Wegblazen.
 *INV: Ja, wat doet de wolf met de lucht, hij gaat?
 *DEN: Het wegblazen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij gaat?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *DEN: Met z'n arm wegvegen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *DEN: Gaat 'm [?] aan eend geven.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja.
 *INV: Dit is een nijlpaard zie je dat, of een varken?
 *DEN: Varken.
 *INV: En wat doet de jongen met de modder, hij?

%mor: N|modder&COM&MASS.
 *DEN: Hij gaat boven hierop doen op z'n rug.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *DEN: Hij gaat in de schoorsteen zetten.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *DEN: Hij gaat bij de vuur zetten.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *DEN: Hij gaat 'm opeten.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Hij gaat 'm opeten, heel goed.
 *DEN: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about rabbits.
 *INV: Wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *DEN: Ze gaan aaien.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *DEN: Gaat weghalen.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *DEN: Hij gaat 't ergens neerzetten.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *DEN: Gaan taart eten.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Prima.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: DEW Dewi Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|DEW|05;00.|female|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV|||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded
 from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *DEW: Brandt die vuur weg.
 %mor: OPRO|het AAN|die.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Hebben we muis.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *DEW: Hij maakt allemaal eten voor 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Hebben we hier de wolf.
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *DEW: Hij graaft xxx.
 %mor: PRO|xxx.
 *INV: Ja, hij gooit het op de eend he?
 *INV: Wat doet het konijn met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *DEW: Leest 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *DEW: Kust de geld.
 %mor: OPRO|het DET:def|de.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *DEW: Ze gooit 'm naar beneden.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *DEW: Hij doet z'n hand voor de regen.
 %mor: OPRO|t DET:def|de.
 *INV: En dan?
 *DEW: Hij is aan het voelen.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *DEW: Gooit 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet deze koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *DEW: Eten, hij gaat 't opeten.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.

*DEW: Schiet 'm tegen de eekhoortjes aan.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doen de olifanten met het water, ze?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *DEW: Slurfen.
 *INV: Ja, en wat doen ze dan zo, met het water, ze?
 *DEW: Ze gaan helemaal wassen.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *DEW: Hij veegt 't weg.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck hier met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *DEW: Hij gaat zo stampen met een schep.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja, en wat gebeurt er dan met het ijs?
 *DEW: Gaat ie helemaal gesmolten worden.
 %mor: PRO|ie.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doen deze twee mensen met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *DEW: Gooien 'm in 't vuur.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *DEW: Gaat de wol weg.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: www.
 *DEW: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *DEW: Hij blaast 't weg.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *DEW: Hij gaat het zand weg, weer dezelfde plek waar die lag.
 %mor: PRO|die.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En daar hebben we kikker.
 *INV: Wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *DEW: Hij leest 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Hartstikke goed.
 *INV: En weet je wat dit voor een dier is?
 *DEW: Een varken.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *DEW: Hij doet 't erop.

%mor: PRO|t.
 *INV: Ja, op het varken, goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *DEW: In de schoorsteen leggen gooien.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *DEW: Houthakken.
 *INV: En dan mag je mijn zin afmaken.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, hij?
 *DEW: Hij gaat 't hakken.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *DEW: Opeten.
 *INV: Hij, mag je afmaken.
 *DEW: Hij gaat het opeten, xxx.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *DEW: Aaien.
 *INV: Ja, dan mag je mijn zin afmaken, ze?
 *DEW: Ze gaat 'm, ze gaat de varken aaien.
 %mor: PRO|m DET:def|de.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *DEW: Hij gaat 't opscheppen ergens anders.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed, www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *DEW: Hij gaat 'm vuur weg voor het vuur.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Hebben we konijn, varken en eend.
 *INV: En wat doen zij met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *DEW: Eten.
 *INV: Mag je mijn zin afmaken, ze?
 *DEW: Ze gaan de taart opeten.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Heel goed.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: ELI Elisa Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|ELI|06;00.|male|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV|||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *ELI: Hij gaat 'm wegblazen, maar dat lukt 'm niet.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Nee, maar dat is heel goed.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *ELI: Hij krijgt melk.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *ELI: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *ELI: Hij graaft 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Dan hebben we hier haas.
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *ELI: Hij leest het boek, haas.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet deze eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *ELI: Hij kust het.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *ELI: Springen op het bed.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de eend hier met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *ELI: Doet z'n hand op.
 *INV: En dan?
 *ELI: Hij ging een beetje zo doen en hij denkt 'he, het regent'.
 *ELI: www.
 %exp: Talking about television.
 *INV: Ja, dus wat doet ie met z'n hand?
 *INV: Wat doet ie met de regen?
 *ELI: Hij gaat ze lekker wassen.
 %mor: 0PRO|het.
 %com: The word ze is probably referring to 'hands'.
 *INV: Inderdaad.
 *INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *ELI: Ze gaan vechten.
 *INV: Nee, alleen deze eend, hier hoeft je nog niet te kijken.
 *INV: Hier vangen ze alleen.
 *INV: Dus wat doet deze eend hier met dat ei, hij?

*ELI: Gooit 'm en hun gaan ze vangen.
%mor: PRO|m.
*INV: Heel goed, leg 'm maar op de stapel.
*INV: Gaan we maar de volgende.
*INV: Wat doet de koe met het gras, hij?
%mor: N|gras&NEUT&MASS.
*ELI: Die gaan ze opeten.
%mor: 0PRO|het AAN|die.
*INV: Ja, heel goed.
*INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
%mor: N|noot&COM&COUNT.
*ELI: Gaan ze tegen de hoofd stoten.
%mor: PRO|ze.
%com: 'ze' is probably referring to multiple 'nuts' (plural).
*INV: Maak mijn zin maar eens proberen af te maken.
*INV: Wat doet de wolf met de noot, hij gooit?
*ELI: De noot op de hoofd.
%mor: 0PRO|hem.
*INV: Wat doen de olifanten met het water, ze?
%mor: N|water&NEUT&MASS.
*ELI: Ze spuiten lekker om ze te wassen.
%mor: 0PRO|het.
*INV: Goed.
*INV: Wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
%mor: N|rommel&COM&MASS.
*ELI: Hij gaan ze opgeven om op te ruimen.
%mor: PRO|ze.
*INV: Ja, heel goed.
*INV: Wat doet Donald Duck hier met het ijs, hij?
%mor: N|ijs&NEUT&MASS.
*ELI: Hij gaat 'm afbreken met een schep.
%mor: PRO|m.
*INV: Goed zo.
*INV: En wat doen deze mensjes met de bal, ze?
%mor: N|bal&COM&COUNT.
*ELI: Gooien.
%mor: 0PRO|m.
*INV: Ja, goed zo.
*INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
%mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
*ELI: Scheert 'm.
%mor: PRO|m.
*INV: Ja, goed.
*INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
%mor: N|lucht&COM&MASS.
*ELI: Blaast.
*INV: Waar naartoe?
*ELI: In de boom van de eekhoorns.
%mor: 0PRO|het.
*INV: Ja, heel goed.
*INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
%mor: N|zand&NEUT&MASS.
*ELI: Gaat lekker spelen.
*INV: Ja, maar waar gooit hij het precies naartoe?
%com: Pronoun is predicted by INV
*INV: Mag je nog wat beter kijken.
*INV: Wat doet de aap met het zand, hij?
*ELI: xxx.
*INV: Moet je even goed luisteren naar mijn vraag, dan mag je het afmaken.
*INV: Wat doet de aap met het zand, hij gooit?

*ELI: Het zand.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Over?
 *ELI: Z'n hoofd.
 *INV: Ja, goed.
 *INV: En wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *ELI: Hij leest de brief.
 %mor: 0PRO|t DET:def|de.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Hier hebben we een nijlpaard he?
 *INV: Wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *ELI: Hmm.
 *INV: Probeer het maar te zeggen.
 *ELI: Hij gooit 't op de.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Gooit het op het nijlpaard toch?
 *ELI: Ja.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *ELI: Brengt ze naar de kinderen.
 %mor: PRO|ze.
 *INV: Ja, www.
 *ELI: www.
 %exp: Talking about pictures.
 *INV: Wat doet de houthakker met het hout?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *ELI: Hij gaat 'm breken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *ELI: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about an open door.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *ELI: Hij laat 'm los per ongeluk.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, inderdaad.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *ELI: Aaien.
 *INV: Ja, en dan gaan we in een zin.
 *INV: Wat doet het meisje met het varken, ze?
 *ELI: Hij aait 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *ELI: Hij graaft 'm op als ie naar huis kan.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *ELI: Hij gooit e [?].
 %mor: PRO|e.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *ELI: Ze eten 'm lekker op.

%mor: PRO|m.
*INV: Hartstikke goed.
@End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: FLO Floris Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|FLO|06;00.|male|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV||||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *FLO:Hij lust 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *FLO:Geeft 't water.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: www.
 %exp: talking about picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *FLO:Hij maakt een kuil.
 %mor: 0PRO|het DET:indef|een N|kuil&COM&COUNT.
 *INV: Ja, en wat gebeurt er dan?
 *FLO:Zit Donald Duck, dan valt de zand op z'n benen.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de N|zand&NEUT&MASS.
 *INV: Ja en wat heeft ie in z'n hand?
 *FLO:Een schep.
 *INV: Ja, dus wat doet de wolf met de grond, hij schept?
 *FLO:Het aarde eruit.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het N|aarde&COM&MASS.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet het konijn, of haas heet ie he?
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *FLO:Hij leest 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet deze eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *FLO:Kussen.
 *INV: En dan mag je mijn zin afmaken.
 *INV: Wat doet de eend met het geld, hij?
 *FLO:Hmm.
 *INV: Je zei het goed, we doet het alleen nu in een zin.
 *INV: Dus wat doet de eend met het geld, hij?
 *FLO:Hij zoent 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed, www.
 %exp: Talking about the picture.
 *INV: En wat doet het meisje met het konijn, ze?
 *FLO:Ze springt.
 *INV: En wat gebeurt er dan met het konijn?
 *FLO:Die valt op de grond.
 *INV: Ja, dus wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *FLO:Laat het los.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?

%mor: N|regen&COM&MASS.
 *FLO:Hij voelt het.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet het eendje met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *FLO:Hij maakt 't kapot.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *FLO:Opeten.
 *INV: Ja, en dan gaan we het weer in een zin doen, hij?
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij?
 *FLO:Hij eet 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *FLO:hij schiet het op de eekhoorns.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, www.
 *FLO:www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doen de olifanten met het water, ze?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *FLO:Ze spuiten het over hun heen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *FLO:www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about recordingdevice.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *FLO:Ruimt 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *FLO:Hij breekt 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doen de mensen met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *FLO:Ze gooit over 't, hmm, ze gooien over.
 %mor: OPRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *FLO:Hij gaat z'n wol afknippen.
 %mor: OPRO|het POS|z'n.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *FLO:Hij blaast 't over ze heen.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *FLO:Hij gooit het over ze heen.

%mor: PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *FLO:Hij plakt 't op de deur.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat voor een dier is dat?
 *FLO:Een nijlpaard.
 *INV: En wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *FLO:Hij gooit 't over z'n kop.
 %mor: PRO|t.
 *INV: www.
 *FLO:www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *FLO:Hij gooit het in de schoorsteen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *FLO:www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *FLO:Hij hakt 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *FLO:Hij knabbelt erop.
 %mor: OPRO|m ??|erop.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *FLO:Ze aait e [?].
 %mor: PRO|e.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *FLO:Hij gooit 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed, www.
 *FLO:www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *FLO:Neemt 't mee.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *FLO:Eten 't op.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: JER Jeremy Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|JER|04;00.|male|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV||||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded
 from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *JER: Hij gaat 'm blussen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *JER: Hij gaat 'm voeren.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Goed.
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *JER: Hij gaat 'm scheppen.
 %mor: PRO|m.
 *JER: Hij gaat een kuil maken.
 *JER: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet konijn met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *JER: Hij gaat 'm leren voorlezen, kikker.
 %mor: PRO|m.
 %com: 'm could also refer to 'kikker'.
 *INV: Wat doet hij met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *JER: Hij gaat e kussen.
 %mor: PRO|e.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *JER: Ze gaan springen, www.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *JER: Hij gaat en het is zo koud en hij wil 't niet op z'n hand.
 %mor: PRO|t.
 *JER: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *JER: Gaat 'm weg slaan.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *JER: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture and 'the A-team'.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *JER: Hij gaat 't opeten, met poep erin.

%mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *JER: Hij gaat 'm naar hun wijzen en dan doet ie zeer.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *JER: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de olifant met het water, hij?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *JER: Hij gaat het over zich heen gooien.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *JER: Gaat het opruimen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *JER: Hij gaat het breken.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *JER: Hij gaat 't naar elkaar gooien, en dan gaat ie xxx.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *JER: Gaat 'm scheren.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *JER: Hij gaat 'm omblazen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *JER: Hij gaat 't laten gooien.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, en wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *JER: Hij gaat xxx en dat ik verliefd op je ben.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Ja, naar eend he?
 *JER: Ja.
 *INV: Wat voor een dier is dat.
 *JER: Dat is een koe.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *JER: Hij gaat 't over zich heen gooien.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *JER: www.

*INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *JER: Hij gaat 't in de schoorsteen komen, hij is de kerstman.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *JER: Hij gaat 't hakken.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *JER: Hij gaat 't opeten en laten vallen.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *JER: Hij gaat 'm aaien.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *JER: Die gaat 't weggooien.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *JER: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *JER: Hij wil een hut bouwen, maar dat lukt niet.
 *JER: Het is te zwaar.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doen deze dieren met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *JER: Ze gaan 't opeten, en daar worden ze zo misselijk van.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, goed.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: JOE Joey Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|JOE|05;00.|male|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV||||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *JOE: Blussen.
 *INV: Ja, dan gaan we het in een zin zeggen, hij.
 *JOE: Gaat het blussen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Hebben we muis en poes.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *JOE: Geeft 'm eten, drinken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Goed.
 *INV: www.
 *JOE: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *JOE: Een gat maken.
 *INV: Ja, dus hij?
 *INV: Gaan we een zin maken.
 *INV: www.
 *JOE: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Dus wat doet de wolf met de grond, hij?
 *JOE: Maakt een val.
 %mor: 0PRO|het DET:indef|een N|val&COM&COUNT.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *JOE: Lezen.
 *INV: Ja, dan maken we er een zin van, hij.
 *JOE: Hij leest het.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Hij leest het, heel goed.
 *INV: Wat doet eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *JOE: Geeft 'm een kus.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *JOE: Hmm.
 *INV: Heeft ze 'm nog in de hand of niet?
 %com: Pronoun is predicted by INV.
 *JOE: Gooit 'm weg.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *JOE: Doet 't op z'n vleugel.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.

*INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *JOE: Gooit tegen de pannen aan.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *JOE: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *JOE: Eet 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *JOE: Schiet het naar de eekhoorns.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *JOE: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de olifant met het water?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *JOE: Spuit het weg.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *JOE: Veegt 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *JOE: Breekt het door, met de schep.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *JOE: Gooit 'm over.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, naar een spookje ofzo, of een sneeuwpop.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *JOE: Snijdt 'm doormidden.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *JOE: Blaast 't weg voor de eekhoorns.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *JOE: Blaast 't weg.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, en wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *JOE: Plakt 't op z'n deur.

%mor: PRO|t.
 *INV: Hartstikke goed.
 *INV: Wat voor een dier is dat, weet je dat?
 *JOE: Een nijlpaard.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *JOE: Hij gooit 'm op de nijlpaard.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *JOE: Gooit 'm in de schoorsteen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *JOE: Breekt het.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *JOE: Eet 'm op.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Eet 'm op, heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *JOE: Aaien.
 *INV: Ja, dan maken we een zin.
 *INV: Wat doet het meisje met het varken, ze?
 *JOE: Aaien.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *JOE: Hij haalt 't eraf.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *JOE: Neemt het mee.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *JOE: Eten 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Prima.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: JOY Joye Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|JOY|04;00.|female||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV||||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *JOY: Die gaat die gaat die vuur weghalen.
 %mor: 0PRO|het AAN|die.
 *INV: Ja, heel goed.
 *JOY: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *JOY: Die gaat die gaat die kat eten geven.
 %mor: 0PRO|hem AAN|die N|kat&COM&COUNT.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de wolf, wat heeft hij in z'n hand hier?
 *JOY: Een zwaard.
 *INV: Of een schep, zullen we het een schep noemen?
 *JOY: Ja.
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *JOY: Gaat een gat maken.
 %mor: 0PRO|het DET:indef|een N|gat&NEUT&COUNT.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *JOY: Haas gaat laat lezen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *JOY: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet deze eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *JOY: Dat geld gaat ie kussen mee.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, en dan maken we er een zin van.
 *INV: Mag je even mijn zin afmaken.
 *INV: Wat doet hij met het geld, hij?
 *JOY: Kust hem met de hartjes.
 %mor: PRO|hem.
 *INV: Goed.
 *JOY: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *JOY: De konijn gaat vliegen met z'n haar.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Ja, dus wat doet het meisje, ze?
 *JOY: Ze gaat, ze gaat, ze gaat in de lucht vliegen.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *JOY: Hij gaat, hij gaat weglopen maar xxx z'n vleugel.

*JOY: xxx maar hij heb geen paraplu.
 *INV: Dus wat doet ie met z'n hand?
 *JOY: Hij doet met z'n vleugel de druppels op z'n hand.
 *INV: Ja, dus wat doet de eend met de regen, hij?
 *JOY: Hij gaat met de regen iets doen.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *JOY: Die gaat eten bakken.
 *INV: Ja, en wat doet hij met het ei, hij?
 *JOY: Gaat ermee [?] gooien.
 %mor: 0PRO|het ??|ermee.
 *INV: Goed.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *JOY: Die gaat ie opeten.
 %mor: 0PRO|het AAN|die.
 *INV: Ja, dan mag je mijn zin afmaken, hij?
 *JOY: Gaat.
 *INV: En dan?
 *JOY: Hij gaat de gras opeten.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *JOY: Gaat die wegschieten.
 %mor: 0PRO|hem AAN|die.
 *INV: Ja, hij schiet 'm weg, heel goed.
 *INV: En wat doet de olifant met het water, hij?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *JOY: Die gaat ie uitspuiten.
 %mor: 0PRO|het AAN|die.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *JOY: Hij gaat ie opgeven.
 %mor: 0PRO|het AAN|ie.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *JOY: Hij gaat ie kapot maken.
 %mor: 0PRO|het AAN|ie.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *JOY: Hij gaat die gooien naar de kameel.
 %mor: 0PRO|hem AAN|die.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *JOY: Die gaat de bolletjes doen.
 %mor: 0PRO|het DET:def|de DIM|bolletjes&PLUR.
 *INV: Goed.
 *JOY: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *JOY: Die gaat ie, die gaat ie opblazen.

%mor: 0PRO|het AAN|die.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *JOY: Die gaat, die gaat die gat dichtmaken.
 %mor: 0PRO|t AAN|die.
 *INV: Ja, heel goed.
 *JOY: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet ie met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *JOY: Hij gaat kik, hij gaat de tak naar binnen brengen.
 %mor: 0PRO|hem DET:de|de N|tak&COM&COUNT.
 *INV: Ja goed.
 *INV: En wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *JOY: Die gaat over de varken heen doen.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *JOY: Die gaat, gaat ie in de schoorsteen doen.
 %mor: 0PRO|het AAN|die.
 *INV: Heel goed.
 *JOY: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *JOY: Dan gaat ie de boomstam hakken.
 %mor: 0PRO|het DET:de|de N|boomstam&COM&COUNT.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *JOY: Die gaat ie opeten.
 %mor: 0PRO|hem AAN|die.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *JOY: Die gaat ie aaien.
 %mor: 0PRO|het AAN|die.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *JOY: Hij gaat, hij gaat eigenlijk sneeuw wegstoffen.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Ja, goed.
 *INV: Wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *JOY: Hij gaat ie naar binnen brengen.
 %mor: 0PRO|het AAN|ie.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *JOY: Die gaat ie opeten.
 %mor: 0PRO|hem AAN|ie.
 *INV: Hartstikke goed.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: KAR Karik Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|KAR|05;00.|male|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV|||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *KAR: Blussen.
 *INV: Ja, en dan gaan we het proberen in een zin te zeggen.
 *INV: Dan doen we, wat doet het mannetje met het vuur, hij gaat?
 *KAR: Hij gaat blussen.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Hebben we muis en poes.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *KAR: Hij maakt eten.
 %mor: OPRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat heeft de wolf in z'n hand?
 *KAR: Een zwaard.
 *INV: Of een schep, zullen we het een schep noemen?
 *KAR: Ja.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Dus wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *KAR: Graaft.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *KAR: Leest.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *KAR: Spaart.
 *INV: Ja, maar wat zit ie op dit plaatje te doen?
 *INV: Wat doet ie met het geld, hij?
 *KAR: Kust.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja, wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *KAR: Speelt.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Dus wat doet de eend met de regen, hij?
 *KAR: Strekt de hand.
 *INV: Ja, en wat gebeurt er dan met de regen?
 *KAR: Gaat niet vallen op de grond.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de eend met het ei, hij?

%mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *KAR: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *KAR: Hij doet met een paaltje tegen dat slaan.
 %mor: PRO|dat.
 *INV: Dus wat doet het eendje met het ei, hij?
 *KAR: Gaat het gooien en dat gaat die het vangen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet deze koe met het gras, ze?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *KAR: Eten.
 *INV: En dan mag je het in een zin zeggen, hij?
 *KAR: Eet.
 *INV: Ja, maar is het op uiteindelijk?
 %com: Pronoun is predicted by INV.
 *KAR: Nee.
 *INV: Dan mag je dat in een zin zeggen.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij?
 *KAR: Eet 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *KAR: Gooit op de boom.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Ja, www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de olifant met het water, hij?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *KAR: Doucht.
 *INV: Ja, dus hij spuit het water?
 *KAR: Op zichzelf.
 *INV: Dus dan mag je het nog een keer zeggen.
 *INV: Wat doet de olifant met het water, hij?
 *KAR: Doucht en spuit op zichzelf.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck hier met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *KAR: Gaat opruimen.
 %mor: 0PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *KAR: Gaat met het schep het ijs stukmaken.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het.
 *INV: Goed zo.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *KAR: Gooit naar die andere.
 %mor: 0PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *KAR: Gaat het vel eraf doen.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het N|vel&NEUT&COUNT.
 *INV: Heel goed, www.
 *KAR: www.

%exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *KAR: Blaast 't, gaat de boom laten omvallen.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *KAR: Eet het op, denk ik.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, dat is goed, www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *KAR: Leest.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat voor een dier is dat, weet je dat?
 *KAR: Een varken.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *KAR: Gaat met de modder, gaat ie op de varken, gaat ie douchen.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *KAR: Gefeliciteerd.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?
 *KAR: Gaat hierin gooien.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, bij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *KAR: Hakken.
 *INV: Ja, en dan gaan we dat in een zin proberen te zeggen.
 *INV: Dus wat doet de houthakker met het hout, hij?
 *KAR: Hij gaat hakken met het hout.
 %mor: OPRO|t DET: def|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *KAR: Hij gaat, hij gaat wortels plukken.
 %mor: OPRO|m.
 *INV: Ja, eel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *KAR: Aait.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Goed.
 *INV: Wat doet hier Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *KAR: Speelt.
 *INV: Ja, www.
 *KAR: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Dus wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 *KAR: Speelt met de schep.

%mor: 0PRO|t DET:def|de N|schep&COM&COUNT.
*INV: Heel goed.
*INV: Wat doet het konijn met het stro, hij?
%mor: N|stro&NEUT&MASS.
*KAR: www.
*INV: www.
%exp: Talking about 'stro'.
*INV: Wat doet ie met het stro, hij?
*KAR: Hij maakt bloemetjes.
%mor: 0PRO|het N|bloemetjes&COM&COUNT.
*INV: Heel goed.
*INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
%mor: N|taart&COM&COUNT.
*KAR: Eten.
%mor: 0PRO|t.
*INV: Heel goed.
@End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: MIC Micha Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|MIC|04;00.|female||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV||||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit gekke mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *MIC:Haalt 'm weg.
 %mor: PRO|m.
 *INV:Haalt 'm weg, hartstikke goed.
 *INV: Wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *MIC:Geeft 'm drinken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Hij geeft 'm drinken, heel goed.
 *INV: Wat heeft de wolf hier in z'n hand?
 *MIC:Een schep.
 *INV: Een schep, heel goed.
 *INV: En waar komt alle grond neer, waar valt het op?
 %com: Pronoun is predicted by INV.
 *INV: www.
 *MIC:www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *MIC:Maakt een kuil.
 %mor: 0PRO|het DET:indef|een N|kuil&COM&COUNT.
 *INV: Maakt een kuil, heel goed.
 *INV: Wat doet het konijn met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *MIC:Leest een boek.
 %mor: 0PRO|het DET:indef|een.
 *INV: Ja, heel goed.
 *MIC:www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet deze eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *MIC:Geeft een kus.
 %mor: 0PRO|het DET:indef|een.
 *INV: Ja, wat doet het meisje met het konijn, zij?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *MIC:Hij laat 'm los.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Hij laat 'm los inderdaad.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *MIC:Loopt naar huis.
 *INV: Ja, maar wat doet ie met de regen, hij?
 *MIC:Vangt 'm op.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Hij vangt 'm op, heel goed.
 *INV: Wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *MIC:Gooit 'm op dat jongetje.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Goed.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij?

%mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *MIC:Eet 'm op.
 %mor: PRO|m.
 *INV:Eet het op, heel goed.
 *INV:En wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *MIC:Gooit ze naar de eekhoorns.
 %mor: PRO|ze.
 *INV:Heel goed.
 *MIC:www.
 *INV:www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV:Wat doet de olifant met het water, hij?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *MIC:Die spuit 't [?] zich of op zichzelf.
 %mor: PRO|t.
 *INV:Ja, hij spuit het op zichzelf.
 *INV:Wat doet de eend, of wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *MIC:Veegt 't weg.
 %mor: PRO|t.
 *INV:Goed zo.
 *INV:En wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *MIC:Maakt 't stuk.
 %mor: PRO|t.
 *INV:Goed zo.
 *INV:En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *MIC:Gooit 't naar deze toe.
 %mor: PRO|t.
 *INV:Ja, www.
 *MIC:www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV:Wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *MIC:Knijpt het.
 %mor: PRO|het.
 *INV:Ja, en wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *MIC:Blaast het in de boom.
 %mor: PRO|het.
 *INV:Heel goed.
 *INV:En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *MIC:Hmm.
 *INV:Zie je wat, hij is een beetje aan het gooien denk ik he?
 *MIC:Ja.
 *INV:Dus wat doet de aap met het zand, hij?
 *MIC:Gooit.
 *INV:En dan?
 *MIC:Gooit het op zichzelf.
 %mor: PRO|het.
 *INV:Ja, heel goed.
 *INV:En wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *MIC:Plakt 't op de deur.
 %mor: PRO|t.
 *INV:Heel goed.
 *INV:Wat voor een dier is dat?

*MIC: Hmm, een koe.
 *INV: Een koe, en wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *MIC: Gooit 't op de koe.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Gooit het op de koe, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het cadeau?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *MIC: Gooit het in de schoorsteen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *MIC: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: Wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *MIC: Maakt het stuk.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *MIC: Eet 'm op.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Hij eet 'm op, heel goed.
 *INV: Wat doet het meisje met het varken, hij?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *MIC: Aait 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *MIC: Gooit 't weg.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *MIC: Legt het neer.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *MIC: Eten 'm op.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: NIN Nina Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|NIN|06;00.|male|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV|||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *NIN: Blaast 'm uit.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Die ken je ook wel toch?
 *INV: Wat voor een dier is dat?
 *NIN: Een poes.
 *INV: En wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *NIN: Hij heeft 'm voer.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Goed.
 *INV: En dan hebben we hier een wolf, en Donald Duck weer.
 *INV: En wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *NIN: Graaft een kuil.
 *INV: En wat doet hij dan met de grond bij Donald Duck, hij?
 *NIN: Wil 'm opgraven.
 %mor: 0PRO|het.
 %com: 'm is referring to 'Donald Duck'.
 *INV: Hebben we hier een konijn.
 *INV: Wat doet konijn met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *NIN: Leest 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Wat doet hij met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *NIN: Kust 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *NIN: Laat 'm vallen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Dan hebben we een eend.
 *INV: Wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *NIN: Hij laat 'm vallen op z'n hand.
 %mor: PRO|m.
 *INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *NIN: Gooit ze.
 %mor: PRO|ze.
 %com: 'ze' is probably an indication for eggs (plural).
 *INV: Heel goed.
 *INV: En dan hebben we koeien.
 *INV: Wat doet de koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *NIN: Hij eet ze.
 %mor: PRO|ze.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.

*INV: Schiet 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doen de olifanten met het water, ze?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *NIN: Spuiten 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck hier met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *NIN: Veegt 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *NIN: Hij breekt 'm.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *NIN: Overgooien.
 *INV: En dan mag je een zin maken, ze?
 *INV: Dus wat doen zij met de bal, ze?
 *NIN: Gooien over.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *NIN: Knipt 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *NIN: Blaast.
 %mor: OPRO|het.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *NIN: Graaft.
 *INV: Ja, maar wat doet ie nog meer?
 *NIN: Op z'n koppie gooien.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *NIN: Leest.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Ja, naar eend he?
 *NIN: Ja.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Weet je wat voor een dier dat is?
 *NIN: Een nijlpaard?
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *NIN: Gooit 'm op de nijlpaard.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Hebben we Donald Duck weer.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het cadeau, hij?

%mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *NIN: Gooit 'm in de schoorsteen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *NIN: Hakt 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *NIN: Gooit 'm op de grond.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *NIN: Ze aait 'm.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *NIN: Graaft.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met het stro, hij?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *NIN: Hij draagt het.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Dan hebben we haas, varken en eend.
 *INV: En wat doen zij met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *NIN: Proeven.
 %mor: OPRO|t.
 *INV: Ja, goed.
 @End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: QUI Quinta Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|QUI|06;00.|female|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV|||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit poppetje met het vuur , hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *QUI: Blaast 'm uit.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed, hij blaast 'm uit.
 *INV: En wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *QUI: Geeft 'm drinken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat heeft de wolf hier in z'n hand?
 *QUI: Een schep.
 *INV: Ja, en zie je dat alle grond op Donald Duck komt?
 *QUI: Ja.
 *INV: Dus wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *QUI: Gooit het zand op Donald Duck.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het N|zand&NEUT&COUNT.
 *INV: Goed zo.
 *INV: En wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *QUI: Leest.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet deze eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *QUI: Hij kust het.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, en wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *QUI: Gooit 'm neer.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ze gooit hem neer ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *QUI: Laat het op z'n vleugels vallen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Goed, en wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *QUI: Gooit 'm op de grond.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *QUI: Hij eet het op.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Hij eet het op, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *QUI: Hij gooit 'm op de bevers.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de olifant met het water, hij?

%mor: N|water&NEUT&MASS.
 *QUI: Spuit zichzelf nat.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, en wat doet ie met het water, hij?
 *QUI: Hij maakt zich schoon.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *QUI: Veegt 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *QUI: Maakt 't stuk.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *QUI: Gooit 't naar de hmm wolk.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, hij gooit het naar de wolk, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *QUI: Hij knipt het wol af.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het N|wol&COM&COUNT.
 *INV: Hij knipt de wol af, heel goed.
 *INV: En wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *QUI: Blaast het uit.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Hij blaast het uit, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *QUI: Gooit het over zich heen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Gooit het over zich heen, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *QUI: Leest 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Hartstikke goed.
 *INV: En wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *QUI: Gooit het over de nijlpaard heen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met het cadeau?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *QUI: Gooit het in de schoorsteen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *QUI: Hij maakt het stuk.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Hij maakt het stuk, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *QUI: Hij eet 'm op.
 %mor: PRO|m.

*INV: Hij eet 'm op, heel goed.
*INV: En wat doet het meisje met het varken, hij?
%mor: N|varken&NEUT&COUNT.
*QUI: Hij aait 'm xxx.
%mor: PRO|m.
*INV: Ze aait 'm, heel goed.
*INV: En wat doet Donald Duck met de sneeuw?
%mor: N|sneeuw&COM&MASS.
*QUI: Gooit 't.
%mor: PRO|t.
*INV: Ja, hij gooit het achter zich.
*INV: www.
%exp: Talking about picture.
*INV: En wat doet het konijn met het stro, hij?
%mor: N|stro&NEUT&MASS.
*QUI: Hij neemt het mee.
%mor: PRO|het.
*INV: Hij neemt het mee, hartstikke goed.
*INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
%mor: N|taart&COM&COUNT.
*QUI: Eten 'm op.
%mor: PRO|m.
*INV: Ze eten 'm op.
@End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: QUI Quinta Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|QUI|06;00.|female|||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV|||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit poppetje met het vuur , hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *QUI: Blaast 'm uit.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed, hij blaast 'm uit.
 *INV: En wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *QUI: Geeft 'm drinken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat heeft de wolf hier in z'n hand?
 *QUI: Een schep.
 *INV: Ja, en zie je dat alle grond op Donald Duck komt?
 *QUI: Ja.
 *INV: Dus wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *QUI: Gooit het zand op Donald Duck.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het N|zand&NEUT&COUNT.
 *INV: Goed zo.
 *INV: En wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *QUI: Leest.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet deze eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *QUI: Hij kust het.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Ja, en wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *QUI: Gooit 'm neer.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ze gooit hem neer ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *QUI: Laat het op z'n vleugels vallen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Goed, en wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *QUI: Gooit 'm op de grond.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *QUI: Hij eet het op.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Hij eet het op, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *QUI: Hij gooit 'm op de bevers.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de olifant met het water, hij?

%mor: N|water&NEUT&MASS.
 *QUI: Spuit zichzelf nat.
 %mor: 0PRO|het.
 *INV: Ja, en wat doet ie met het water, hij?
 *QUI: Hij maakt zich schoon.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *QUI: Veegt 't op.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *QUI: Maakt 't stuk.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *QUI: Gooit 't naar de hmm wolk.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, hij gooit het naar de wolk, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *QUI: Hij knipt het wol af.
 %mor: 0PRO|het DET:def|het N|wol&COM&COUNT.
 *INV: Hij knipt de wol af, heel goed.
 *INV: En wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *QUI: Blaast het uit.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Hij blaast het uit, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *QUI: Gooit het over zich heen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Gooit het over zich heen, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet kikker met de brief, hij?
 %mor: N|brief&COM&COUNT.
 *QUI: Leest 't.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Hartstikke goed.
 *INV: En wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *QUI: Gooit het over de nijlpaard heen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet de eend met het cadeau?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *QUI: Gooit het in de schoorsteen.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Heel goed.
 *INV: Wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *QUI: Hij maakt het stuk.
 %mor: PRO|het.
 *INV: Hij maakt het stuk, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *QUI: Hij eet 'm op.
 %mor: PRO|m.

*INV: Hij eet 'm op, heel goed.
*INV: En wat doet het meisje met het varken, hij?
%mor: N|varken&NEUT&COUNT.
*QUI: Hij aait 'm xxx.
%mor: PRO|m.
*INV: Ze aait 'm, heel goed.
*INV: En wat doet Donald Duck met de sneeuw?
%mor: N|sneeuw&COM&MASS.
*QUI: Gooit 't.
%mor: PRO|t.
*INV: Ja, hij gooit het achter zich.
*INV: www.
%exp: Talking about picture.
*INV: En wat doet het konijn met het stro, hij?
%mor: N|stro&NEUT&MASS.
*QUI: Hij neemt het mee.
%mor: PRO|het.
*INV: Hij neemt het mee, hartstikke goed.
*INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
%mor: N|taart&COM&COUNT.
*QUI: Eten 'm op.
%mor: PRO|m.
*INV: Ze eten 'm op.
@End

@Begin
 @Languages: nl
 @Participants: STE Stella Target_Child, INV Lotte Investigator
 @ID: nl|Beltman|STE|04;00.|female||Target_Child||
 @ID: nl|Beltman|INV||||Investigator||
 @Comment: The main focus is on the testsentences. Sitetalk is excluded from the transcription.

*INV: Wat doet dit gekke mannetje met het vuur, hij?
 %mor: N|vuur&NEUT&MASS.
 *STE: Hij gaat 'm wegdoen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, hij gaat het weghalen inderdaad, hem wegdoen, goed zo.
 *INV: En wat doet muis met de poes, hij?
 %mor: N|poes&COM&COUNT.
 *STE: xxx heb oma.
 *STE: www.
 *INV: www.
 %exp: Talking about the picture and pets.
 *INV: Maar wat doet muis met de poes, hij?
 *STE: Hij geeft 'm eten.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Hij geeft 'm eten, hartstikke goed.
 *INV: En wat heeft de wolf hier in z'n hand?
 *STE: Hij gaat die begraven, die eend.
 *INV: Ja, dus wat doet de wolf met de grond, hij?
 %mor: N|grond&COM&MASS.
 *STE: Hij gaat 'm uithalen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, hartstikke goed.
 *INV: En dit is haas, die ken je ook wel toch?
 *STE: Ja.
 *INV: Wat doet haas met het boek, hij?
 %mor: N|boek&NEUT&COUNT.
 *STE: Gaat 't [?] lezen.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Hij gaat 't lezen ja, heel goed.
 *INV: En dan heb ik een eend.
 *INV: En wat doet deze eend met het geld, hij?
 %mor: N|geld&NEUT&MASS.
 *STE: Hij gaat 'm kussen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Hij gaat 'm kussen, heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met het konijn, ze?
 %mor: N|konijn&NEUT&COUNT.
 *STE: Hij gaat springen.
 *INV: Ja, en wat gebeurt er dan met het konijntje?
 %com: Investigator is using a diminutive.
 *STE: Dat gaat ie kapot.
 %mor: PRO|ie.
 *INV: Ja, dat klopt.
 *INV: Goed, wat doet de eend met de regen, hij?
 %mor: N|regen&COM&MASS.
 *STE: Hij voelt 'm in de hand.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, hij voelt 'm in zijn hand.
 *INV: En wat doet deze eend met het ei, hij?
 %mor: N|ei&NEUT&COUNT.
 *STE: Hij gaat 'm pakken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.

*INV: En wat doet de koe met het gras, hij?
 %mor: N|gras&NEUT&MASS.
 *STE: Hij gaat 'm eten.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, goed zo.
 *INV: En wat doet de wolf met de noot, hij?
 %mor: N|noot&COM&COUNT.
 *STE: Hij gaat 'm pakken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet de olifant met het water, hij?
 %mor: N|water&NEUT&MASS.
 *STE: Hij gaat zichzelf schoonmaken.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En wat doet ie dan met het water, zie je dat?
 *STE: Hij doet 't op de rug.
 %mor: PRO|t.
 *INV: Ja, goed zo.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de rommel, hij?
 %mor: N|rommel&COM&MASS.
 *STE: Hij gaat 'm wegdoen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met het ijs, hij?
 %mor: N|ijs&NEUT&MASS.
 *STE: Hij gaat 'm breken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Hij gaat 'm breken, heel goed.
 *INV: En wat doet het meisje met de bal, ze?
 %mor: N|bal&COM&COUNT.
 *STE: Hij gaat 'm naar, hij gaat 'm naar die kant gooien.
 %mor: PRO|m.
 *INV: www.
 *STE: www.
 %exp: Talking about the picture.
 *INV: Ja, hij gooit het naar de wolk, hartstikke goed.
 *INV: En wat doet de boer met het schaap, hij?
 %mor: N|schaap&NEUT&COUNT.
 *STE: Hij gaat 'm borstelen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, goed zo.
 *STE: www.
 %exp: Talking about the picture.
 *INV: Ja, en wat doet de wolf met de lucht, hij?
 %mor: N|lucht&COM&MASS.
 *STE: Gaat 'm blazen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, goed zo.
 *INV: En wat doet de aap met het zand, hij?
 %mor: N|zand&NEUT&MASS.
 *STE: Hij doet 'm op ze, hij doet 'm op zichzelf.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, goed.
 *INV: En daar hebben we kikker weer.
 *INV: Wat doet hij met de brief, hij?
 *STE: Hij gaat 'm wegdoen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, prima.
 *INV: www.
 %exp: Talking about the picture.

*INV: En wat doet de jongen met de modder, hij?
 %mor: N|modder&COM&MASS.
 *STE: Hij gaat 'm over zich heen doen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: En daar hebben we Donald Duck nog een keer.
 *INV: Wat doet Donald Duck met het cadeau?
 %mor: N|cadeau&NEUT&COUNT.
 *STE: Ja, dat ie 'm open gaat maken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja, heel goed.
 *INV: Wat doet de houthakker met het hout, hij?
 %mor: N|hout&NEUT&MASS.
 *STE: Hij gaat 'm, hij gaat die tak kapot maken.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met de wortel, hij?
 %mor: N|wortel&COM&COUNT.
 *STE: Hij gaat 'm niet opeten.
 %mor: PRO|m.
 *INV: www.
 %exp: Talking about picture.
 *INV: En wat doet het meisje met het varken, ze?
 %mor: N|varken&NEUT&COUNT.
 *STE: Hij aait 'm aaien.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet Donald Duck met de sneeuw, hij?
 %mor: N|sneeuw&COM&MASS.
 *STE: Hij gaat 'm wegdoen.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doet het konijn met het stro?
 %mor: N|stro&NEUT&MASS.
 *STE: Hij verstopt zich.
 *INV: Ja, maar hij tilt het hier, hij tilt het stro op zijn rug toch?
 %com: Pronoun is predicted by INV.
 *INV: Dus wat doet ie dan met het stro, hij?
 *STE: Hij, hij brengt 'm naar huis.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Heel goed.
 *INV: En wat doen eend, varken en haas met de taart, ze?
 %mor: N|taart&COM&COUNT.
 *STE: Hij gaat 'm opeten.
 %mor: PRO|m.
 *INV: Ja.
 @End